This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, July 25, 1995

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 30-31 (2369-2370) 1995 LIEPA-JULY 25 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA – $1

Tikrovė ir pavadinimai

Sakoma, kad realistai į viską žiūri atviromis akimis, dalykus vadina tikraisiais vardais, nieko nedangsto ir nesitiki, kad muilo burbulai pavirstų valgomais kukuliais.

TIKROVĖ – tai buitis. Joje patys esame, ją su daugybe kitų daiktų, apraiškų bei reiškinių sudarome – jaučiamės esą jos dalis. O to tikroviško gyvenimo, jo plataus išsišakojimo yra tiek daug, kad kiekviena atšaka, daiktas, daiktelis turi savo pavadinimą, be kurių viskas susimaišytų taip, kad vargu ar būtų įmanoma iš viso ką nors veikti. Pavadinimai tiesia kelius, parodo kryptis, leidžia kiekvienam nesunkiai orientuotis, jeigu jie atitinka pavadinamąjį daiktą ar dalyką. Neatitikmenys pradeda sujaukti viską. Ir juo daugiau tos maišaties, juo mažiau tikrumo. Tada nejučiomis tolstame nuo tikrovės, kuriai pradeda atstovauti ne daiktai, bet tik vardai. Pvz. socialinių reikalų tvarkyme daug kam užkliūva, kai darbo vengiantys sulyginami su tikrais vargšais ir naudojasi tik pastariesiems skirta globa bei parama. Į akis krinta ir nesąžiningi vertelgos, sukčiai, dažnai sulyginami su garbingais verslininkais. Arba kokie morališkai smukę palaidūnai žmogaus teisių vardu bando lygiuotis su tradicinėmis šeimomis, kurios vis dar yra visuomenės nugarkaulis. Ir taip besidairant, visose gyvenimo srityse, visuose žmonių sluoksniuose ir užsiėmimų bei pareigų pakopose nesunkiai galima aptikti ryškių bei skaudžių vardų ir daiktų susikryžiavimo, tokių atplaišų, kurių net nebegalima suklijuoti. O gyvenimas verčia prie jų priprasti, toleruoti "muilo burbulus", prisimerkti, užsičiaupti, nes ir mažiausias aiktelėjimas gali nuaidėti "revoliuciniais" šūkiais.

IŠEIVIJAI, kokia ji tautiniu požiūriu dabar dar yra, pirmiausia rūpi lietuviškasis gyvenimas su visomis jo geromis ir netaip geromis savybėmis. Opiausias klausimas buvo ir pasilieka – kaip savitu bruožu išsilaikyti bent tiek, kad nenustotume jaustis esą lietuviai ir kaip tokie sugebėtume tinkamai reikštis lietuvybės naudai. Dėl to turbūt pirmiausia būtų tikslu atvirai pažiūrėti, kaip arti esame prie tikrovės, jei lietuvybė kaip tokia yra tikrovė. Būtina atsekti ir pažinti tos tikrovės sudedamąsias dalis ir išsiaiškinti, ar čionykštei lietuvybei jau negresia pavojus tapti tik pavadinimu? Geriausiu atveju – nutysusiu šešėliu prieš saulėlydį. Tokios vizijos ar daugiau tikroviškos įžvalgos betgi neturėtų silpninti jėgų kalbamą dalyką peržiūrėti, įvertinti, padaryti išvadas ir taisyti kas įmanoma. Atrodo, kad viskas aišku ir pozityvu. Bet nuo ko visa tai pradėti? Kaip bekalbėtume, retėjant vyresniųjų veikėjų gretoms, matomas pasimetimas, stabtelėjimas, dairymasis. Vyresnioji karta Lietuvą "perkėlusi" išeivijon ir ją čia išlaikiusi penkis dešimtmečius, kaip atrama ir užnugaris kasdien vis skaudžiau pleišėja ir silpsta. Netrukus visa tai sugrius. Ką toliau veiks palikuonys po paliktom senom iškabom, su tėvynės meilę reiškiančiais šūkiais, kur net "tautinio šokio judesy, tėvyne, man gyva esi"? Kitos tikroviškos išeities nėra, kaip tik stipriau atsigręžti į Lietuvą. Šių dienų veikėjams tai jau nebeatidėliotinas klausimas: kaip geriau pasinaudoti ta laisvų su tėvyne ryšių galimybe, kad išeivija lietuvybės atžvilgiu dar galėtų išsilaikyti lygmenyje, atitinkančiame vardus ir pavadinimus. Nuo ryšių intensyvumo ir priemonių parinkimo didele dalimi priklausys lietuviškoji išeivijos veikla. **Č.S.**

Vienas iš daugelio Š. Amerikos vaizdų, kuriais gėrisi tautiečiai vasaros dienomis — Nuotr. Vytauto Maco

KANADOS ĮVYKIAI

Sustabdė slovako ištrėmimą

Kanados teisingumo ministerija, susilaukusi sustiprinto Kanados žydų kongreso spaudimo, šiemet vėl ėmėsi Kanadoje gyvenančių karo nusikaltėlių paieškų. Tačiau šį kartą buvo nutarta sekti gerai išbandytu JAV teisingumo departamento specialių paieškų OSI įstaigos pavyzdžiu, pasitenkinant tik pilietybės atėmimu iš apkaltinto asmens ir jo ištrėmimu. Mat tokiose pavėluotose bylose dabar beveik neįmanoma įrodyti, kad kaltinamasis buvo padaręs nusikaltimų, dažniausiai susietų su žydų tautžudystės veiksmais nacių okupuotos Europos šalyse. Lengviau yra atimti pilietybę ir ištremti iš Kanados dabartinį jos pilietį, nutylėjusį ar net ir sąmoningai nuslėpusį ryšius su vokiečiais II D. karo okupacijos metais.

Tačiau ir šį kartą, pradėjus jau keletą ištrėmimo bylų, iškilo pakeistuose įstatymuose palikta spraga. Ją surado advokatė Barbara Jackman, gynusi slovaką Josephą Nemsilą, turintį jau aštuoniasdešimt dvejus metus amžiaus. Mat jis priklausė A. Hlinkos (1864-1938) įsteigtai tautinei slovakų gvardijai, norėjusiai atsiskirti nuo Čekijos. Esą vokiečių okupacijos metais J. Nemsilai teko būti tos slovakų gvardijos vadu viename distrikte. Jis tada bendradarbiavęs su vokiečiais, dalyvavęs čigonų ir žydų žudyme.

Advokatė B. Jackman nustatė, kad J. Nemsila Kanadon atvyko 1950 m. pagal 1910 m. imigracijos įstatymą. Iš jo negalima atimti Kanados pilietybės, kurios jis niekada nebuvo priėmęs, pasitenkindamas tik pilnomis imigranto teisėmis. Senasis įstatymas imigrantui garantuoja, kad jo po penkerių metų nebus galima ištremti iš Kanados, čia nepadariusio rimto nusikaltimo. Esą jam, nepriėmusiam pagal 1978 m. įstatymą pilietybės, ir toliau galioja senojo įstatymo imigranto teisių apsauga, leidžianti pasilikti Kanadoje.

Tokį nutarimą padarė ir teisingumo ministerijos atstovas E. McNamara, ruošęs J. Nemsilos deportacijos bylą. Teisingumo ministerio A. Rocko įstaiga pranešė spaudos atstovams, kad ministeris šiuo metu su advokatais svarsto apeliacijos galimybę. Esą sprendimas bus paskelbtas vėliau, geriau susipažinus su tuo senuoju imigracijos įstatymu ir E. McNamaros sprendimu.

Kanados imigracijos ir atbėgėlių taryba nutarė ištremti buvusį Somalijos ambasadorių Kanadoje Mohamedą Hassaną. Jis politinės globos pasiprašė 1992 m. su kitais šešiais Somalijos diplomatais. Taryba dabar nutarė atšaukti tą globą dėl jo ištikimos tarnybos marksistiniam Somalijos diktatoriui S. Barrui, pa-

(Nukelta į 9-tą psl.)

AMBASADORIAUS PRANEŠIMAS

Steigiama Lietuvos ambasada Kanadoje

1995 m. liepos 19 d. Lietuvos vyriausybė priėmė nutarimą steigti Kanados sostinėje Otavoje Lietuvos ambasasą. Tai labai reikšmingas žingsnis, toliau plėtojant dvišalius Kanados-Lietuvos tarpvalstybinius santykius. Žinant nuoširdžią ir nedviprasmišką Kanados poziciją Lietuvos nepriklausomybės klausimu, Kanados politinį ir ekonominį vaidmenį pasaulyje, nuolatinį Kanados lietuvių politinį ir kultūrinį veikimą, galima teigti, kad, nors ir vėlyvokas, bet (geriau vėliau negu niekad) ambasados įsteigimas dar labiau sustiprins Lietuvos diplomatinį veikimą Šiaurės Amerikoje.

Lietuvos Respublikos Prezidento A. Brazausko dekretu buvau paskirtas Lietuvos ambasadoriumi Kanadoje ir š.m. birželio 14 d. įteikiau skiriamuosius raštus Jo Ekscelencijai Kanados generalgubernatoriui Romeo Le Blanc. Įspūdingoje raštų įteikimo iškilmėje dalyvavo ir Kanados lietuvių organizacijų atstovai, KLB pirmininkas A. Vaičiūnas, Lietuvos garbės generalinis konsulas Kanadoje H. Lapas. Nuo tos dienos diplomatiniai santykiai su Kanada yra palaikomi per Lietuvos ambasadą Vašingtone.

Tačiau diplomatinė veikla yra kur kas efektyvesnė, kai ambasada veikia tos šalies sostinėje, todėl ir nutarta turėti atskirą ambasadą Otavoje su ambasadoriumi, kuris reziduos Vašingtone. Mums suprantamas kai kurių Kanados lietuvių nusivylimas, kad Lietuva Kanadoje kol kas neturės "atskiro", tik Otavoje reziduojančio ambasadoriaus, tačiau stengsiuosi šiuo laikotarpiu skirti reikiamą dėmesį ir Kanados-Lietuvos santykių plėtojimui, taip pat nuoširdžiai bendradarbiauti visais mums svarbiais klausimais su Kanados lietuviais. Dabar svarbiausias darbas – įsteigti pačią ambasadą Otavoje.

Kodėl pasirinkta tokia ambasados struktūra? Visų pirma reikia paaiškinti, kad diplomatiniuose santykiuose valstybės daugiausia vadovaujasi pariteto principu. Mat Kanados ambasadorius Lietuvai JE p. Michael Philipps reziduoja Švedijos sostinėje Stockholme, o Latvijos sostinėje Rygoje veikia Kanados ambasada visoms trims Baltijos valstybėms, kuriai vadovauja Kanados laikinasis reikalų patikėtinis Nicholas H.R. Etheridge. Tai, kad Lietuvos ambasadorius reziduos Vašingtone, yra ne kas kita, kaip diplomatinio atstovavimo pariteto išlaikymas.

Paprastai nedidelės valstybės akredituoja ambasadorius vienoje iš sostinių, o po to paskiria juos ambasadoriais ir į kaimynines valstybes pirmiausia finansų taupymo sumetimais. Lietuvai pergyvenant sunkų ekonominių reformų laikotarpį ir buvo nuspręsta, kad Kanadoje bus Lietuvos ambasada, o jos vadovas reziduos Vašingtone. Kadangi už atstovavimą dar ir kitoje valstybėje ambasadoriui papildoma alga ar kokie nors piniginiai priedai nemokami, taip bus sutaupytos valstybės lėšos.

Be to, reikia paaiškinti, kad Lietuvos ambasada Vašingtone jau metai yra tapusi bazine ryšio ir informacijos ambasada visai Šiaurės Amerikai. Joje sukaupta ekonominė informacija apie Lietuvą, kuri yra platinama visai Š. Amerikai, iš kurios medžiagą gaus ir Kanados valstybinės ir privačios institucijos. Kompiuteriniu paštu Lietuvos ambasada vienu kanalu kasdien gauna visą politinę ir ekonominę informaciją iš Vilniaus ir išplatina ją kompiuteriniu ryšiu bei faksais Lietuvos generaliniam konsulatui Niujorke, Lietuvos garbės konsulatams JAV ir Kanadoje, ELTos medžiagą JAV ir Kanados lietuvių laikraščiams ir radijo stotims, platinama savaitinė Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos (toliau – URM) paruošta politinių žinių santrauka "News file" valstybinėms institucijoms. Taip buvo sutaupyta daug lėšų, nes iki tol žinios iš Vilniaus ėjo per Atlantą į visas Lietuvos įstaigas kiekvienai atskirai.

Lietuvos URM nuomone, lengviausias ir paprasčiausias kelias įkurti Lietuvos ambasadą Kanadoje per aktyviai veikiančią Lietuvos ambasadą Vašingtone yra taip pat suprantamas: lengvas telefoninis ryšys, geografinis artumas, ekonominis bendrumas (NAFTA sutartis), insfrastruktūrų panašumas, galų gale ambasados darbuotojų patirtis Š. Amerikoje ir nulėmė tokį apsisprendimą. Būtent Lietuvos ambasados Vašingtone darbuotojams pavesta rūpintis patalpų Lietuvos ambasadai Otavoje suradimu, jos veiklos pradėjimu. Galimas dalykas, kad darbui į Kanadą bus paskirtas diplomatas, iki šiol dirbęs Lietuvos ambasadoje Vašingtone, kuris, kaip įprasta dip-

(Nukelta į 3-čią psl.)

Savaitė Lietuvoje

Padidėjo pensijos

Prezidentas Algirdas Brazauskas liepos 3 d. kalbėjo per televiziją apie pensijas, praneša ELTA. Jis paminėjo, kad buvo vadovaujamasi senomis tradicijomis – visiems skiriama "po trupučiuką". Dabar atėjęs laikas atsižvelgti į žmogaus kvalifikacijas, atlyginimą, darbo stažą bei pareigų svarbą. Naujieji Lietuvos įstatymai atitinką Vakaruose veikiančią sistemą. Prezidentas pažymėjo, kad nuo metų pradžios pensijos padidėjusios maždaug 22% ir dabar vidutinis jų dydis esąs 148 Lt.

Prašo persvarstyti įstatymą

Lietuvos seimo septynios politinių grupių frakcijos liepos 6 d. raštu kreipėsi į Lietuvos respublikos prezidentą A. Brazauską, prašydamos jį nepasirašyti 1995 m. birželio 29 d. seimo priimto įstatymo "Dėl Lietuvos Respublikos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo papildymo". Rašte nurodoma, kad tautžudystės ir rezistencijos tyrimo centras kaip mokslo įstaiga gali ir turi teikti reikiamą medžiagą ir duomenis, bet neturi ir negali atlikti teisinių procedūrų bei priimti sprendimų dėl asmens teisinės būklės, leidžiančios naudotis specialiomis įstatymų nustatytomis teisėmis ir lengvatomis, praneša Tėvynės sąjungos konservatorių frakcija.

Kuo labiausiai pasitiki?

BNS (Baltic News Service) pranešimu, britų-lietuvų bendrovė, renkanti Baltijos kraštų gyventojų nuomones, paskelbė paskutinės apklausos duomenis, liečiančius pasitikėjimo klausimą. Lietuviai šiuo metu labiausiai pasitiki Kat. Bendrija ir žiniasklaida. Seimas, policija, teismai, vyriausybė bei prezidento raštinė, pasak apklausos, mažiausiai patikimos institucijos. Pvz. iš apklausinėtų gyventojų tik 25% pasisakė esą patenkinti seimo veikla, 27% – prezidento darbu.

Nusikalstamumas auga

BNS (liepos 12 d.) pranešimu, Lietuvoje per paskutinius šešis mėnesius nusikalstamumas paaugo 16.7% palyginus su tuo pačiu laikotarpiu 1994 m. Daugiausia vyrauja vagystės, užregistruotos 258 žmogžudystės arba pasikėsinimai nužudyti. Apie tai pranešė vidaus reikalų ministeris R. Vaitekūnas spaudos konferencijoje liepos 11 d.

Mokytojų kursai

ELTOS žiniomis, liepos 3 d. Vilniuje prasidėjo penktieji APPLE (American Professional Partnership for Lithuanian Education) kursai. Patirties semsis pradinių mokyklų mokytojai; veikia ir anglų kalbos mokytojų ir vadybos grupės. Kursuose dalyvauja apie 1700 mokytojų iš Lietuvos; dėsto 80 specialistų iš JAV.

Bendradarbiavimas sveikatos apsaugoje

Baltijos valstybių ministeriai liepos 7 d. pasirašė sutartį dėl bendradarbiavimo sveikatos apsaugos srityje. Sutartyje numatyta bendra tvarka dėl greitosios pagalbos, farmacinio bendradarbiavimo, sveikatai veikiančios aplinkos klausimų bei vaistų ir medicininės įrangos pirkimo. Nuo rugpjūčio pradžios bus derinamos pastangos kovojant prieš difteriją, žiemą – prieš encefalitą. Taip pat bus ruošiamasi gydyti cholerą, kuria sergančių jau atsirado Ukrainoje, Rusijoje ir Gudijoje.

Nauji BIA-LAL skrydžiai

Kaip praneša BNS, Lietuvos skrydžių bendrovė LAL ir Latvijos įsteigta linija su JAV Baltic International Airlines (BIA) ruošiasi naujiems skrydžiams tarp Vilniaus, Rygos ir Amsterdamo. Jeigu derybos pasiseks, pirmasis LAL bendradarbiavimas su užsienio bendrove prasidės rugsėjo mėnesį. Ligšiol pastovių skrydžių tarp Vilniaus ir Rygos nebuvo.

Lankėsi Kinijos delegacija

Kinijos liaudies atstovų susirinkimo delegacija lankėsi Lietuvoje liepos 10-14 dienomis, rašo "Lietuvos rytas". Po susitikimo su ministeriu pirmininku Adolfu Šleževičium buvo pabrėžta, kad Kinijos ir Lietuvos tarpvalstybiniai santykiai klostosi sėkmingai. Lietuvoje veikia 58 bendros arba Kinijos kapitalo įmonės, plėtojami politiniai santykiai. Ministeris pirmininkas pareiškė nuomonę, kad "laisvoji ekonominė zona prie Šiaulių galėtų tapti oro tiltu į Kiniją, o Klaipėdos uostas – Kinijos prekių tranzito į Vakarus punktu". Delegacijai besilankant seime buvo kalbėta apie abiejų parlamentų bendradarbiavimą ir užsiminta apie Tibetą, dėl kurio Kinijos atstovai teigė, jog "kai kurių seimo narių susirūpinimas... atsiranda dėl netikslios arba iškreiptos informacijos". Svečiai taipgi aplankė Vilniaus universitetą, Kauną ir Trakus.

Karinis bendradarbiavimas su Lenkija

Lenkijos karinių pajėgų vadas, generolas Tadeusz Wilecki, lankęsis Lietuvoje liepos 4 ir 5 dienomis, teigė, jog Lenkijos karinis bendradarbiavimas geriau vystosi su Lietuva negu su kitomis kaimyninėmis valstybėmis, rašo BNS. Jis pranešė, kad Lenkijos 15-oji motorizuota divizija pasirašys sutartį su Lietuvos Geležinio Vilko brigada. Su Lietuvos karinių pajėgų vadu, generolu Jonu Andriškevičium, buvo aptarta galimybė sudaryti jungtinį Lietuvos ir Lenkijos taikos palaikymo batalioną bei oro erdvės kontrolės sistemą. **Inf.**

Šiame numeryje:

Tikrovė ir pavadinimai
Ar išeivijos lietuvybei negresia pavojus tapti tik pavadinimu?
Steigiama Lietuvos ambasada Kanadoje
Ambasados Vašingtone darbuotojai ieško patalpų Otavoje
Džiaugsmų ir nusivylimų keliais
Baugu žengti į tamsią šventovę... O kiemą šlavė vienuolė
Drąsioji partizanų ryšininkė
Į šventos idėjos veiklą jungėsi jaunos lietuvaitės
Pasakoja buvęs tardytojas
Lietuvos okupantai M. Krygerio knygoje "Rūstūs prisiminimai"
Atsinaujinimo renginiai Lietuvoje
Vyskupas kviečia prašyti Viešpatį meilės ir vienybės
Du teatrai ir jų bendravimas
S. Čiurlionienės komedija "Pinigėliai" pradžiugino žiūrovus
Kas nusiaubia mūsų tvirtoves?
Tautinių grupių kilnojimasis Čikagoje silpnina veiklą
Išeivijos rašytojai grįžta į Lietuvą
Vienas pasakoja iki smulkmenų, kitam užtenka nuogo fakto

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905-275-4672. FAX 905-275-1336.
Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr.1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $40, pusmetinė – $20, rėmėjo – $50, garbės – $60 (Amerikoj – JAV dol.) oro paštu – $115. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905-275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular $40.00, supporter $50.00, honorary $60.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063

RELIGINIAME GYVENIME

Dvyliktajame krikščioniškosios televizijos festivalyje gegužės 21-27 d.d. Anglijos Buxton'e dalyvavo ir Kauno katalikų televizijos studijoje sukurtas filmas "Pasiųsti evangelizuoti", patekęs ir į konkursinę programą, sukėlęs didelį susidomėjimą kaip atgimstančios krikščionybės liudijimas. Režisierius D. Ramanauskas pareiškė, kad daugelis festivalyje parodytų filmų atskleidė labai prieštaringą krikščionybės gyvenimo Vakaruose būklę — vyravo asmeninis požiūris į tikėjimą, nebuvo keltos esminės problemos.

Atestacinius tikybos mokytojų egzaminus birželio 1 d. Kaune laikė 54 tikybos mokytojai, iš kurių 37-iems pripažintas vyresniojo mokytojo vardas. Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijai pasiūlyta patvirtinti mokytojo metodininko kvalifikaciją 8-iems tikybos mokytojams. Egzaminų komisijai vadovavo Vytauto Didžiojo un-to teologijos fakulteto dekanas kun. V. S. Vaičiūnas.

Lietuvoje subrendo būtinybė aktyviau ginti tautos gyvybę ir dorą. Į tai atkreipia dėmesį kun. V. Aliulis, MIC, birželio 6 d. rašytame laiške Lietuvos vyskupams. Jis nurodo, kad pavojų kelia Tarptautinės planuotos tėvystės federacijos skverbimasis į Lietuvą. Anot jo, ta federacija (IPPF) su Šeimų planavimo draugijomis (FPA) melagingai skelbiasi siekiančios sumažinti aborto klinikų skaičių. Iš tikrųjų esą jos pastarųjų finansuojamos, braunasi į mokyklas, platina literatūrą, kuria moko vaikus ir paauglius visokiausių rūšių palaidumo metodų, kalba apie priemones sekso saugumui užtikrinti, apie "vienalytes" santuokas ir pan. Kun. V. Aliulio, MIC, įsitikinimu, tik pozityvus švietimas ir veikimas gali nešti naudos — reikia paskaitų medikams, kursų pedagogams, rimto pasiruošimo sužadėtiniams.

Gedulo ir vilties dieną, birželio 14, visose Lietuvos šventovėse buvo aukojamos Mišios. Vilniaus arkikatedroje bazilikoje arkivyskupas Audrys J. Bačkis per pamokslą kvietė prisiminti ne tik žuvusius ir kentėjusius, bet ir tuos, kurie šiandien savo tėvynėje gyvena skurdo tremtyje. Kaune kardinolas V. Sladkevičius kvietė melstis už gyvus ir mirusius, kurių gyvenimą suluošino tragiški įvykiai, pareiškė viltį, kad tauta prisikels iš dvasinio skurdo. Po pamaldų kauniečiai dėjo gėles prie koplytėlės Petrašiūnų parapijoje ir geležinkelio stotyje. Karmelitų kapinėse buvo atidengtas paminklas "Žuvome dėl Tėvynės", kur Lietuvos kariuomenės kapelionas mons. A. Svarinskas aukojo Mišias. Panevėžyje atidengtas paminklas Lietuvos kankiniams, iškilminga procesija nuėjo į geležinkelio stotį, kur ant bėgių buvo degamos žvakės giedant giesmes.

Lietuvos pranciškonai netoli Kryžių kalno ketina statyti vienuolyną, kurio pastatą projektuos Lietuvos ir Italijos architektai. Numatoma, kad statyba truks pustrečių metų.

Jaunimo organizacija "Don Bosko bičiulių sambūris" gegužės 28 d. įsteigta Alytuje. Jos tikslas burti ir auklėti jaunimą Šv. Don Bosko dvasia. Pirmininku tapo kun. Pranas Gavėnas, jaunimo vadove — Teresė Aleknavičiūtė. Programą, parengtą mkt. E. Aleknavičienės, ketinama išleisti 5000 egz. tiražu ir išsiuntinėti vyskupams, kateketams bei parapijoms. Dar negausi nariais organizacija leidžia laikraštėlį "Spinduliukas".

Lietuvos tikybos mokytojams ir kateketams birželio 9-23 d.d. buvo surengti seminarai Vilniuje, Panevėžyje, Kaune, Kaišiadoryse, Alytuje, Telšiuose ir Klaipėdoje. Juose kalbėjo viešnia iš Austrijos Brunhilda Sigl, patyrusi tikybos dėstytoja. Pokalbyje su žiniasklaidos atstovais ji pabrėžė, kad skleisti šviesą gali tik tas, kuris ją savyje turi, tikėjimą sėkmingai perduos kitiems tik gyvą ryšį per sakramentus su Jėzumi turintys asmenys. Ji palinkėjo Lietuvos kateketams būti savarankiškesniems ir geriau pažinti Šventąjį Raštą.

Marija krikščionių pagalba birželio 15 d. specialiu miesto vadovybės aktu buvo paskelbta Alytaus valdove ir globėja. Prieš tai į Alytų buvo atgabenta Ispanijoje pagaminta Marijos krikščionių pagalbos statula, iškilmių dieną įnešta į Angelų Sargų šventovę, po to procesijoje palydėta į nuolatinę jai skirtą vietą — statomos to paties pavadinimo šventovės koplyčią. V. Landsbergis, birželio 24 d. lankydamasis Alytuje, prie statulos padėjo gėlių.

Anglų kalbos stovykla "Opus Dei" įvyko Berčiūnuose birželio 19-28 d.d. Vadovavo dėstytojai iš Švedijos. Ten pat birželio 24 d. buvo pradėta ateitininkų jaunučių stovykla, besitęsianti iki liepos pabaigos. Gausus jaunimas taipgi dalyvavo Joninių-Rasų šventėje ant Purvelių alkalnio netoli Panevėžio.

Lietuvos tremtinių chorų dainų šventė "Leiskit į tėvynę" buvo surengta Panevėžyje birželio 17 d. Renginys pradėtas Mišiomis Švč. Trejybės šventovėje. Koncertas įvyko Skaistakalnio parke. Šventėje dalyvavo ateitininkai ir skautai.

Į Kryžių kalną iš Šiaulių Šv. Ignaco šventovės birželio 1 d. buvo nešamas kryžius nužudytiems negimusiems kūdikiams paminėti. Kryžių pašventino ir ta intencija Mišias aukojo Šv. Ignaco šventovės rektorius kun. Anicetas Tamošaitis, SJ, ir Meškuičių klebonas kun. Saulius Paliūnas.

Aukštesniosios neakivaizdinės kateketų mokyklos skyriai Lietuvoje veikia visose vyskupijose. Šiemet tą mokyklą baigė 32 Vilniaus arkivyskupijos, 38 Telšių vyskupijos, 40 Kaišiadorių, 36 Panevėžio ir 45 Kauno arkivyskupijos auklėtiniai. Pastariesiems diplomus birželio 3 d. įteikė Kauno katalikų teologijos fakulteto dekanas kun. V. S. Vaičiūnas. Nauji kandidatai, turintys vidurinį išsilavinimą ir klebono rekomendaciją, bus priimami šios vasaros pabaigoje.

Šv. Tėvas Jonas Paulius II pirmuosius pokomunistinės Rusijos seminaristus pavadino Dievo pergalės prieš blogį ženklais. Per susitikimą birželio 1 d. su apaštaliniais Maskvos, Novosibirsko ir Kazachstano administratoriais bei Maskvos Šv. Tomo Akviniečio teologijos kolegijos auklėtiniais ir dėstytojais popiežius pasakė, kad visai neseniai "būtų buvę sunku įsivaizduoti tokį susitikimą", žemė sužydėjusi ir Apvaizda laukia, kad rinktume pirmuosius vaisius. Ateizmo dešimtmečiai buvęs sunkus bandymas, bet tikėjimo priešai nepajėgė išsilaikyti; dėkojo rusams už pasipriešinimą komunistų valdžiai.

(Žinios iš leidinio "Katalikų Bažnyčia Lietuvoje")

Belvederio dvaro rūmai ant Nemuno kranto, prie Seredžiaus. Anksčiau rūpestingai prižiūrėti čia buvusio Pieninkystės technikumo; netekę šeimininko dabar taip atrodo. Taip šiandien Lietuvoje atrodo daugelis buvusių dvarų pastatų...
Nuotr. Alf. Laučkos

TREČIOJI VIEŠNAGĖ LIETUVOJE

Džiaugsmų ir nusivylimų keliais

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

1995 m. gegužės mėn. gale iškeliavau trečią kartą į Tėvynę sutikti savo Lietuvoje išleistų knygų. Nors romanai "Žarijos ir pelenai" ir "Praradimų ženkle" buvo išleisti mano lėšomis, bet tai būtų neįmanoma be žurnalisto Henriko Paulausko įtemptų ir nuoširdžių pastangų. Jis taip pat suplanavo mano viešnagę taip, kad ne vien turėjau progą pasidžiaugti savo knygų sutikimu Kaune, Šiauliuose, Radviliškyje ir Vilniuje, bet ir aplankyti vaikystėje lankytas vietas, tėvelio kapą ir daugelį įdomių kultūros paminklų bei muziejų. Buvau kalbinama žurnalistų ir buvau pakviesta beveik valandą užtrukusiam pokalbiui per Lietuvos radijo "Literatūros ir meno" valandą, kuri buvo transliuojama du sekmadienius iš eilės.

Knygos, poetai, kariai, muziejai

Didžiausias mano džiaugsmas buvo tas, kad mano knygų sutikimams labai gražiai pasiruošta ir knygų sutikimo vakaruose dalyvavo žinomas literatūros kritikas Petras Bražėnas, mano kūrybos ištraukas skaičiusi aktorė Undinė Nasvytytė, Maironio muziejaus direktorė Aldona Ruseckaitė, poetas kun. Ričardas Mikutavičius, dr. Petras Stirbys ir kiti.

Turėjau progą lankytis "Poezijos pavasario" uždarymo vakare, kuris mane apvylė tiek savo turiniu, tiek poetų laikysena, išskyrus tokias žavias išimtis, kaip iš Amerikos į Lietuvą sugrįžusį, iškilų poetą Kazį Bradūną, Vokietijoje gyvenantį poetą Alfredą Franckaitį ir Lietuvos poetą Joną Strielkūną. Taip pat buvau naujos poeto Vytauto Cinausko poezijos knygos sutikime Menininkų namuose, kur, šalia poeto kūrybos deklamavimo, dainavo gerai paruoštas tremtinių choras.

Didelis malonumas buvo lankytis Lietuvos kariuomenės motorizuoto pėstininkų bataliono "Geležinis vilkas" bazėje, kur susipažinau su sovietiniais ginklais. Man užmaukšlino sunkų sovietišką šalmą. Lankiau erdvias ir labai tvarkingas kareivinių patalpas, ragavau gerai paruoštą, maistingą ir skanų karių maistą. Už karių bibliotekai mano padovanotas knygas man buvo įteiktas pasirašytas ir užantspauduotas bazės štabo viršininko padėkos raštas. Kitą dieną nepaprastai įdomu buvo dairytis dar nelankomame teatro ir meno muziejuje, kuriam vadovauja direktorius muzikas ir pianistas Jonas Bruveris, ruošiantis rodinius perkėlimui į naujas, remontuojamas patalpas. Turėjau netikėtą laimę uždėti rankas ant M.K. Čiurlionio pianino klavišų, sėdėti kompozitoriaus Juozo Naujalio kėdėje prie jo rašomojo stalo ir pirštų galais paliesti pageltusius Maironio rankraščio lapus. Tai buvo jautraus išgyvenimo momentai.

Radviliškyje, mano gimtajame mieste, centrinėje bibliotekoje buvo įrengta vitrina su mano nuotrauka, knygų viršeliais ir kai kurių raštų kopijomis. Vėliau, nuvykusi į kapines, buvau giliai sujaudinta pamačiusi, kaip nuostabiai prižiūrėtas mano tėvelio kapas. Man buvo duotas pažadas, kad ir toliau tai bus daroma.

Pogrindžio spaustuvė

Dr. Petro Stirbio ir Henriko Paulausko lydima aplankiau buvusią pogrindžio "ab" spaustuvę ir susipažinau su jos herojiškais ir patriotiškai nusiteikusiais savininkais – Vytautu ir Birute Andziuliais. Tai sumaniai namo pogrindyje iškasta daugiau kaip trijų metrų gylio išcementuota slėptuvė, sumaniai paslėpta už pastumiamos sienos, už kurios yra sukti, siauri laipteliai. Joje ir dabar tebestovi sena spaustuvės mašina, ant stalelio guli išdėstyta daugiausia religinio turinio pogrindžio literatūra, katalikų tikėjimo katekizmas. Deja, atrodo, kad Andziulių ilgametis darbas, rizikuojant laisve ar net gyvybe, lieka neįvertintas, nepagerbtas šių dienų Lietuvoje, nors medaliai dalinami žymiai mažiau nusipelniusiems asmenims.

Susitikimai

Viešnagės Kaune metu pas dr. ir ponią Stirbius, Šv. Arkangelo Mykolo buvusioje Kauno Įgulos šventovėje buvau labai maloniai sutikta tos šventovės restauruotojo ir klebono kun. Ričardo Mikutavičiaus. Buvo nepaprastai maloni staigmena po šv. Mišių, skirtų Tėvo dienai paminėti, susitikti ir pasisveikinti su buvusiu Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos klebonu prel. Jonu Kučingiu, kuris yra dr. Petro Stirbio dėdė.

Šiauliuose aplankiau savo buvusias valstybines mergaičių ir berniukų gimnazijas, pasikeitusias beveik iki visiško neatpažinimo.

Nemenčinėje

Paskutinį savo viešnagės sekmadienį su Edita ir Henriku Paulauskais nuvykau į Nemenčinę, kurioje stovi istoriška Šv. Mykolo šventovė. Pirmoji Nemenčinės šventovė buvusi Jogailos pastatyta 1387 m. tačiau XVI–XVII š. aktuose tvirtinama, kad ji pastatyta Vytauto, ne Jogailos. Toji medinė šventovė išsilaikiusi iki 1680 m.; antroji, pastatyta 1842 m., sudegė, o 1848 m. pastatyta mūrinė Šv. Mykolo šventovė stovi ir dabar. Tą sekmadienį joje vyko jauno kunigo Jono Matusevičiaus primicija ir lenkų vaikų pirmoji Komunija. Klebonas kun. Ričardas Jakutis, patriotiškai nusiteikęs lietuvis, daug nukentėjo nuo kai kurių parapijiečių, kurių didoką dalį sudaro lenkai ir gudai. Jam buvo grasinama, buvo šmeižiamas, todėl dabar ties įėjimu į kleboniją sargybos būdelėje sėdi policininkas. Kun. Jakutis turi turtingą lietuvių menininkų dailės darbų rinkinį, kurį mums su pasididžiavimu aprodė ir man padovanojo spalvotų reprodukcijų knygą, kurios išleidimą rėmė ir finansavo Kauno savivaldybė.

Bene didžiausią džiaugsmą man padarė Henrikas Paulauskas, Martyno Mažvydo nacionalinės bibliotekos archyvuose suradęs 1931, 1932 ir 1933 m. vaikų savaitraščio "Vaikų žodis" komplektus, kuriuose buvo pirmieji mano literatūriniai žingsniai – eilėraščiai, apysakėlės, laiškai ir net mano nuotrauka. Džiugu buvo taip pat rasti visas savo knygas, įtrauktas ir Mažvydo, ir Mokslų akademijos kartotekose.

Apleisti kultūriniai paminklai

Deja, pamačiau ir kitą, labai graudžią Lietuvos pusę, kuri mane giliai sujaudino ir sugraudino. Keliaudami po Žemaitiją, sustoję Šatrijos kalne, pasukome į Tytuvėnus, kuriuose, dar vaikas būdama, su tėveliais kelis kartus vasarojau. Tytuvėnų šventovė yra viena gražiausių ir vertingiausių mūsų architektūros bei meno paminklų, bet jos užlaikymu ir restauravimu nesirūpinama. Šventorių supanti nuostabi kolonada, kurioje yra meniškomis freskomis ir bareljefais atvaizduotas Kryžiaus kelias, jau baigia trupėti.

Nuvykę į Tytuvėnų apylinkes, aplankėme Eugenijaus ir dalininkės Sofijos Romerių buvusio dvaro džiungles, o rūmų vietoje... krūmus.

Ne geriau yra ir garsiajame Pažaislyje, kurio nuostabiai gražią šventovę prisimenu iš apsilankymų su tėveliais. Šventovės vidus pasižymėjo didelės vertės italų menininkų freskomis, marmurinėmis statulomis, įspūdingu kupolu ir lubomis, nuostabiai gražia vienuolyno ir mergaičių bendrabučio aplinka, gėlynais, takeliais... Deja, dabar, įėjus į šventovę, po kojomis mėtosi kažkokios atplaišos, vidus tamsus, tai nedrįsau giliau įeiti, bet, kiek galėjau įžiūrėti, vaizdas buvo visiško chaoso. Lauke susipažinau su kiemą šluojančia moteriške, kuri pasisakė esanti vienuolė nuo 1948 m. ir 35 metus dirbusi pedagoginį darbą...

Didžiausią dvasios sukrėtimą išgyvenau, kai Paulauskas sustabdė automobilį netoli ilgoko, labai apleisto namo. Jo kieme, tarp šiukšlių ir dilgėlių, knaisiojosi vištos, vienoje sienoje apskurusi iškaba skelbė, kad tai "Marijos Pečkauskaitės–Šatrijos Raganos Senasis Dvaras"... Dabar tame suniokotame pastate gyvena net dvylika šeimų, bet niekas nesirūpina bent aplinkos išvaizda, nepataiso aptrupėjusių laiptų, neišsluoja šiukšlių,

(Nukelta į 4-tą psl.)

Ar Lietuva bus vėl okupuota?

KAZYS BARONAS, Vokietija

Politologas ir žurnalistas B. Nielsen–Stokkebey "Frankfurter Allgemeine Zeitung" dienraštyje nagrinėja Baltijos valstybių ateitį. Estijoje gimęs vokietis, pasiremdamas Maskvos "Ruskij Telegraf" ir "Zavtra" laikraščiais bei skambiais juose užrašais "Ar įžygiuos rusų daliniai į Baltijos valstybes", rašo, kad tie grasinimai nėra naujiena. Jie jau seniai girdimi. Blogiausi ir grėsmingiausi buvo antros savo gausumu dumos partijos vado Žirinovskio po rinkimų tarti žodžiai: "Latvija visiškai priklausys rusų valstybei, Lietuva ir Estija taps nykštukais, panašiais į Andorą ar Lichtenšteiną. Kai mano partija paims valdžią, visos sutartys su Baltijos valstybėmis bus išmestos į šiukšlių dėžę".

Slaptas institutas

Kuo remiasi tie Maskvos laikraščiai? O gi visiškai nežinomu Vakaruose "Felikso" vardu pavadintu tyrimo institutu. Nėra jokių abejonių, kad "Felikso" vardas surištas su čekos įsteigėju Feliksu Dzeržinskiu. Tad visiškai teisingai straipsnio autorius toliau rašo, kad po slapyvardžiu pasirašytu straipsniu slepiasi komunistinės KGB ir rusiškos fašistinės grupuotės. Maskvoje yra gausybė raudonom ar rudom spalvom "nudažytų" laikraščių. Vyriausybė nesistengia jų uždaryti. Be to, šie leidžiami "balionai" Rusijos užsienio reikalų ministerijos yra toleruojami ir vertinami, taipgi laukiant net užsienio valstybių atsiliepimų.

Baltijos valstybių okupaciją turėsianti įvykti 1996–97 m. iš esmės pasikeitus Rusijos politikai "artimojo užsienio" atžvilgiu. Pagrindinė priežastis – apsaugojimas rusakalbių teisių. Reguliarūs daliniai ar net savanoriški junginiai įžygiuosią į Latviją. Pasekmės? Apie 500 tūkst. pabėgėlių peržengsią Lietuvos sieną. **Jungtinės lietuvių ir rusų pajėgos** (mano pabraukta – K.B.) nuginkluosiančios šią bėglių bangą, dar perkeliant iš Karaliaučiaus rusų dalinius į Latviją.

Noras sutrukdyti

Greičiausia tuo pačiu metu rusų daliniai įžygiuosią į Estiją, užimdami visą šiaurės rytų dalį iki pat Talino. Galimas pilietinio karo pavojus neokupuotoje Estijos dalyje. Lietuva yra pasiruošusi pasiųsti ginkluotą taikos dalinį į Estiją. Tiesa, jau straipsnio pradžioje rusų laikraščiai minį vieną buvusį Lietuvos ministerį, kuriam šie planai Vilniuje esą žinomi.

Kodėl numatoma dalinė Baltijos valstybių okupacija? Priežasties toli ieškoti nereikia – tai tų valstybių noras įsijungti į ŠAS (NATO) eiles. Lenkijos, Čekijos, Vengrijos, Rumunijos ir kit. vidurio Europos valstybių įstojimo į ŠAS (NATO) jau negalima sulaikyti. Jos greičiausiai įsijungs jau 2000–taisiais metais. Tuo tarpu Baltijos valstybės turinčios dar laukti. Tad Rusija norinti paskubėti žinodama, kad dėl Baltijos valstybių Vakarai tikrai nekariaus. Nelaukiamos ir ekonominės sankcijos, nes Vokietijai, Prancūzijai, Italijai, Graikijai yra reikalinga rusiška žaliava. Abu Maskvos laikraščiai taipgi primena rusų atominę jėgą.

Straipsnio autoriaus išvada: po "Felikso" tyrimo instituto kepure esą pasislėpusi Rusijos užsienio reikalų ministerija, nes "artimo" užsienio" samprata atsiradusi oficialiai veikiančiame rusiškame tyrimų institute. O jis tarnauja Rusijos užsienio reikalų ministerijai, nes Kozyrevas viešai daug ko negalįs pasakyti.

Naujoji Sovietų Sąjunga?

"Ruskij Telegraf" ir "Zavtra" rašo: "Jeigu mes realiai ir teisingai žiūrėsime bei galvosime, greičiausiai po penkerių – šešerių metų sudarysime Sovietų Sąjungą iš Rusijos, Gudijos, dalies Ukrainos, Estijos, dalies Lietuvos, Abchazijos. Rusija turi skubiai imtis iniciatyvos, sudarydama jėgą iš kariuomenės ir KGB. Jau dabar turi būti sudarytas principinis politinis sprendimas kariniu būdu užimti Baltijos valstybes.

Straipsnio pabaigoje autorius klausia: ar tai psichopatų politinė "verpykla" (Spinnerei) ar rimti grasinimai, kurie vieną dieną gali tapti rimta problema? Atsakymo į šį klausimą reikia laukti iki ateinančių rinkimų Rusijoje. Jei gen. Lebed ar gen. Ružkoj atsisės Kremliaus soste, tuo pačiu jie taps kariuomenės vadais. Tuomet Baltijos valstybėms bei visai demokratinei Europai atsirasią rimtų rūpesčių.

Vokiečių spaudos agentūra paskelbė, kad Lietuvą užplūdo įvairių Azijos tautų pabėgėliai, mėgindami peržengti Lietuvos–Lenkijos sieną. Sunku esą pabėgėlius sulaikyti prie Gudijos sienos, nes rusai sargybiniai, gavę kyšį, juos laisvai praleidžia į Lietuvą.

Buvusioje pogrindžio spaustuvėje "ab" Lietuvoje, kur buvo spausdinami daugiausia religiniai leidiniai. Iš dešinės: A. M. BALAŠAITIENĖ, spaustuvės savininkai VYTAUTAS ir BIRUTĖ ANDZIULIAI, sūnus VYGANTAS, HENRIKAS PAULAUSKAS

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 416 533-7954

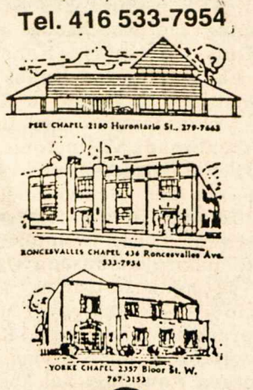

PADĖKA
A†A
JUOZAS DVILAITIS

mūsų mylimas vyras, tėvelis, uošvis, senelis
mirė 1995 m. birželio 7 d., palaidotas birželio 12 d.

Nuoširdžiai dėkojame Prisikėlimo parapijos kun. L. Januškai, OFM, už maldas laidotuvių koplyčioje, klebonui kun. A. Simanavičiui, OFM, Anapilio parapijos klebonui kun. J. Staškui, svečiui kunigui iš Lietuvos už gedulines Mišias, kun. E. Jurgučiui, OFM, ir kun. J. Staškui už palydėjimą į Šv. Jono lietuvių kapines, Mississaugoje.

Nuoširdžiai dėkojame solistei ir vargonininkei D. Radtkei už gražų giedojimą per Mišias ir karsto nešėjams.

Nuoširdi padėka giminėms, pažįstamiems ir artimiesiems už užprašytas Mišias, gėles, aukas ir užuojautas. Ačiū E. Ginčauskienei, J. Bacevičienei, Ritai Gzitsenei, Angelo Androulidakis ir A. Mačiuliui už parodytą rūpestį ir pagalbą palengvinant mūsų naštą. Nuoširdi padėka B. Stanulienei už maisto paruošimą ir ponioms už pyragus.

Su dėkingumu jūsų – giliai nuliūdę:
žmona Elena, duktė Irena, žentas Rimantas,
vaikaičiai – Paulius, Jonas ir Antanas Repšiai

Atkurtas paminklas Kauno kapinėse, skirtas žuvusiems už tėvynės laisvę. Jo autorius – skulptorius R. ANTINIS Nuotr. A. Kairio

"Kokie būsim mes, tokia bus Lietuva"

Atstatytos sovietų sunaikintos Kauno kapinės

ALDONA GRICIENĖ, Kaunas

1847 m. Kaune, šalia Vytauto prospekto, buvo įsteigtos kapinės. 1960 m. sovietai kapines sulygino su žeme. Žymesnių žmonių palaikai buvo perkelti į kitas kapines, o kitų čia ir pasiliko. Ta vieta buvo pavadinta Ramybės parku.

Suplevėsavus trispalvei, "Palikimo" įmonės direktorius J. Voronavičius su bendraminčiais ėmėsi iniciatyvos šias kapines atstatyti. Skulptorius R. Antinis (sūnus) sukūrė kryžių-medį. Buvo atstatytas paminklas "Žuvome dėl tėvynės". Dabar kapinės (parkas) priklauso Karmelitų parapijai. Jos klebonas Algimantas Keina per Vėlines, Sausio 13-tąją, Vasario 16-tąją ir Birželio 14-tąją prie paminklo aukoja šv. Mišias.

Ypač įsidėmėtinos iškilmės vyko 1995. VI. 14 Vilties ir gedulo dieną. Aplink stačiakampį, kuriame buvo išsidėsčiusios oficialios iškilmėse dalyvaujančių žmonių grupės, stovėjo daugybė žmonių. Šv. Mišias aukojo keturi kunigai. Žmonėms kalbėjo monsinjoras A. Svarinskas ir kunigas A. Keina.

Monsinjoras pabrėžė, kad negalima užmiršti tų, kurie buvo nukankinti kalėjimuose, sušalo ir mirė badu Sibire. Jų vėlės šaukiasi dangaus keršto. Ar galima pvz. pamiršti tokį faktą: Lietuvos priešai nužudė būrelį partizanų, bet duobė buvo negili, tad žuvusiųjų kojas nukapojo kardais ir sumetė ant krūtinių. Blogio Lietuvoje netrūksta ir šiandien. Užkirskime jam kelią.

Kun. A. Keina kalbėjo: "Prisiminti visus, nekaltai žuvusius — mūsų pareiga. Ar jie žuvo veltui? Lietuvos genocidas tęsiasi. Naikinama tautos dvasia. Todėl ypač turime būti dėkingi tiems, kurie brangino doros, tėvynės meilės, tikėjimo idealus. Žmonės, kurie atkūrė paminklą 'Žuvome dėl tėvynės', darbais įrodė, kad jiems tie idealai rūpi".

Šv. Mišių metu giedojo religinės muzikos mokyklos, kuriai vadovauja Nijolė Jautakienė, mergaitės.

Iškilmių metu aikštėje stovėjo Kauno vadovai ir svečiai iš Vilniaus: Tėvynės sąjungos pirmininkas Vytautas Landsbergis, krašto apsaugos ministeris Linas Linkevičius, seimo nariai — Mečislovas Treinys ir Algirdas Patackas.

Vytautui Landsbergiui šios kapinės ypač brangios, nes čia buvo palaidoti jo seneliai. Sovietai sulygino su žeme kapų kauburėlius, bet nepajėgė iš žmonių atminties ištrinti senolių žodžių ir darbų.

Didžiausia garbė teko pokario partizanui Antanui Lukšai ir nepriklausomybės kovų savanoriui Stasiui Andriušiui — jie atidengė paminklą. Kunigai, karininkai, kariai bučiavo paminklą ir padėjo gėlių. Buvo uždegti aukurai.

Birutietė Vaidilutė Krupenkovienė ir SKATo kapitonas Vytautas Sinkevičius išpylė žemę, atvežtą nuo Sibire mirusių tautiečių kapų.

Politinis kalinys poetas Juozas Ardzijauskas skambiu balsu tarė: "O Viešpatie, širdį sušmaigstė kaip peilis, / Kaip kryžius Golgotos prislėgė mane . . ." Tada, kai jį išplėšė iš tėvynės, jaunuoliui tebuvo 16 metų. Bet kančios jo nesugniuždė. J. Ardzijauskas ir šiandien žadina viltį, nuplėšia valktį nuo tų akių, kurios nemato tikrųjų Lietuvos vargo priežasčių.

Jauniausiųjų Lietuvos konservatorių vardu kalbėjo Ramūnas Maruniakas. Jis nulenkė galvą prieš žuvusius už tėvynę ir prižadėjo nepagailėti jaunos gyvybės, jei reikės.

Elvyra Tauragnė iš Girionių atvežė tris vainikus. Vieną — motinoms ir močiutėms, kurių kapai liko Sibire, antrąjį — savanorių ir partizanų motinoms, trečiąjį — vaikučiams, sušalusiems ir mirusiems badu tremtyje.

Vainikais apjuosus paminklą, išsirikiavo "Atžalynas". Tai tautinio jaunimo ansamblis, vadovaujamas Teresės Varnagirienės. "Atžalyne" dainuoja katalikų televizijos studijos darbuotojas Kazimieras Danilevičius, neseniai grįžęs iš stažuotės JAV. Tarp jaunimo įsimaišę paauglių ir vaikų. Visų dėmesį patraukė trys mažos mergaitės, galveles papuošusios rūtų vainikais. Kanklininkė Laimutė, pritariant kitiems ansambliečiams, dainavo: "Tėvynė brangesnė net už gyvybę". Jaunutė tikybos mokytoja Sidonija ansamblio koncertą užbaigė žodžiais: "Kokie būsim mes, tokia bus Lietuva".

Vilties ir gedulo diena Kauno kapinėse virto iškilmėmis, kilusiomis iš tautos gelmių.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(Prieš Lietuvių namus)

Tel. 416 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

Drąsioji partizanų ryšininkė

Tai Marytė Galatiltytė-Gegutė, kuri žuvo nuo sovietinių užpuolikų besigindama ginklu rankose. Aš ir kitos tautietės buvome jos talkininkės

PRANĖ VILEITAITĖ, Adutiškis

Pažinau ją, kai Lietuvos veidu riedėjo kraujas ir ašaros, kai temo saulės šviesa motinų širdy... Tai buvo kraupūs, pilni sopulių 1944 metai. Liūdnai žydėjo rausvos rugiagėlės ir žalioji rūta daržely. Nesigirdėjo artojo švelnios dainelės, tik baime surakintos širdys ieškojo, kur rasti vietą pasislėpti. Visur tykojo negailestingos priešo akys...

Palikę mylimus žirgus, nesuartas vagas išėjo vyrai į tolimą, slaptingąjį šilą. Ginklavosi, kūrė planus – troško išvyti priešą, kad vėl Lietuva būtų laiminga ir laisva.

Ji vadinosi Marytė Galatiltytė (Gegutė). Pamačiau ją turguje – Adutiškio miestelyje. Buvo graži, skaistaus, apvalaus veido, mėlynų akių. Šypsena iš jos lūpų daug ką sakė apie pasislėpusią jos širdyje meilę. Toji meilė numylėtai Tėvynei lyg perlas švietė į visas puses. Ji buvo iš tolimo Antanų kaimo, kuris glaudėsi prie Didžiagirio žalumos ir artimiausiai rišosi su laisvės kovotojais.

Ir Marytė įsijungė į tą šventos idėjos veiklą. Ji dirbo visu ryžtingumu. Šarvai jos buvo Dievo pagalba, drąsa ir pasiaukojimas. Turguje būdama Marytė užeidavo į vaistinę ir pripirkusi partizanams vaistų – jodo, tvarsčių, vatos, sumaniai juos paslėpdavo.

Ji ir mane pakalbino padėti kovotojams. Aš su džiaugsmu sutikau, kai Marytė atnešė man medžiagos siuvinėti trispalvius ženkliukus prisiūti prie rankovių. Į talką pasivadinau giminaitę Eleną Semėnaitę.

Marytės paprašytos rinkome partizanams maistą, užeidamos tik pas tuos žmones, kuriais galima buvo pasitikėti. Rinkome maistą ir drobę.

Marytė mus prikalbino ir ryšininkėmis užsirašyti. Mes nušvitusiais veidais lankėmės Antanų kaime, ir kovotojų vadas užrašė, liepė pasirinkti slapyvardžius. Elenutės slapyvardis buvo Našlaitė, mano – Žibuoklė.

Kartą, kai tėviškėje žydėjo daugybė gėlių, pavasario aromatas svaigino širdį, Marytė pasivadino mus išpuošti žuvusiųjų kapą.

Sekmadienio popietę ėjome pas Marytę. Jos namo palangėje žydėjo gėlės. Marytė ir jos dvi sesutės kartu su mumis ėjo į girios tankmę. Basos kojos lyg kilimu žengė minkšta žole. Miške buvo tylu, kvepėjo samanos, uogienojai. Žalios lyg rūtos suposi pušelės. Tylią, manotonišką pasaką ošė giria. Kukavo gegutė. Jos kimus balsas lyg rauda varstė širdį ilgesiu tų, kurie jau niekada negrįš namo paguosti verkiančios motulės. Marytė mums pasakojo apie žuvusius jaunuolius.

— Na, štai ir kapas, – akimis parodė Marytė naują, didelį ąžuolinį kryžių. Jos gražiu veidu perbėgo liūdesio šešėlis...

Viduryje ilgo, naujai iškasto kapo liūdnai stovėjo su įkaltu vinimi kryžius. Ant vinies buvo sukabinėti keli įvairių spalvų maži rožantėliai.

Suklupome maldai, norėjosi verkti... Priėjusi pabučiavau kryžių, paliečiau rožantėlius. Prisiminimai ne laiku užgesusių veidų atsistojo prieš akis.

Nuskridusi gegutė toliau tebekukavo, didino graudulį. Jos raudantis aidas skrido giria.

Rinkome uogienojus, pynėm du vainikus. Vienu, labai ilgu, apjuosėme kapą, mažesnį Marytė pakabino ant kryžiaus. Giedojome "Viešpaties angelas" ir pasimeldėm už didvyrių vėles.

Kai norėjome grįžti į namus, Marytė mus pakvietė aplankyti partizanų bunkerį, kur tiek kraujo išlieta mūsų brolių. Jis buvo visai netoli kapo. Priėjus artyn, šalia žeminės, kur žemė sugėrė jų kraujo klanus, žydėjo didelės baltos žibuoklės. O, Dieve, kaip buvo graudu!.. Pažvelgėm į bunkerio vidų – juodavo vanduo, plaukiojo supuvusios bulvės ir skudurėliai. Tai čia užklupę sovietiniai okupantai nužudė mūsų brolius. Raudojom kartu su gegute, o giria nešė raudą tolyn. Tik mintis, kokie jie buvo drąsūs ir iškilę mūsų Lietuvos širdyje – nuramino mus.

Kai grįžome namo, leidosi raudona saulė, nužerdama šilą atsisveikinimo spinduliu. Nurimusi gamta ruošėsi poilsiui, o mūsų širdyse pasiliko kapas brangiųjų brolių užmigę veidai, kurie atsibus tik angelo trimitą išgirdę... Atsibus ir pakils jie kaip garbingi karžygiai.

Daug darbų nuveikusi Marytė išėjo į mišką atiduoti ir savo gyvybės. Išėjo ir jos tėvelis ir sesutė Janė. Visi trys žuvo 1948 m. Tėvelį Leoną Galatiltį buvo paėmę gyvą ir žiauriai nukankino. Trečioji sesė Saliutė buvo išvežta į Sibirą. Grįžusi neteko sveikatos ir kančių palaužta mirė.

Užpuolus priešui, Marytė kovėsi su ginklu rankose. Kartu su kitais kovotojais ji aplaistė šilą savo krauju. Ir jos kūnas stribų buvo atvežtas į Adutiškį. Ties stribaune pamestas pajuokai, visaip išniekintas, bet Marytė paliko Dievui ir Tėvynei brangi, ji atidavė save už kitus, kad Lietuva nevergautų priešui.

Tebus ji pavyzdžiu Lietuvoje ir išeivijoje gyvenančiam jaunimui.

Salantų miestelis, kuriame išliko per karus ir okupacijas vietinė šventovė Nuotr. Raimundo Urbono

Pasakoja buvęs tardytojas

Hitlerininkų byla Klaipėdoje • Prezidento A. Smetonos pabėgimas • Ministerio K. Skučo suėmimas ir apklausa • Gydytojo V. Kauzos tardymas • Okupacijų vingiai • Sukilimo aktyvistų suimtieji • Savųjų skundai okupantams

IGNAS MEDZIUKAS

Nepriklausomos Lietuvos teisininkas Matas Krygeris, buvęs ypatingųjų bylų tardytojas, pasakoja savo atsiminimuose pergyvenimus, taip pat aprašo keletą bylų, kuriose jam teko atlikti tardymą.

Pradeda jis Klaipėdos hitlerininkų byla, kurie ruošėsi sukilti prieš Lietuvos vyriausybę, atliko teroro veiksmų, nužudė jiems nepalankų Klaipėdos teismo vyr. vachmistrą J. Jesutį ir kėsinosi nužudyti V. Lopą. Kaltinamaisiais buvo patraukti 122 asmenys. Iš jų 80 buvo suimti, kiti paleisti už užstatą. Svarbiausi sukilimo vadai buvo vet. gydytojas E. Noimanas ir pastorius T. Zasas. Byla vyko kariuomenės teisme Kaune, kuriam pirmininkavo plk. S. Leonas.

Teismo nuosprendis: keturi Jesučio žudikai nuteisti mirties bausme sušaudant. Kitiems, kėsinusiems nužudyti Lopą – sunkiųjų darbų kalėjimas iki gyvos galvos. Daugelis nuteisti mažesnėmis bausmėmis, pradedant 12 metų sunkiųjų darbų kalėjimo ir mažiau. Anglijai spaudžiant, nuteistiesiems mirties bausmė pakeista kalėjimu iki gyvos galvos. Vėliau Lietuvos vyriausybė buvo priversta nusikaltėlius paleisti. Klaipėdos kraštas buvo vokiečių okupuotas.

Autoriui buvo pavesta apklausti sovietų apkaltintą ir savųjų suimtą vidaus reikalų ministerį K. Skučą, kuris paneigė jam pramanytus kaltinimus, kad su jo žinia saugumo organai pagrobė sovietų karius, iš kurių norėjo išgauti karines paslaptis. Du iš jų pabėgo, o vienas buvo nušautas. Saugumo direktorių A. Povilaitį apklausinėjo tardytojas S. Zimanas. Saugumui pareikalavus, jų bylos per prokuratūrą ten ir buvo perduotos. Skučas ir Povilaitis išvežti į Maskvą ir tenai sušaudyti. Tai buvo nekaltos aukos. Jie galėjo, būdami Vokietijos pasienyje, pabėgti, bet buvo savųjų suimti ir atiduoti galvažudžiams.

M. Krygeriui teko apklausti ir teismo medicinos ekspertą gyd. V. Kauzą, kuris buvo įtariamas, kas neteisingai surašė skrodimo aktą, nors jis prieštaravo Molotovo ultimatumui. Iš skrodimo duomenų matyti, kad Butajevo švarke, dešiniame skverne, kur yra į krūtinę kulkos įėjimo anga, pastebėta apdegintais kraštais skylė. Tai rodo, kad buvo šauta iš visai arti, ir tokios žymės būdingos savižudystėms.

Ypatingasis tardytojas, neradęs šioje byloje nusikalstamo darbo žymių, ją perdavė Vilniaus apygardos teismo prokurorui nutraukti. Siūlydamas V. Kauzos bylą nutraukti, vadovavęsis sąžine, bet tai nesutiko su Molotovo kaltinimais. Prokuroras Vytautas Balčiūnas, gavęs šią bylą, pasakė: "Krygeris rizikavo, rizikuosiu ir aš". Byla buvo nutraukta. Gyd. V. Kauza išvengė bausmės. Prokuroras Balčiūnas, kuris buvo paskirtas po birželio 15, netrukus mirė nuo širdies priepuolio.

Po sovietų ultimatumo prezidentas A. Smetona, rengdamasis išvykti į Vokietiją, paprašė Lietuvos banko valdytoją J. Paknį, kad jo sąskaitoje laikomi pinigai būtų jam išmokėti doleriais. J. Paknys atnešė jam pinigus į prezidentūrą. Jam ir ministerių kanceliarijos dir. V. Masalaičiui buvo iškelta byla, kad paimant pinigus nebuvo laikomasi nustatytos tvarkos, be valiutų komisijos leidimo buvo išmokėti doleriai ir kad šie veiksmai padėjo prezidentui Smetonai išvykti į užsienį. Byla buvo perduota ypatingųjų bylų tardytojui. J. Paknys savo parodyme pareiškė vykdęs vyriausybės įsakymą. Prezidentas buvo išvykęs į užsienį ir jį apklausti nebuvo įmanoma, todėl bylą tardytojas gražinęs prokuratūrai. Reikalas buvo sutvarkytas trumpą laiką Paleckio vyriausybėje esant E. Galvanauskui finansų ministeriu. 1944 m. J. Paknys ir V. Mašalaitis pasitraukė į Vakarus.

1941 m. Maskvos paskirtas LTSR prokuroras V. Niunka Matą Krygerį atleido iš pareigų. Tada jis gavo darbą Vilniaus universitete – dėstyti kriminalistiką.

1941 m. vokiečiams užėmus Lietuvą, M. Krygeris laikinosios Lietuvos vyriausybės buvo paskirtas Šiaulių apygardos teismo prokuroru. Tuo metu buvo suimta daug žmonių, neva turėjusių ryšį su komunistais. Jie buvo šaudomi vokiečių ir saviškių be jokio tyrinėjimo ir kaltės nustatymo. M. Krygeris parašęs apskričių viršininkams, siūlydamas sustabdyti nepagrįstus lietuvių suiminėjimus ir šaudymus. Vien iš Šiaulių kalėjimo buvo paleista apie 300 kalinių, kurie buvo suimti aktyvistams persistengiant.

Pakruojo advokatas P. Požėla vokiečiams įskundė M. Krygerį, esą jis sovietų okupacijos metais Vilniaus universitete dėstęs marksizmą-leninizmą ir esąs prieš vokiečius nusistatęs. M. Krygeris buvo suimtas ir išvežtas į Tilžės kalėjimą. Paaiškėjus, kad skundas buvo melagingas, po metų buvo paleistas ir advokatavo Kaune.

1942 m. buvo atrakinta Šiaulių prokuratūroje stovėjusi NKVD palikta užrakinta spinta, kurioje buvo rasta, kad tas pats adv. Požėla pranešinėjo sovietų saugumui, ir dėl to buvo nukentėję žmonės. Tada jis buvo vokiečių sušaudytas, o iš žydų pasigrobtos brangenybės surastos ir konfiskuotos.

1944 m. vėl grįžus sovietams, spalio mėn. M. Krygeris atgavo Vilniaus universitete turėtą kriminalistikos dėstytojo vietą, bet 1945 m. liaudies švietimo komisaras kaip nepatikimą iš pareigų atleido. Pažinties dėka gavo darbą liaudies universiteto direktoriaus pavaduotoju. 1946 m. uždarius liaudies universitetą, gavo dėstytojo darbą Kauno finansiniame technikume.

1948 m. atvykus iš Vilniaus LKP CK darbuotojui Šmereliui Maiminui ir patikrinus asmens bylą, jam buvo pasakyta, kad anketoje rasta dėmių, jog buvęs Šiaulių apygardos prokuroru. M. Krygeris paaiškinęs, kad šiose pareigose būdamas gelbėjęs suimtus sovietinius aktyvistus ir už tai buvo laikomas metus laiko kalėjime. Maiminas patarė paimti iš žinomų žmonių apie tai liudijimus. Liudijimus parašė Teisės instituto direktorius J. Bulavas, dabartinio seimo narys, LTSR Mokslų akademijos prezidento padėjėjas A. Bulota, prof. K. Baršauskas ir Kauno juridinės konsultacijos vedėja Tatjana Šabūnienė. Tie dokumentai buvo įsegti į M. Krygerio asmens bylą ir buvo kaip koks perkūnsargis, saugojęs nuo sovietinių bausmių.

1951 m. KGB pareikalavus, iš technikumo buvo atleistas. "Drobės" fabriko direktorius sutiko priimti jį juriskonsultu. Čia išdirbęs 26 metus, 1977 m. liepos 1 d. išėjo pensijon.

Iš tikrųjų, kaip pats autorius sako, okupacijų metais Temidės (graikų teisingumo dievaitė) rūbas jam buvo sunkus, nes nė vienam okupantui negalėjęs įtikti. Liko tik rūstūs prisiminimai.

Matas Krygeris, RŪSTŪS PRISIMINIMAI, 80 psl. Tiražas 2000 egz. Lietuvos technikos muziejaus leidykla "Plieno sparnai", Kaunas, 1994.

Steigiama Lietuvos ambasada...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

lomatinėje praktikoje, Lietuvos ambasadoriui nesant Otavoje, eis Lietuvos laikinojo reikalų patikėtinio pareigas.

Lietuvos diplomatinė tarnyba visuomet glaudžiai bendradarbiavo su vietos lietuvių organizacijomis, jų vadovais, su dėkingumu priimdama jų pagalbą, žinias ir patarimus. Lietuvos ambasada Kanadoje, be pagrindinio politinio ir ekonominio Lietuvos atstovavimo Kanadoje, taip pat skirs daug dėmesio ryšiams ir bendradarbiavimui su Kanados lietuviais, tiek daug nuveikusiais Lietuvos laisvės bylos labui, plėtojusiais lietuvių tautos kultūrą ir jai atstovavusiais Kanadoje. Jūsų geras žodis, patarimas, konsultacijos ir bet kokia parama Lietuvos ambasadai Otavoje bus mielai laukiama ir su dėkingumu priimama. Bendru darbu mes tikrai pagilinsime ir išplėtosime jau ir dabar esančius gerus dvišalius Kanados–Lietuvos santykius, ekonominį ir kultūrinį bendradarbiavimą, kad kuo daugiau galėtume prisidėti prie Lietuvos ekonominio ir kultūrinio suklestėjimo dabartiniu tokiu nelengvu mūsų senai–jaunai valstybei reformų laikotarpiu.

Visi norime nepriklausomos, ekonomiškai stiprios, demokratinės Lietuvos respublikos, kaip sudėtinės Vakarų Europos demokratinių šalių bendrijos narės, sukūrimo. Norime tai padaryti kuo greičiau, o kol kas, atrodo, taip lėtai tvarkomės ir einame pirmyn. Kai kas jau nusiminė ir moja ranka, kai kas keikia naujoves, bet kurios politinės pakraipos Lietuvos vyriausybes, jų potvarkius, seimo įstatymus, prie kurių reikia priprasti, o jau visų pirmiausia jų laikytis, kai kas nusivylė net pačia Lietuva.

Galima nusivilti vienu–kitu politiku, partija, struktūra, reformos dalimi arba jos rezultatu, galima nusivilti valdininku ar blogai tvarkomu banku. Tačiau negalima nusivilti Lietuva. Niekas net iš mūsų kaimynų per metus–kitus, kurie buvo istorijos paskirti radikalioms reformoms, labai toli nenubėgo. Sunkus metas, ką ir besakyti – nėra net vadovėlio, kaip pereiti iš suvalstybinto ūkio į privatų, patiriant kuo mažiausius nuostolius. Klaidos tad yra neišvengiamos, o greičiau natūralios – juk iki tol lietuviai patys ilgai negalėjo mokytis valdyti valstybę, kuri buvo po svetimųjų padu. Tačiau turime retą ir unikalią, pačią aukščiausią dvasinę palaimą – dalyvauti Lietuvos valstybės atkūrime ir stiprinime. Todėl ne laikas nusivilti. Reikia kantriai dirbti ir kilti kartu su pakilsiančia į visų mūsų bendrai išsvajotą aukštį tiek daug negandų ir nelaimių patyrusia lietuvių tautos gimtine ir Tėvyne – Lietuva.

Dr. Alfonsas Eidintas,

Lietuvos Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius JAV ir Kanadoje

1995 m. liepos 19 d.
Washington, DC

• **Kai mirštame, turime savo delne tik tai, ką atidavėme kitiems.**
(Peter Maurin)

Iškilmė atstatytose Kauno kapinėse Gedulo ir vilties dieną 1995 m. birželio 14. Jos dabar priklauso Karmelitų parapijai. V. LANDSBERGIS – dešiniajame krašte (pilka eilute). Kalba J. VORONAVIČIUS Nuotr. A. Kairio

LAISVOJE TĖVYNĖJE

LENTA KGB SAUGUMIEČIAMS

Kauno burmistro Arimanto Račkausko potvarkiu, prie pastato Laisvės alėjoje 14 nr. pritvirtinta lenta skelbia: "Šiuose rūmuose ir kiemo pastate 1940-1941 m. ir 1944-1991 m. veikusiame sovietinio saugumo Kauno skyriuje buvo kankinami ir žudomi Lietuvos žmonės".

SENIEJI VANDENS MALŪNAI

Prie Papilės ant Ventos upės dar sukasi Augustaičių malūno girnos. Jis buvo pastatytas beveik prieš šimtą metų. Malūninink jame nuo 1947 m. dirba Valdemaras Grosas, šio amato išmokęs iš savo tėvo. Pas jį susimalti grūdų pašarui, duonai, pyragams ūkininkai ir bendrovių nariai atvyksta beveik iš visos Žemaitijos. Šiuo metu malūno girnas suka ne Ventos upės vanduo, o dyzelis. Mat žiemos potvynis pralaužė senojo Augustaičių vandens malūno užtvanką. Papiliškiai ją ruošiasi sutvarkyti. Seniau ant Ventos tarp Kuršėnų ir Mažeikių buvo keliolika vandens malūnų, o dabar tėra likę du: vienas — Papilėje, kitas — Viekšniuose.

PIRMASIS DZŪKŲ KONGRESAS

Birželio 15-17 d.d. Alytuje buvo surengtas pirmasis dzūkų kultūros kongresas, pradėtas "Alytaus miesto kultūros premijų laureatų" parodos atidarymu Alytaus rotušėje ir baigtas jaunimo muzikos naktimi Dainų slėnyje. Pasak socialinių mokslų dr. V. Čapliko, organizacinio komiteto nario, kongreso metu mažai kalbėta, bet labai daug rodyta, bandant išjudinti visą Dzūkijos kraštą. Didelį įspūdį kongreso dalyviams paliko prie teatro rūmų surengtas teatralizuotas vakaras "Vincas Krėvė-Mickevičius — Dzūkijos dainius". Moksleivių kūrybos centre, Alytaus kraštotyros muziejuje, kitose salėse įvyko šiuolaikinio meno, dailės, meninės fotografijos, tautodailės parodos, vieną mokslinė konferencija, keli etnografinių ansamblių koncertai, Alytaus gimnazijos deimantinės sukakties minėjimas. Buvo išleista 30 alytiškių poezijos rinktinė "Tėkmė". Minėtinas ir Alytaus miesto tarybos leidinys "Alytus. Savivaldos link". Konferencijos dalyvių betgi laiku nesuskubo pasiekti Hong Konge atspausdintas V. Stanionio fotoalbumas "Dzūkija". Pagrindinis šio pirmojo dzūkų kultūros kongreso renginys buvo jų antroji dainų šventė (pirmoji įvyko 1926 m.). Šį kartą jon įsijungė chorai iš Dzūkijos, kai kurie net ir iš jai nepriklausančių rajonų. Dainų šventei pasibaigus, prasidėjo jaunimo muzikos naktis su jų dabartinėmis muzikinėmis grupėmis, dainininkais V. Babravičiumi, R. Naidzinavičiumi.

TRYS NUKANKINTI KUNIGAI

Budavonės miške, Vilkaviškio rajone, 1941 m. birželio 22 d. rytą besitraukiantys raudonarmiečiai iš Lankeliškių parapijos išsivežė ir nukankino tris kunigus: parapijos kleboną kun. Vaclovą Balsį, Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos kapelioną kun. Joną Petriką ir Vilkaviškio kunigų seminarijos prof. kun. Justiną Dabrilą. Nukankintų kunigų palaikus surado ir palaidojo žmonės. 1942 m. jų nužudymo vietoj Budavonės miške buvo pastatytas pagal kun. P. Brazausko projektą sukurtas trijų sujungtų kryžių paminklas, kurį 1946 m. susprogdino sugrįžę raudonarmiečiai. Antrosios sovietinės okupacijos metais ten buvo likusios tik kryžių liekanos ir gili žiojėjanti duobė. Paminkliniai kryžiai buvo atstatyti tik 1989 m. birželio mėnesį. Šios tragedijos penkiasdešimtmečio proga buvo pradėtos organizuoti gyventojų eitynės prie trijų kryžių paminklo. Dabar kasmet birželio šeštadienį, artimiausią birželio 22 d., vėl susirenkama Mišioms, prie trijų sujungtų kryžių, atnašaujamoms nužudytų kunigų atminimui.

KRYŽIUS KROSNOS KAPINĖSE

Krosnoje, Lazdijų rajone, buvo prisiminta penkių Juozų partizanų — Barulio, Paužos, Petrausko, Rėkaus ir Šmito žūties penkiasdešimtmečio sukaktis. Šiems penkiems Juozams pastatytas tik vienas kryžius Krosnos kapinėse. Kapo nebėra, tik kryžius. Mat nė vieno jų palaikai nebuvo surasti. Simbolinį kryžių pašventino Krosnos parapijos klebonas J. Radzevičius, žuvusių partizanų atminimui nuskambėjus trim šūvių salvėm. Iškilmėje dalyvavo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių choras iš Marijampolės, šauliai ir savanoriai iš Lazdijų ir Marijampolės. Mišias parapijos šventovėje atnašavo jautrų pamokslą pasakęs klebonas kun. J. Radzevičius, giedojo Kauno muzikinio teatro sol. Aldona Mikšytė-Kunčienė.

IŠSAUGOTA TRADICIJA

Didieji atlaidai Žemaičių Kalvarijoje, Plungės rajone, šiemet įvyko liepos 1-10 d.d. Ši tradicija siekia XVII š. vidurį ir Žemaičių vysk. Jurgį Triškevičių, kalvotoje Gardų vietovėje tada įsteigusį devyniolika Kryžiaus kelio stočių ir patį kelią pabarsčiusį iš Jeruzalės atvežtu smėliu. Atlaidų maldininkus traukia ir Švč. Mergelės Marijos Aplankymo šventovėje stebuklingu laikomas Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslas. Irena Vitkauskienė, "Lietuvos aido" korespondentė Plungėje šio dienraščio skaitytojams pasakoja: "Net ir buldozerinis ateizmas nepajėgė užgniaužti Didžiųjų atlaidų tradicijos. Pastaraisiais metais maldininkų dar pagausėjo. Pasak Plungės dekano kun. Juozapo Pačinsko, čia suvažiuoja daugybė žmonių ne tik iš visos Lietuvos, bet ir iš Latvijos, Rusijos, Baltarusijos, Sibiro, JAV, Australijos, Vakarų Europos. Atgyja paprotys keliauti į atlaidus pėsčiomis. Daugiausia taip pasiekia Žemaičių Kalviriją jaunimas iš Klaipėdos, Plungės, Telšių, Skuodo, Mažeikių, Kretingos. Žemaičių Kalvarijos seniūnas L. Gricius papasakojo, kad ruošiantis atlaidams sutvarkytos miestelio gatvės, nušienautos kalvelės aplink koplyčias, nužvyruoti takai, įrengti laikinieji sanitariniai mazgai. Manoma, jog per atlaidų savaitę Žemaičių Kalvarijoje apsilanko 15-20.000 žmonių".

V. Kst.

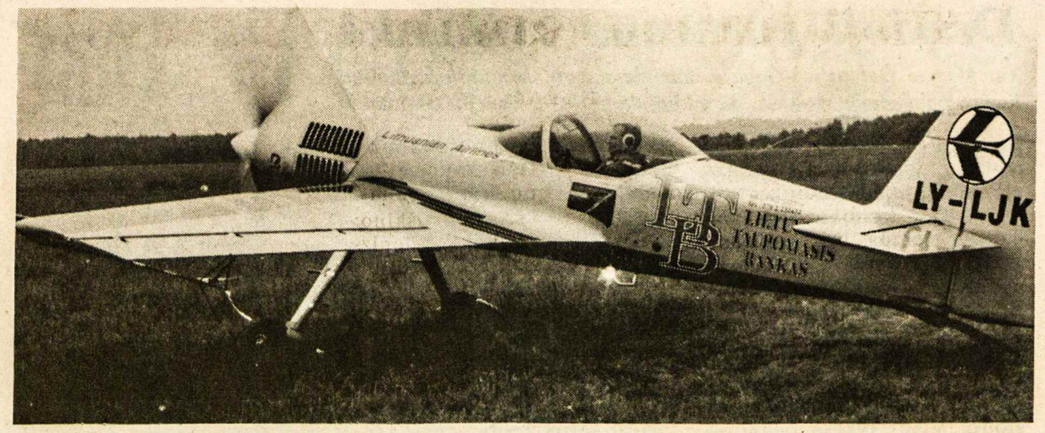

Žymusis lakūnas akrobatas **JURGIS KAIRYS** savo lėktuve "Suchoi-31", pasiruošęs pakilti

Lietuvis - pasaulinio masto lakūnas

JURGIS KAIRYS, gimęs Sibire, yra laimėjęs tarptautinio masto akrobatinio skraidymo čempionatus. Šią vasarą dalyvauja daugelyje varžybų

Jau pagarsėjęs savo gabumais lietuvis lakūnas–akrobatas Jurgis Kairys, po sėkmingo pasirodymo 1995 m. birželio 11-18 d.d įvykusiose akrobatinio skraidymo varžybose Paryžiuje, rugpjūčio 9-13 d.d. dalyvaus tarptautinėje aviacijos šventėje Abbotsfordo aerodrome prie Vankuverio Kanaje. Po to, jis dalyvaus varžybose San Diego mieste, Kalifornijoje, rugpjūčio 25-27 d.d. Iš čia vyks į Austriją, kur rugsėjo 14-17 d.d. varžysis Wiener Neustadt mieste, o spalio 7-8 d.d. dalyvaus akrobatinio skraidymo demonstravime Tajima aerodrome Japonijoje.

Jurgis Kairys gimė 1952 m. gegužės 6 d. Krasnojarsko krašte, tolimame Sibire, 1950 m. ištremtoje lietuvių šeimoje. Sugrįžo į Lietuvą su tėvais 1959 m. Baigęs Kaltinėnų vidurinę mokyklą, įstojo į Suomijos pasienyje esančią sovietų aviacijos mokyklą Vyborgo mieste. Ją baigęs tęsė studijas ir jas sėkmingai baigė Leningrado civilinės aviacijos akademijoje.

Akrobatiniu skraidymu susidomėjo 1976 m. ir po trejų metų tapo Sov. Sąjungos to skraidymo čempionu. Buvo siunčiamas į tarptautines varžybas. 1981 m. laimėjo Europos, o 1982 m. pasaulio čempionatus. 1989 m. dalyvavo akrobatinio skraidymo varžybose JAV-se ir laimėjo čempionatą. 1992 m. laimėjo Pietų Afrikos, o 1993 m. JAV "The Fond du Lac Cup" varžybas. 1994 m. dalyvavo akrobatinio skraidymo pasaulio taurės varžybose ir laimėjo vicečempionatą.

Jurgio Kairio naujo lėktuvo pirkimą ir jo dalyvavimą tarptautinėse varžybose finansiškai remia Taupomasis Lietuvos bankas su centru Vilniuje, turįs Lietuvoje 52 skyrius su 600 skyrių bei atstovybių.

Kęstutis K. Miklas

Džiaugsmų ir nusivylimų...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

neišrauna piktžolių, nevalo langų. Kur tos rožės, į kurias buvo panaši Mamatė? Kur tas grožis, ramybė, tvarka, švara? Buvusio parko nė žymės, o kadaise buvusio apskrito privažiavimo centre gėlynus pakeitė piktžolės.

Aplankėme ir Žemaitės gimtinę, kurios 150 metų mirties sukakčiai paminėti yra pastatytas paminklinis akmuo, bet apie jį mėtosi netvarkingos akmenų krūvos...

Pamačiau dar eilę buvusių didingų, nuostabios architektūros pastatų ir dvarų rūmų, bet jie jau yra tokiame baisiame stovyje, kad jų atstatymas ir pritaikymas normaliam gyvenimui būtų neįmanomai brangus ar net beviltiškas.

Etnografinis muziejus

Kaip didelis kontrastas yra puikiai užlaikomas Rumšiškių Etnografinis muziejus su rūpestingai užlaikytomis dūminėmis pirkiomis, sienomis, staklėmis vidury aslos ir aprūkusiais katilais molinėse krosnyse ant molinių grindų. Nuolatos statomi nauji paminklai, kuriems, atrodo, vis atsiranda lėšų, bet senomis meno vertybėmis niekas nesidomi, nors jos yra mūsų istorijos ir kultūros neatskiriama dalis.

Lygiai tą patį galima pasakyti apie buvusių didikų pastatus, kuriais dabar naudojasi įvairios ministerijos ir įstaigos. Jei išliko nuostabaus grožio lubos ar laiptų turėklai, tai pastato sienos trupa, išorėje byra, merdi... Vienuose seno dvaro rūmuose įsteigtas muziejus. Net krūptelėjau pamačiusi, kad didžiajame salone išdėstyti žemės ūkio padargai: akėčios, šakės, grėbliai, plūgai... "Kur toji grožybė jūsų pasidėjo?", Anykščių šilelyje klausia Antanas Baranauskas. Tą patį klausimą geidžiu kartoti ir aš...

Tarp džiaugsmo ir liūdesio

Taip prabėgo mano viešnagė Lietuvoje tarp džiaugsmo ir liūdesio, tarp pasigėrėjimo ir skausmo. Jei pamačiau iki neatpažinimo pasikeitusius miestus, kuriuose praleidau savo vaikystę ir ankstyvą jaunystę, tai tą priskiriu natūraliai gyvenimo pažangai, bet negaliu suvokti savotiško atavizmo, leidžiančio nykti brangiems meno turtams ir kultūros paminklams. Ar tai lietuvių natūralus polinkis niekinti visa tai, kas "poniška", ir tik garbinti primityvumą? Negalima paneigti etnografinio muziejaus vertės, bet taip pat negalima nieko įtikinti, kad tik tokiose dūminėse pirkiose visais amžiais gyveno visa Lietuva, pamiršusi ir Radvilas, ir Oginskius, ir Platerius, ir mūsų pilyse gyvenusius kunigaikščius. O ir liaudies dainose sakoma "Ant tėvelio dvaro sakalai krypavo...". Ačiū Dievui, dar Trakai yra gerbiami...

Šia proga noriu pareikšti padėką Henrikui Paulauskui, kuris ne vien mano knygų išleidimu pasirūpino, bet ir parodė Lietuvą tokią, kurios nemačiau savo ankstyvesniųjų viešnagių metu.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Kultūros židinyje Bruklyne tebeveikia 1975 m. gegužės 4 d. atidaryta biblioteka. Jai beveik 5.000 knygų padovanojo jos įsteigėjas Antanas Maceika. Prie šios bibliotekos vidinės įrangos spintomis ir lentynomis yra prisidėjęs ir lietuvis stalius Kazys Visockis. A. Maceikos dovanotas knygas yra papildžiusi prie jų prijungta didesnioji dalis Bruklyno lietuvių pranciškonų bibliotekos. Penktadienų vakarais ten vyksta anglų kalbos kursai naujiems ateiviams iš Lietuvos.

Iš miego buvo nubudusi Čikagoje seniai visų užmiršta Reorganizuotoji lietuvių bendruomenė. Ant. Repšienės pranešimu "Drauge" liepos 8 d., reorgai birželio 4 d. Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos sporto salėje netgi sušaukė RLB Marquette Parko apylinkės narių susirinkimą. Jam vadovavo prieš kelis mėnesius pirm. A. Repšienę pakeitęs Juozas Bagdžius. Savo pranešime "Draugui" ji primena, kad į susirinkimo garbės prezidiumą buvo pakviesti: centro valdybos garbės narys kan. Vaclovas Zakarauskas, centro valdybos pirm. dr. Vytautas Dargis, centro valdybos narė ižd. Aldona Kačinskienė. Svarstant veiklos reikalus, priekaištų buvo pažerta buvusiai pirm. A. Repšienei. Esą ji uždarė RLB organizaciją. Atsikirsdama tokiems kaltinimams, A. Repšienė "Drauge" rašo: "Metamas man kaltinimas, kad aš organizaciją uždariau. Aš niekur nepasirašiau ir organizacijos neuždariau. Pažiūrėkime, kas ją uždarė? Maždaug prieš 10 metų raštą pasirašė ir iš teismo bylą nutraukė: Vl. Šimaitis (jau miręs), dr. V. Dargis ir kan. V. Zakarauskas. Taigi nemeskite kaltės man..." Susirinkimo aprašymą "Drauge" Ant. Repšienė baigia pastaba: "... aš viešai pareiškiu, kad iš R.L. B-nės Marquette Parko apylinkės pasitraukiu". Skaitant apie tokį nubudimą, gal reikėtų pridurti — gerai, kad ir pasitrauki, tik nepalik ir savo kaltintojų...

JAV lietuvių karininkų konferenciją Baltimorėje birželio 17 d. surengė Baltiečių institutas (The Baltic Institute), vadovaujamas JAV kariuomenės plk. Jono Kronkaičio. Jį šiam žingsniui paskatino Lietuvos ambasados Vašingtone patariamosios tarybos nariai Rimas Česonis ir Algimantas Gečys. Konferenciją rėmė JAV LB krašto valdybos pirm. Regina Narušienė, kuriai šiame renginyje atstovavo Asta Banionytė. Konferencijoje dalyvavo apie tris dešimtis lietuvių kilmės JAV karininkų. Dalyviai svarstė būdus, kuriais būtų galima padėti Lietuvos kariuomenei. Šia tema kalbėjo ir iš Niujorko atvykęs svečias Aleksandras Vakselis, buvęs nepriklausomos Lietuvos karininkas. Jis skatino artimesnius ryšius tarp buvusių Lietuvos ir dabartinių lietuvių kilmės JAV karininkų. Pastariesiems atstovavę JAV karininkai plk. Jonas Kronkaitis, plk. Algimantas Garsys ir plk. ltn. Donatas Skučas paruošė pasiūlymą "Lietuvos valstybės apsaugos struktūra", po konferencijos įteiktą dr. Alfonsui Eidintui, Lietuvos ambasadoriui Vašingtone. Konferencijos dalyviai teigimai atsiliepė apie atsikuriančią Lietuvos kariuomenę.

Australija

Gedulo ir vilties diena Perthe buvo paminėta birželio 18, sekmadienį. Mišias St. Francis šventovėje atnašavo lietuvių kapelionas kun. dr. Alfonsas Savickis. Jomis buvo prisimintos gyvos ir mirusios Sibiro tremties aukos. Kun. dr. A. Savickis yra ALB Pertho apylinkės valdybos pirmininkas, kitai trumpai minėjimo daliai visus pakvietęs į Lietuvių namus. Dalyviams sugiedojus "Marija, Marija" kun. dr. A. Savickis lietuviškai ir angliškai aptarė baisiuosius trėmimus Sibiran 1941 m. birželio 13-15 d.d. Išsamesnę skaudžiųjų įvykių apžvalgą padarė B. Steckis. Trumpas Gedulo ir vilties dienos minėjimas buvo baigtas visų sugiedotu Tautos himnu. Tada įvyko metinis ALB Pertho apylinkės narių posėdis ir naujos valdybos rinkimai. Iš tikrųjų naujai kadencijai palikta ta pati valdyba. ALB Pertho apylinkei vėl vadovaus pirm. kun. dr. Alfonsas Savickis, sekr. Elzbieta Jaudegienė ir ižd. Balys Steckis.

Vokietija

Vasario šešioliktosios gimnazija naujuosius mokslo metus pradeda rugsėjo 4 d. Ji turi devynias veikiančias klases nuo V iki XIII. Jose dėstoma pagal vokiečių programą. Nauji moksleiviai priimami į visas klases, išskyrus dvi paskutiniąsias. Priimami ir nemokantys vokiečių kalbos. Vasario šešioliktosios brandos atestatas jiems suteikia teisę mokytis aukštosiose Vokietijos mokyklose. Registruotis ir daugiau informacijų galima gauti šiuo adresu Vokietijoje: Litauisches Gymnasium, Lorscherstr. 1, 68623 Lampertheim.

Štutgarte ir jo apylinkėse gyvenančiose vokiečių šeimose tarnaitėmis dirba nemažas būrelis iš Lietuvos atvykusių merginų — Jolanta Gelažiūtė, Edita Krasinkova, Dalia Vilkaitė, Giedrė Ranytė, Renata Skardžiūtė, Elena Padišiūtė, Daina Zurzaitė, Vilma Simanavičiūtė, Lina Šalkauskytė, Sonata Pėstininkaitė, Laima Ziminskaitė, Jolita Staskūnaitė.

Hamilton, Ontario

A. a. BRONIAUS ŠOPIO atminimui, nuoširdžiai užjausdami šeimą ir artimuosius, *Pagalbai Lietuvos vaikams* aukojo: $20 – E. K. Gudinskai, H. Kšivickienė, O. B. Steponavičiai, F. Venckevičienė; $10 – G. Agurkienė, V. M. Šniuoliai. Nuoširdžiai dėkoja –

PLV komitetas

TĖVYNĖS SĄJUNGOS HAMILTONO IR NIAGAROS PUSIASALIO SKYRIAUS surengtoje gegužinėje 1994 m. Hamiltono Giedraičio medžiotojų ir žūklautojų klubo sodyboje gausiai dalyvavo pietų Ontario lietuviai ir dosniai aukojo TS (Konservatorių partijai) besiruošiant savivaldybių rinkimams. Geri atsiliepimai paskatino rengėjus kasmet ruošti TS gegužinę.

Šiais metais gegužinė įvyks rugpjūčio 20 d. Vėl bus skanus maistas – šaltibarščiai, ant iešmo kepta kiauliena ir vištiena – ir gėrimai, lietuviška gira.

Gegužinė bus gera proga vaikučiams susirinkti ir smagiai praleisti dieną lietuvių tarpe. Jiems bus paruošta žaidimų programa. Patariam atsivežti maudymosi kostiumus.

Jaunimas galės dalyvauti žuvavimo varžybose. Atsivežkite meškeres! Premijos bus duodamos už pirmą pagautą žuvį, už didžiausią žuvį ir už didžiausią pagautų žuvų skaičių. Po varžybų visi bus pavaišinti dešrelėmis. Atsivežkite ir kanadiečius draugus parodyti, kaip lietuviai gražiai pramogauja.

Visos surinktos aukos bus skiriamos TS seimo rinkiminiam vajui. Parama Tėvynės sąjungai yra pagalba Lietuvai. Dalyvaukime gegužinėje, remkime Tėvynės sąjungą!

Andrius Gedris

Lemont, Il.

ANTRASIS NAUJŲJŲ ATEIVIŲ besisteigiančios LB apylinkės narių susirinkimas įvyko liepos 9 d. A. Kezio galerijoje. Susirinkime dalyvavo LB Lemonto apylinkės valdybos pirm. G. Kazėnas ir valdybos narė S. Jagminienė. LB atstovai supažindino susirinkusiuosius su LB įstatais. Iškilo klausimas: eiti į JAV LB po vieną ar prisijungti atskira grupe. Išrinktas koordinacinis komitetas: A. Kezys, G. Tarnauskas, A. Reneckis, A. Paulaitienė. G. Kazėnas besisteigiančios LB Stiknių apylinkės veikėjus pakvietė į LB Lemonto apylinkės valdybos posėdį.

N. Ragalevičiūtė

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

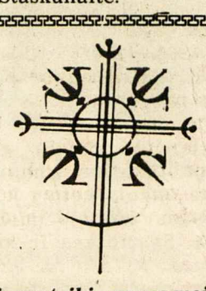

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lougheed's Limited šeima ir tarnautojai

"Žmonės, kurie atjaučia kitus"

Sudbury Ontario

PARCEL EXPRESS Inc.
2100 Bloor St. W., Suite 6A
Toronto, Ontario M6S 4Y7

LIETUVOS skyrius MARGUTIS

Telefonas (416) 604-2538

DIRBAME: pirmadieniais-penktadieniais 9 v.r.– 6 v.v.
šeštadieniais 9 v.r.– 4 v.p.p.

Garantuojame greitą, pigų ir patikimą SIUNTINIŲ, AUTOMOBILIŲ ir US DOLERIŲ persiuntimą Jūsų giminėms ir draugams LIETUVOJE

MŪSŲ KAINOS TORONTE:
Persiuntimas laivu:
1 kubinė pėda arba $6,95 plius $10 pristatymas
1 kg $1.15 plius $10 pristatymas
Persiuntimas lėktuvu:
1 kg $3.99 plius $10 pristatymas
Pervedimas JAV Dol.: 4% plius $14 pristatymas

Mūsų atstovas Vilniuje priima siuntinius ir juos pristato adresatams bet kurioje Lietuvos vietoje.
Siuntiniai nemuituojami. Kiekvienas siuntinys nemokamai apdraudžiamas $ 60.00 sumai.
Pageidaujant nemokamai paimame siuntinius iš Jūsų namų.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121 ar (705) 445-5640
namų tel. (705) 429-6428

MIRTIES METINĖS
A†A
ANTANINA PLIŪRIENĖ-VALAITYTĖ (NINA)
mirė 1994 m. rugpjūčio 11 d.

Liko vyras Leopoldas, dukra Diana su šeima, sūnus Romas su šeima ir giminės Amerikoj ir Lietuvoj.

Mišios už velionę bus aukojamos Hamiltono Aušros Vartų parapijos šventovėje ir Mississaugoje St. Joseph Church 1995 m. rugpjūčio 13, sekmadienį, 9 v.r.

Draugai ir pažįstami prašomi prisiminti velionę maldose.

Liūdintys: *vyras, dukra ir sūnus su šeimomis*

KĘSTAS
Projektuoju ir gaminu paminklus,
darau skulptūras, portretus, bareljefus iš įvairių medžiagų (granito, vario, plieno, molio, medžio) pagal užsakovo pageidavimus.
Skambinti telefonu **905 643-4990** Kęstučiui Keparučiui.
Adresas: 1053 Barton St. E., Winona, Ontario L8E 5H1

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki..	4.75%	Asmenines nuo	13.00%
santaupas	3.50%	nekiln. turto 1 m.	8.00%
kasd. pal. taupymo sąsk.	3.00%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	6.00%		
180 dienų indėlius	6.00%		
1 m. term.indėlius	6.25%		
2 m. term.indėlius	6.25%		
3 m. term.indėlius	6.25%		
4 m. term.indėlius	6.25%		
5 m. term.indėlius	6.50%		
RRSP ir RRIF (Variable)	3.50%		
1 m.ind.	6.25%		
2 m.ind.	6.25%		
3 m.ind.	6.25%		
4 m.ind.	6.25%		
5 m.ind.	6.50%		

Nemokami čekių ir sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000. Be to, narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu per 2 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $60,000 sumos draudimu.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

A. a. ANTANO RINKŪNO, šviesą nešusių "Kregždučių" autoriaus, antkapinis paminklas (skulpt. R. Mozoliausko projektas) Šv. Jono lietuvių kapinėse, Anapilio sodyboje, Mississauga, Ontario

Ryžtingą veikėją prisimenant

VITALIUS MATULAITIS

Kalbant apie negęstančią tautos ugnį, ryšium su A. Rinkūno knyga "Negęstanti ugnis", reikia prisiminti gyvenimo aplinkybes, kuriose toji ugnis liepsnojo ar tik smilko. Žinome, kad XIX š. toji ugnis jau buvo nešama į pasaulio archyvą laidoti kaip beužgęstanti. Ją įpūtė vyskupas Motiejus Valančius, "Aušra" ir kiti, kol vėl suliepsnojo po 1918 metų.

Po karų ir buvusių Lietuvos okupacijų buvo vargo metų, kuriuose vergovės palikimo tarnautojai nebuvo teisingi, ypač liaudies žmonėms. Tačiau jau pirmame dešimtmetyje turėjome privalomą mokslą, atsikratėme kyšininkų bei girtuoklių. Sužibo laisvės mylėtojų pergalė. Mūsų jaunoji karta veržėsi į mokslą ir pradėjo dirbti laisvai savo tėvynei. Tame darbe ypač pasižymėjo krašto mokytojai, dirbdami ne tik mokyklose, bet ir su įvairiomis organizacijomis. Darbo valandos nebuvo skaičiuojamos po mokyklos pamokų. Apie visuomeninio darbo atlyginimą nebuvo nė svajota. Tokio lietuviško gyvenimo iškilime pradėjo darbą Antanas Rinkūnas.

Jis gimė 1909 m. Mokytojų seminariją Kaune baigė 1928 m. 1928-30 m. mokė Būdviečių (tarp Marijampolės ir Vilkaviškio) pradžios mokykloje. Karinę prievolę atliko savanoriu Karo mokykloje leitenanto laipsniu. 1936 m. baigė Kauno universitetą. 1935-37 m. dirbo Kauno ir Tauragės mokytojų seminarijose. 1938-41 m. Ukmergės mokytojų seminarijoje inspektorius. Po to Švenčionių ir Telšių mokytojų seminarijose direktorius. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. 1947-48 m. buvo Blombergo (Vokietijoje) lietuvių gimnazijos direktorius. 1948 m. atvyko į Kanadą. Čia virė šokoladą, rūpestingai atliko mokyklos sargo darbą. Išmokęs anglų kalbą, studijavo ir baigė Kanados mokytojų kolegiją. Mokė Toronto mokyklose. Papildomai baigė Toronto universitete pedagogiką bakalauro laipsniu, o 1973 m. įgijo magistro laipsnį. 1985 m. kovo 30 d. atsiskyrė su šiuo pasauliu.

Antanas Rinkūnas, kaip pedagogas, visą gyvenimą praleido su jaunimu. Jis jaunimą mokė, ruošė mokytojus, rašė vadovėlius pradžios mokykloms, suaugusiems. Savo rūpestį jis geriausiai išreiškė testamentu dukrelei, nežadėdamas jai turtų, bet skatindamas pasikliauti Visagalio globa, atiduoti savo dalį tėvynei. Atrodo, kad dukrelė tikrai pakluso tėvo testamentui ir negęstančią ugnį perteikia kitiems.

A. Rinkūnas rūpinosi ir jauniausiais, mokyklinio amžiaus, baigusiais mokyklą. Jis džiaugėsi jų šokiais, dainomis, kongresais, stovyklomis. Jis rašė: "Taip, mūsų jaunoji karta, vieni užaugę Lietuvos nematę, kiti užaugę okupacijoje, tebėra gyva, nepalūžusi ir verta perimti tautos likimą į savo rankas". ("Negęstanti ugnis", 58 psl.).

Atvykome į Kanadą, pradėjome vaikus mokyti be jokių knygų, bet tuoj susilaukėme A. Rinkūno "Kregždučių". Jos buvo kartojamos keliomis laidomis ir naudojamos visose mokyklose. Velionis nuolat rūpinosi mokyklų programomis, naujais metodais, mokslo priemonėmis, mokytojų paruošimu. Teko ir man daug kur bendrai dirbti. Kartu buvom paruošę beskyrės mokyklos korteles. Tuo metodu reikėjo daugiau pasiruošimo mokytojui, bet mokiniai galėjo dirbti savanoriškai. Tačiau šiam užmojui nepritarė Čikaga.

Vėliau A. Rinkūnas susirūpino mokinių bei suaugusių mokymu, kurie nemokėjo lietuviškai. Jis paruošė "Ar kalbate lietuviškai? Lithuanian for Beginners" keturias knygas (112 pamokų) su 14 garsajuosčių bei pratimų sąsiuvinius ir mokytojui instrukcijas. Įsteigė ir vadovavo aukštesniems lituanistiniams kursams.

Šalia darbo mokyklose, A. Rinkūnas buvo vienas iš steigėjų savaitraščio "Tėviškės žiburiai", kurį laiką pavadavo redaktorių. Jo straipsnių randame ne tik "Tėviškės žiburiuose" bet ir "Švietimo gairėse", "Tėvynės sarge", "Varpe", "Pasaulio lietuvyje", "Aiduose", "Drauge", "Darbininke", "Nepriklausomoje Lietuvoje", "Žingsniuose". Jis padėjo redaguoti knygą "Lithuanians in Canada". Pats parašė "Lietuva ir VLIKas". Aktyviai dalyvavo Kanados lietuvių bendruomenės organizavime, ėjo įvairias pareigas, įskaitant ir pirmininko. Buvo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės švietimo komisijos pirmininku. Aktyviai pagelbėjo 1966 m. pasaulio lietuvių jaunimo kongreso organizavime.

A. Rinkūnas stebėjo lietuvių Šv. Jono Krikštytojo vėliau Lietuvos kankinių parapijos veiklą, joje dalyvavo, buvo kurį laiką Anapilio sodybos korporacijos pirmininku. 1972 m. buvo įsteigta – perkelta parapija, pastatyta Lietuvos kankinių šventovė, įsteigtos lietuvių kapinės, lietuvių kultūros cantras Anapilio sodyboje. Ten persikėlė "Tėviškės žiburiai", įsikūrė Kanados lietuvių muziejus – archyvas. A. Rinkūnas buvo ir vienas iš Kanados lietuvių fondo steigėjų.

"Keičiasi žmonės, bet nesikeičia nemari lietuvių dvasia, trokštanti gyventi laisvai ir nepriklausomai. Toji dvasia neša tėviškės žiburį iš kartos į kartą su atnaujintu ryžtu". Taip jis rašė "Tėviškės žiburiuose" 1964.XII.24.

Atsinaujinimo renginiai Lietuvoje

VINCAS KOLYČIUS

"Sekminių šventė Lietuvoje pamažu tampa tokia pat reikšminga, kaip ir Kalėdų bei Velykų šventės. Labai smagu matyti švytinčius jūsų veidus", — kalbėjo vysk. S. Tamkevičius gegužės 28 d. jėzuitų šventovėje Kaune.

Pasirengimas Sekminėms, kurį organizavo "Gyvieji akmenys", prasidėjo savaitę prieš Sekmines. Gegužės 28 d. buvo suorganizuota Pasirengimo Sekminėms konferencija ir šventė Kaune. Į šventę susirinko 500-600 žmonių iš įvairių Lietuvos vietovių, daugiausia iš maldos grupių.

Svečiai iš JAV

Šiais metais į Lietuvą nuvyko kun. George Montague, žinomas teologas ir biblistas. Jis yra parašęs 18 knygų, iš kurių žinomesnės yra: "Šventoji Dvasia: duota, kad būtų dalijama", tarp pat speciali studija: "Krikščioniškoji pradžia ir Šventosios Dvasios krikštas". Tai pirmųjų aštuonių šimtmečių liudijimai. "Gyvųjų akmenų" bendruomenė išleido tos studijos santrauką lietuvių kalba 1993 m. "Ugnies įpūtimas".

Kartu su kun. Montague jau ketvirtą kartą į Lietuvą buvo nuvykę ir teologai pasauliečiai Peter ir Marsha Williamson, kuriuos siuntė "Renewal Ministries" misija, įsteigta evangelisto Ralph Martin, Ann Arbor, Michigan valstijoje.

Konferencijos kunigams ir klierikams

Į specialią kun. Montague konferenciją buvo kviesta net 380 kunigų, bet susirinko tik 35. Dalyvavo ir vysk. S. Tamkevičius. Atmosfera buvo gera. Susidomėjimas didelis.

Pirmadienį prieš Sekmines kun. Montague kalbėjo ekumeniniame susirinkime Vilniuje, kurį organizavo kun. Eitvydas Merkys. Ekumenizmo dvasia nėra populiari Lietuvoje, todėl tas susirinkimas su žinomo teologo paskaita buvo lyg ir pirmas žingsnis ta linkme. Religijos studijų centro darbuotojas Arūnas Peškauskas šitaip aiškino: "Mes, puoselėdami ekumenizmą, vadovaujamės 'krikščioniškuoju minimumu' — krikščionys yra visi, kurie išpažįsta Jėzaus Kristaus gelbstinčiąją auką ir Švč. Trejybę. Ekumenizmas Lietuvoje kartais suprantamas kaip kultūrinis, tarpreliginis dialogas. Jei krikščionių nejungia gyvas tikėjimas, tai ir ekumenizmas gali tapti tokiu 'kultūringu' pašnekesiu".

Kita kun. Montague paskaita Vilniuje buvo Religinių studijų centre akademinei publikai. Pagrindinės paskaitos mintys buvo apie Šv. Dvasios krikštą, Dvasios veikimą dabartinėje ir senųjų laikų krikščionių Bendrijoje.

Antradienio ir trečiadienio rytais kun. Montague kartu su kun. Gintaru Grušu ir Kęst. Rugevičiumi kalbėjo Trakuose būsimiems kunigams ir diakonams. Klierikų tarpe jautėsi didelis susidomėjimas. Vakare — ligonių Mišios Vilniuje, į kurias susirinko per 300 žmonių. Kartu dalyvavo kunigai E. Merkys, Gintaras Grušas ir Gintaras Vitkus, SJ.

Atsinaujinimo dvasia Klaipėdoje

Jau buvo rašyta "TŽ" apie neseniai įsteigtą dvasinės pagalbos centrą Klaipėdoje, kuriam vadovauja kanadietis Ričardas Liškauskas, o to centro įsteigimu ir finansavimu daug rūpinasi Kanados lietuvių katalikų centras. Į Klaipėdą nuvyko Peter ir Marsha Williamson, kalbėjo meno mokyklos studentams ir mokytojams, charizmatinėms maldos grupėms ir po Mišių — Šv. Juozapo šventovėje, kuri buvo pilna. Žmonės nesiskirstė ir prašė maldų. Susidomėjimas dvasiniais dalykais didelis. Trūksta darbininkų.

Peter Williamson taip pat kalbėjo Marijampolėje karininkams apie vyro ir tėvo vaidmenį šeimoje.

Sekminės Vilniuje

Šeštadienį prieš Sekmines visi vyko į Vilnių, kur pranciškonai kun. Gediminas ir kun. Benediktas Bernardinų šventovėje organizavo Sekminių šventę. Ji prasidėjo vakare ir tęsėsi visą naktį. Jaunimas giedojo, meldėsi, buvo išstatytas Švč. Sakramentas ir Sekminių rytą baigėsi Mišiomis.

Visų tų renginių pagrindiniai organizatoriai ir darbininkai buvo "Gyvųjų akmenų" bendruomenės asmenys, daugiausia jauni žmonės. Tai Lietuvos ateitis. Jiems reikalinga visokeriopa pagalba. Jų misijų darbams, skleisti Dievo žodžiui provincijos miestuose aš įsipareigojau surinkti po $200 JAV kas mėnesį. Tos sumos ne visada užtenka. Jeigu kas galėtų prie tos misijos prisidėti, gali siųsti aukas per Prisikėlimo parapiją Toronte arba tiesiog V. Kolyčiui, 86 Glenholme Ave., Toronto, M6H 3B1, Canada.

Noriu baigti vysk. S. Tamkevičiaus žodžiais: "Šiais laikais dažnai tenka regėti viskuo nusivylusį ir liūdintį žmogų, neretai ieškantį linksmybių ir malonumų 'šiukšlynuose'. Tai liudija, kad žmogus prarado ryšį su Dievu, prarado meilę." Vyskupas kvietė susirinkusius melsti Viešpatį "meilės ir vienybės mūsų širdims".

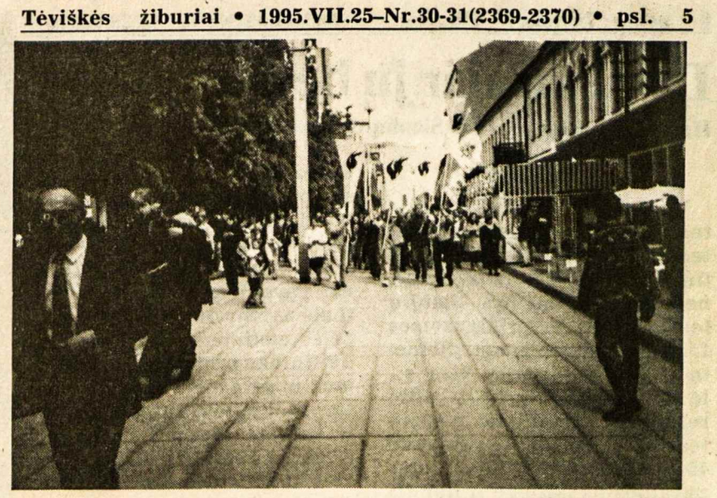

Maldininkų žygis su vėliavomis ir giesmėmis Kauno gatvėmis į "Gyvųjų akmenų" grupės surengtas pamaldas jėzuitų šventovėje

Kanados lietuvių fondas

Stipendijos besimokančiam jaunimui

Įsisteigus Kanados lietuvių fondui, atsirado asmenų, matančių jo svarbą paremiant nepr. Lietuvą bei skiriant lėšas lietuvybės išlaikymui išeivijoje, ir pasižadėjusių kasmetinėmis aukomis arba palikimais jį remti. Kai kurie nurodė, kuriam tikslui už jų įnašus gautos pajamos turėtų būti panaudotos. Dalinant pajamas, į tai yra atsižvelgiama. 1995-96 mokslo metams stipendijas iš 1994 metų pajamų gavo:

Iš Balsių fondo:

Gedris Viktoras	$250
Paulionytė Lina	400
Gurklytė Daina	450
Raškauskaitė Judita	150
Raškauskaitė Alicija	150
Valadka Saulius	300
Paškus Andrius	350
Remesat Viktoras	550
Dzemionas Algis	300
Stanulytė Loreta	300
Mockus Vytautas	350
Dzemionas Gedas	300
Karasiejus Gintaras	400
Karasiejūtė Aurelija	500
Narušis Linas	450
Puzerytė Audra	350
Dirmantaitė Vida	300

Iš Kantautų fondo:

Steponaitis Petras	$325
Skrinskaitė Alena	350
Lukošius Viktoras	150
Underytė Vaiva	350
Underys Linas	325
Pečiulis Rimas	250
Lukošiūtė Lana	300

Iš Skrebutėnų fondo:

Viskontas Darius	$350
Gaižutytė Ramunė	250
Gaižutytė Jūratė	200
Baršauskaitė Daiva	400
Baršauskaitė Kristina	400
Gedris Andrius	350
Stanevičiūtė Onutė	550
Stanevičius Matas	500
Pečiulis Edvardas	200
Mikalkėnas Edson (Brazilija)	300
Našlėnaitė Skaistė	150
Bučionis Vytautas	400
Viskontaitė Indrė	400
Viskantas Andrius	200
Krasauskas Andrius	100
Paulionytė Audra	500

Iš Koyelaičių fondo:

Vilniaus universitetą lankantys po $450 gavo: Vaišnys Marijonas, Ručinskaitė Jurgita, Meškelytė Jolita, Petrauskaitė Jurgita;

Šiaulių pedagoginį universitetą lankantys gavo:
Stankevičiūtė Solveiga $450

Vytauto Didžiojo universitetą lankantys Kaune po $450 gavo: Daraganaitė Ingrida, Vasiliauskaitė Ligita, Jurgaitis Raimundas, Bernotienė Gintarė;

Už mokslinius darbus paskirta:
Mažeikaitei Rasai (Kanada) .. $800
Garšvai Kazimierui (Vilnius) ... 600
Rimšai Vytautui (Kaunas) 600

Vietinėms organizacijoms bei Lietuvai paramos ir stipendijų skirstymas yra Pelno skirstymo komisijos žinioje. Pirmininkas inž. E. Čuplinskas.

Gavę stipendijas privalo pristatyti raštelį iš mokslo institucijos, kad ji yra lankoma. Negavus raštelio iki 1995 m. spalio 15 dienos, stipendija nebus išmokėta. Nelaukite paskutinės dienos!

KLF valdyba

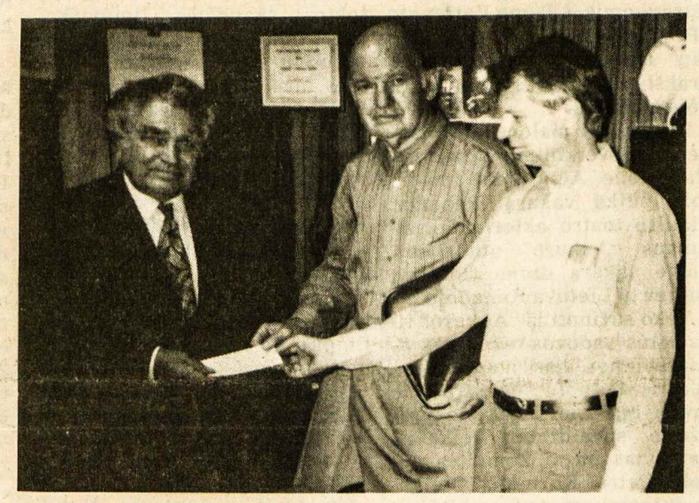

A.a. inž. VYTAUTO BALSIO testamentinio palikimo 25,000 dolerių čekį perduoda Kanados lietuvių fondo valdybos pirmininkui BRONIUI SAPLIUI testamento vykdytojai JUOZAS BALSYS ir JULIUS JANKAUSKAS

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neliečiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškime Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

• **Kritikas, kuris skaito tik jieškodamas klaidų, yra toks pat barbaras, kaip ir teisėjas, kuris yra pasiryžęs kiekvieną, kurį teisia, pakarti (Jonathan Swift)**

NORDLAND EXPRESS

Nemokamas siuntinių paėmimas

Toronte ir apylinkėse susitarus tel. **535-5000**

Hamiltone ir apylinkėse kiekvieną pirmadienį susitarus tel. **1-800-561-3113**
(Tuščias dėžes galite nusipirkti "Talka" kredito kooperatyve, 830 Main St. East)

Wasagoje, Collingwoode, Barrie kiekvieną pirmąjį mėnesio sekmadienį, skambinti tel. **1-800-561-3113**

Windsore, Londone, Delhi kiekvieną antrąjį mėnesio sekmadienį, skambinti tel. **1-800-561-3113**

St. Catharines, Wellande, Niagaroje kiekvieną trečiąjį mėnesio sekmadienį skambinti tel. **1-800-561-3113**

Už pietinės Ontario provincijos ribų

Mes jums siūlome naudotis greitu ir nebrangiu U.P.S. (United Parcel Service) patarnavimu siunčiant savo siuntinius į mūsų sandėlius.

Telefono apylinkių numeriai:	Skambinkite U.P.S.
416, 519, 705	1-800-668-7100
613, 514	1-800-465-2876
403, 604	1-800-665-2781

Kainos

Laivu iš Toronto siuntiniai išvežami kas antrą trečiadienį. Siuntinio kainos yra **$7.50** už kubinę pėdą, plius $15 pristatymas, bet kur Lietuvoje (iki 55 kg arba 120 svarų).

Lėktuvu iš Toronto siuntiniai išvežami kiekvieną šeštadienį 10 v.r. Kaina už kg **$4.75** plius $15 už pristatymą bet kur Lietuvoje.

Standartiniai maisto siuntiniai

Nordland Express siūlo jums įvairaus maisto siuntinius, pristatomus per dvi savaites. Skambinkinte mums dėl kainoraščių.

Nordland Express 1650 Bloor Street West, Toronto, Canada M6P 4A8.
Darbo valandos: 9 val. ryto iki 6 val. vakaro visomis dienomis, išskyrus sekmadienius.
Skyrius: 164 Willowdale Avenue, North York, Ontario
(9 val. ryto iki 6 val. vak. nuo pirmadienio iki penktadienio).

DABAR ***perkelkite JAV ar Kanados dolerius į Lietuvą čekiu ar pinigine perlaida***

Nordland Express perduoda pinigus – greitai ir saugiai – tiesiai gavėjui ir gauna iš jo perdavimo patvirtinimą. Perkėlimo mokestis – tik 4% plius $15 už pristatymą.

	JAV dol.	Kan. dol.
Perkėlimo suma	.....	.....
Perkėlimo mokestis - 4%	.....	.....
Pristatymas	....12.00.	....15.00.
Viso	_____	_____

Siuntėjas: ..... Gavėjas : .....

....

....

Tel: ..... Tel: .....

Išrašykite čekį ar piniginę perlaidą ***Nordland Express*** vardu ir siųskite:
Nordland Express, 1650 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 4A8.
Daugiau informacijų gausite paskambinę **tel. (416) 535-5000, FAX (416) 535-5001.**

MŪSŲ DARBU IR KAINA JŪS BŪSITE PATENKINTI
MERKYS carpet cleaning
NUOLAIDA $20.00
GALIOJA IKI RUGSĖJO 1 d /95
TORONTO (905)427-8239 ETOBICOKE
MISSISSAUGA 1800 617-4376 HAMILTON

Du teatrai ir jų bendravimas

Hamiltono "Aukuras" ir Šiaulių dramos teatras vienoje scenoje

J. PLEINYS

Valstybinis Šiaulių dramos teatras ir Hamiltono mėgėjų teatras "Aukuras" ryžosi jungtinei veiklai. Tai labai retas, nebandytas reiškinys. Šiaulių teatras, jau nepriklausomos Lietuvos laikais gimęs, 70 metų išsilaikęs, turėjęs visą eilę talentingų aktorių ir gabių režisierių. Hamiltono mėgėjų teatras "Aukuras" jau sulaukė 45 metų amžiaus. Be didelės pagalbos jis įsižiebė ir dar vis teberusena.

Pats būdamas hamiltonietis, nuo pat pirmųjų jo dienų stebiu jo veiklą. Turbūt nesu praleidęs nė vienos premjeros. O jų buvo visokio lygio, vienos pasisekė geriau, kitos silpniau. Su liūdesiu prisimenu didžiuosius teatro artistus: A. Šalčiūną, K. Bungardą, A. Radzevičienę... Neseniai "Aukuro" eiles paliko ilgametis teatro reikalų vedėjas – Kazimieras Mikšys. "Aukuras", surengė 1995 m. kovo mėnesį mirusių aktorių prisiminimą – šv. Mišias ir atitinkamą programą.

Elenos Kudabienės dėka įsižiebė mėgėjų teatras Hamiltone prieš 45 metus. jis kartais prigęsta ir vėl suliepsnoja. Kaip patirtis parodo, vienas asmuo nieko negali padaryti be kitų pagalbos. Tos pagalbos visada reikia. Šiuo metu "Aukuro" teatrui tokia pagalba atėjo – Regina Choromanskytė, kuri perėmė visą administraciją.

Šiaulių dramos teatro režisierė Regina Steponavičiūtė, po ilgo planavimo, susirašinėjimo vėl atvyko į Hamiltoną (antrą kartą) ir pradėjo darbą su "Aukuro" aktoriais. Jie kartu su šiauliečiais paruošė Sofijos Čiurlionienės-Kymantienės veikalą "Pinigėliai". Vaidino Šiaulių dramos teatro aktoriai Juozas Bindokas, Eduardas Pauliukonis, Sigitas Jakubauskas, Kęstutis Jankūnas ir "Aukuro" aktoriai: Elena Kudabienė, Laisvis Širvinskas, Marija Kalvaitienė, Alina Žilvytienė, Lilija Liaukutė. Toks bandymas – sumanios ir talentingos režisierės R. Steponavičiūtės užmojis įtraukti į bendrą darbą profesionalus ir mėgėjus aktorius labai pavyko.

Veikalo "Pinigėliai" tema visad buvo aktuali ir visiems suprantama. Sena turtuolė Marcelė Normantienė (E. Kudabienė), sukrovusi didelę sumą pinigų, sirguliuoja, o tolimi giminės laukia jos mirties, tikėdamiesi gauti dalelę palikimo. Artimiausias jos palikimo paveldėtojas sūnus Jonas (Laisvis Širvinskas), eidamas prieš motinos valią, pasirinko dailininko profesiją, paliko namus ir sergančią motiną. Pastaroji apie tokį sūnų nenorėjo ir kalbėti. Motinai rimtai susirgus, sūnus vėl atsirado iškviestas Birutės Karaitytės (L. Liaukutė) ir Magdalenos – tarnaitės (A. Žilvytienė) pas sergančią motiną. Motina džiaugėsi sūnaus sugrįžimu, kol paaiškėjo, kad buvo iškviestas. Po sunkaus širdies priepuolio miršta.

Per visą veikalą visi tolimi giminės jai pataikauja, ieškodami palankumo. Gal tik viena Birutė, tolima jos giminė yra teisinga, o tarnatė Magdalena jos nuoširdžiai gailisi. Testamentas pateko į dr. Igno Mikšo (Kęstutis Jankūnas) rankas, kuris perskaitė testamentą. Daugiausia gauna Birutė ir buvęs Normantienės reikalų vedėjas bei jos buvęs meilužis Motiejus Surinskis (Sigitas Jakubauskas). Sūnus Jonas nepripažino motinos testamento.

Pastatymas buvo įdomus, aktoriai savo vaidmenis atliko puikiai. Tiesa, nebuvo dekoracijų, bet jų ir nepasigedome – aktoriai pajėgė pagauti žiūrovą.

Tai rodo, kad toks bendravimas įmanomas. Taip pat Šiaulių dramos teatras pasirodė su ištraukomis iš Tumo Vaižganto "Pragiedruliai". "Pragiedrulių" aktorė Lina Bočytė savo grakštumu ir švelnumu sužavėjo žiūrovus.

Linksma ir malonu buvo stebėti atsisveikinimo programą Hamiltone. Ačiū Šiauliams už tokį puikų vakarą. Pabaigai Šiaulių teatro aktoriai, prisijungus "Aukuro" autoriams, baigė vakarą daina "Sudiev, sudiev tu Lietuva Kanadoje".

Teko sužinoti iš "Aukuro" ilgametės vadovės-režisierės E. Kudabienės, kad jau pradėta ruoštis 45 metų sukakčiai. Ta proga bus š.m. lapkričio pradžioje suvaidintas veikalas, parašytas pagal Žemaitės novelę "Petras Kurmelis". Veikalo autoriai yra Antanas Rūkas ir Kazimieras Inčiūra. "Aukurui" linkime sėkmės, kad po šios premjeros neužgestų.

S. Čiurlionienės komedija "Pinigėliai" Niujorko lietuvių scenoje, kurioje vaidino Hamiltono "Aukuro" ir Šiaulių dramos teatro aktoriai. Iš kairės: Julijona Raudonauskienė – MARIJA KALVAITIENĖ (H), Marcelė Normantienė – ELENA KUDABIENĖ (H), Mamertas Raudonauskis – JUOZAS BINDOKAS (Š) Nuotr. Vyt. Maželio

Kas nusiaubia mūsų tvirtoves?

Atsiliepiant į "Tėviškės žiburiuose" išspausdintą straipsnį "Kas gina mūsų tvirtoves"

ALGIS A. REGIS

"TŽ" 1995 m. birželio 20 d. įžanginis "Kas gina mūsų tvirtoves" kelia susidomėjimą ne tik Kanadoje, bet ir kitur, ypač Čikagoje. Č.S. labai pamatuotai sielojasi, kad lietuvių statyta Šv. Kryžiaus šventovė, per vos ne šimtmetį tarnavusi jų religiniams ir tautiniams reikalams, perduota svetimtaučiams. Ieškodamas tokios skaudžios lietuviško gyvenimo dramos priežasčių ir būdų joms išvengti, autorius tarp kitko sako: "Atrodo, kad lemiantis išnykimo ar išlikimo veiksnys vis dėlto yra savoji kalba. Ją praradus, nesunkiai ir nejučiomis liejamasi su bet kokia kita grupe arba, kas dažnai pasitaiko, nustojama aplamai rūpintis tapatybe".

Šios prasmingos mintys, deja, neatskleidžia lietuvių religinių tvirtovių būklės Čikagoje. Ji yra daug beviltiškesnė. Aš, kaip Šv. Kryžiaus parapijos lietuvių komiteto buvęs pirmininkas, drauge su jos klebonu kun. P. Rodriguez ir lietuviais jėzuitais oficialiai dalyvavęs paskutinėse lietuviškose Mišiose, jaučiu reikalą pateikti daugiau žinių.

Ta katedros stiliaus ir puošnumo šventovė buvo pastatyta senosios kartos lietuvių religinio ir tautinio idealizmo žmonių, kad ji būtų lietuviškumo tvirtovė jiems patiems ir jų palikuonims. Apylinkė buvo tirštai apgyventa lietuvių ir atrodė, kad, vadovaujant susipratusiems klebonams ir vikarams, buvo rastas jų gyvenimo dideliems rūpesčiams palaimingas sprendimas.

Du pasauliniai karai išblaškė didelę dalį jaunosios kartos, o į senas gyvenvietes pradėjo smarkiai skverbtis meksikiečiai. Pokarinė nauja pajėgi atvykusių lietuvių banga sustiprino šią dvasinę tvirtovę. Tačiau prabėgus keletui dešimtmečių, nesuvaldomas antplūdis ateivių iš Meksikos atnešė visiškai skirtingą vietovei charakterį, kalbą, kultūrą ir vargingą ekonominę būklę. Nusikaltimai plačiai įsigalėjo. Reikėjo lietuviams ieškoti įprasto gyvenimo būdo kitur. Vidurinioji, ypač jaunoji, karta greit dingo drauge su jų profesinio išsilavinimo darbovietėmis — išsikėlė toli už miesto arba apsigyveno kitose valstijose. Naujasis tautinių grupių kilnojimosi stilius nesulaikomai nusiaubė visa, kas buvo taip miela ir brangu šios šventovės statytojams ir jų vaikams. Ši Šv. Kryžiaus šventovė Čikagos kardinolo buvo pavesta klariečių ordinui. Ją pripildė nauji skurdesnės klasės meksikiečiai ateiviai su dideliu nusikaltimų skaičiumi, bet ir su stipriomis katalikiškomis tradicijomis. Lietuviškumas jiems buvo negirdėtas ir nesuprantamas dalykas. Jie staiga pripildė šią lietuviškumo tvirtovę net nesuvokdami, kaip jie joje atsirado.

Neteisinga būtų tvirtinti, kad lietuviai parapijiečiai dingo be ženklo. Be jokių dvasingumo pradmenų kardinolui "atidavus" šią šventovę lotynams, maža grupelė likusių lietuvių labai įnirtingai reikalavo, kad lietuviškos pamaldos būtų tęsiamos, nepaisant kiek žmonių jas lanko, nes tai jų bendruomenės statyta šventovė. Po nemažų ginčų klebonas P. Rodriguez užtikrino, kad iš jo giliai vertinamo dėkingumo pirmykščiams šventovės ir parapijos kūrėjams Mišios bus kiekvieną sekmadienį lietuviams Tėvams jėzuitams sutikus jas aukoti. Ispanas klebonas galėjo būti pavyzdžiu lietuviams dvasiškiams, pareiškęs: "Lietuvių kalba turi skambėti šioje šventovėje nepaisant, ar anglų kalba yra suprantama, ar ne". Jis, artimai bendraudamas su lietuviais net tautinėse šventėse nė vieną kartą neapsiribojo anglų kalba, kreipdamasis į parapijiečius. Tačiau, vietovei visiškai netekus lietuvių gyventojų, reikėjo sutikti su skaudžiu faktu kad tolimesnė bendruomeninė malda Šv. Kryžiaus lietuvių šventovėje nebeįmanoma, ypač Tėvų jėzuitų kunigų gretoms išsekus.

Tautinių grupių kilnojimosi antplūdis Čikagoje nesustoja. Pagrindinį lietuvių telkinį Čikagoje, Marquette Parke įsitvirtinusį per daug metų religinėmis ir kultūrinėmis institucijomis, mokyklomis, puošnia ir plačiai ištobulinta ligonine, gyvybingomis lietuviško gyvenimo tradicijomis, — kiekvienais metais vis labiau apsupa juodoji rasė su sunkiai pakeliamomis jų įprasto gyvenimo apraiškomis. Yra neišvengiamas likimas, kad ir Švč. Marijos Gimimo šventovė neišvengs Šv. Kryžiaus šventovės likimo.

Vidutinio ir labai seno amžiaus lietuviai gyventojai išseks dešimtmečio laikotarpyje. Tik meksikiečiai ir arabai dar kiek įvairins juodosios rasės vyravimą. Lietuvių neliks. Taigi papildydamas Č.S. informaciją tvirtinu: Čikagos atvejis parapijose nėra nutautėjimo ar anglų kalbos įsisiurbimo priežastis. Tai tautybių kilnojimasis, kuris šiais laikais nusiaubia ne tik lietuvių krikščioniškos kultūros bet ir visos Amerikos paveldą.

Atrodo, kad liks tik Šv. Kazimiero lietuvių kapinės. Tai didžiausias ir puošniausias mūsų tautos panteonas su nuostabiais paminklais ir patriotiniais įrašais lietuvių kalba. Tai stebina lankytojus. Bet ar tikrai jos pasiliks tautos šventove ateityje? Vargu. Jau šiandien nepalankiai nusiteikusi vyskupijos kapinių administracija yra pasiryžusi išmesti žodį "Lithuanian" iš kapinių pavadinimo. Jie nori viską sulydinti ekonominėse sąlygose ir nuskandinti jose dvasines vertybes. Mat jeigu žodis "Lithuanian" bus išmestas, tai lietuvių tautos krikščioniška kultūra bus palikta masiniam kitataučių naudojimui. Prieš tokias užmačias prieš ketvirtį šimtmečio buvo sukilusi visa lietuvių tikinčiųjų bendruomenė, susiorganizavusi į specialų kapinių apsaugos komitetą. Ji anuomet išgelbėjo kapinių lietuviškumą. Daugelis tų kovotojų jau ilsisi patys tose kapinėse. Dabartiniai lietuvių tikinčiųjų veiksniai turėtų budėti, kad kapinių lietuviškumas būtų išsaugotas.

Tautinių drabužių šventė Kauno "Versmės" klube

Kad versmė neišsektų

Naujas kuriančiųjų ir tautos vertybes branginančių užmojis

"Kultūros kūryba žmogų išlaisvina net ir tada, kai gyvenimas, rodos, neįmanomas" (M. Martinaitis).

Baisu matyti Lietuvoje jaunus bedarbius, nuo namuose pagamintų pigių svaigalų svirduliuojančius brolius, vagiančius vaikus. Bet ne visa Lietuva tokia. Yra žmonių, kurie nori kilti ir kelti ("Caritas"). Yra kunigas Robertas Grigas, sausio 13-tąją atėjęs į seimo rūmus mirti kartu su tėvyne. Bet jis gyvas. Jo ramus balsas kiekvieną sekmadienį skamba Katalikų televizijos studijos laidose. Yra būriai dorai dirbančių mokytojų, gydytojų, o taip pat ir nemokytų žmonių.

Dalį lietuvių tautos sovietai išmokė gerti ir vogti. Privertė užmiršti žodžius: Tikėjimas, Viltis ir Meilė. Po sovietmečio doriesiems lietuviams liko labai sunkus darbas: išmesti iš tautiečių galvų sovietinį mėšlą.

Išlaisvinti tautos dvasią padeda kūryba. Bet ji veiksminga tik tada, kai ją mato ir girdi žmonės. Tuo tikslu Kaune buvo įsteigtas kuriančiųjų ir tautos vertybes išlaikančiųjų klubas "Versmė". Kūrybą jo nariai supranta plačiąją prasme: tai ir etnografinis šokis, ir verpstė, ir giesmė Gavėnios metu. Tikimės, kad scenoje ir žiūrovų salėje matysime šeimas. Norėtume, kad Popiežiaus paskelbti šeimos metai niekada nesibaigtų.

Kai sulauksime savo brolių iš užsienio, kartu su jais kalbėsime apie lietuvybės išlaikymą tėvynėje ir išeivijoje.

Turime ir kitą tikslą — moraliai ir materialiai remti vargingai gyvenančius talentingus žmones, ypač vyresnio amžiaus.

Sunkiausiai įgyvendinamas "Versmės" tikslas — išleisti bent vieną knygą per metus. Prasidėjus atgimimui, ištryško kūrybos fontanas. Daugelis talentingų žmonių visiškai nemoka elgtis gyvenimo kasdienybėje. Jiems reikia padėti. Prašysime savo tautiečių pagalbos. Mūsų norai labai kuklūs. Jei atsiųsite mums tris dolerius, žmogui, kuris nusipelnė lietuvių tautai, už juos jau galėsime padovanoti leidinį. Savo geradarių pavardes skelbsime Lietuvos ir užsienio lietuvių spaudoje.

Šiandien mums sunku, bet nepražūsime, jei dalinsimės duona ir širdimi.

Aldona Gricienė,
Vytauto prospektas 11-23,
3000 Kaunas, Lithuania

Vaizdas iš Panemunės pilies bokšto Nuotr. Alf. Laučkos

"Nepasaulėžiūrinės politikos" terminas nebeaktualus

Lietuvių fronto bičiulių konferencijos, įvykusios 1995 m. gegužės 12-13 d.d. Čikagoje

NUTARIMAI

A. Dėl tolimesnės veiklos gairių

1. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, atsirado sąlygos užsienio lietuviams dalyvauti Lietuvos valstybės politiniame gyvenime. Lietuvių fronto bičiulių sąjūdis, daugiau negu 50 metų vykdęs svetur savo prisiimtą rezistencinę misiją, ją dabar keičia į politinę veiklą ir ieško būdų tai veiklai tęsti Lietuvoje.

2. 1996 metų Lietuvos seimo rinkimuose Lietuvių fronto bičiuliai (LFB) ryžtasi remti tvirtų demokratinių principų, krikščioniškos moralės kandidatus, nesusitepusius savo politine praeitimi arba jos atsisakiusius. Bendram darbui seimo rinkimuose LFB tariasi su idėjiškai artimomis Lietuvos partijomis.

3. Šiai politinei veiklai įgyvendinti LFB taryba artimiausiu laiku sudaro pastovią 5-7 asmenų komisiją.

4. Į laisvę fondo veikla užsienyje pamažu mažinama, didesnę darbų dalį perkeliant į Lietuvą ir atitinkamai didinant Į laisvę fondo Lietuvos filialui visokeriopą paramą.

5. Pastebėjus, kad šiuo metu tokie periodiniai leidiniai kaip "Dienovidis" ir "Kauno laikas" ypatingai pasitarnauja skleisti Lietuvoje pilnutinės demokratijos idėjas, LFB taryba įpareigojama organizuoti reikalingą jiems paramą. "Į laisvę" žurnalo leidimas tuo tarpu paliekamas Į laisvę fondo ir Lietuviškų studijų centro žinioje.

6. Yra būtina supažindinti plačiąją Lietuvos visuomenę su "Į pilnutinę demokratiją" leidinyje suformuluotais pagrindiniais pilnutinės demokratijos principais ir stengtis juos Lietuvoje įgyvendinti. Didelę to uždavinio dalį galėtų pasiimti ir atlikti kultūrinis LFB sektorius per Į laisvę fondą.

7. "Nepasaulėžiūrinės politikos" terminas, prieš daugel metų suformuluotas prof. Antano Maceinos, niekada neturėjo minties pašalinti iš viešojo gyvenimo asmens pasaulėžiūrą bei ideologiją. Priešingai, jis valstybėje akcentavo laisvės ir kultūrinės autonomijos reikalą. Panašiai, net dar stipriau, vėliau pasisakė ir Katalikų Bažnyčia II-jo Vatikano suvažiavimo nutarimuose, o šiuos principus dabar ryškiai praktikuoja Vokietijos krikščionys demokratai bei kitų Vakarų pasaulio kraštų demokratinės partijos. Todėl manoma, kad tolimesnis "nepasaulėžiūrinės politikos" terminas nebeaktualus.

B. Dėl dabartinės padėties Lietuvoje

1. Lietuvos vyriausybės struktūrose įsitvirtinusios ir vis stiprėjančios su sovietinio laikotarpio praeitimi susijusios jėgos yra Lietuvos seimo daugumos vienvaldystės rezultatas.

2. Lietuvos vyriausybė daro pakankamai rimtas pastangas integruotis į Vakarų ekonomines, politines ir kultūrines struktūras. Tačiau dabartinė Lietuvos politika Rusijos atžvilgiu, siekianti nepažeisti gerų kaimyninių santykių, jokiu būdu neturėtų pažeisti ir savo nepriklausomos valstybės teisių.

3. Esame susirūpinę, kad Lietuvoje pastebimas privatizacijos piktnaudžiavimas, bankrotuojančių žemės ūkio bendrovių bei nepelningų didžiųjų gamyklų įvairiomis formomis rėmimas, neryžtingas energetikos problemų sprendimas, beatodairiškas paskolų iš užsienio ėmimas ar neracionalus jų naudojimas stumia kraštą į ekonominį skurdą ir ilgam laikui užkrauna valstybei paskolų grąžinimo naštą.

4. Demokratijos kūrimas, kur valstybės piliečiai žino savo teises ir vykdo pareigas, prasideda apatinėse visuomenės grandyse. Tad demokratiškai veikiančios savivaldybės sudaro tikruosius demokratinės valstybės pagrindus. Šiais metais įvykę savivaldybių rinkimai parodė, kad tokie pagrindai Lietuvoje jau dedami.

5. Lietuvos ekonominis, o juo labiau dvasinis atgimimas neįmanomas be pilno tautos dvasios išsivadavimo iš komunistinio palikimo. Čia labai svarbų vaidmenį vaidina mokykla. Todėl vyriausybė turėtų stengtis sudaryti kuo palankiausias sąlygas kurtis privačioms, ypač krikščioniškosios pasaulėžiūros mokykloms.

6. Jaunimo auklėjimo srityje didelę talką tėvams ir mokykloms gali suteikti jaunimo organizacijos. Konferencijos dalyviai daug vilčių deda į jau Lietuvoje atsikūrusius ateitininkus, skautus ir kt.

7. Konferencija ragina Lietuvių fronto bičiulius ir visą lietuviškąją visuomenę remti Baltiečių laisvės lygos pastangomis kongresmano Christopher Cox (R-CA) JAV atstovų rūmams pateiktą rezoliuciją, H.Con.Res. 51, kuria siekiama demilitarizuoti Karaliaučiaus sritį ir pavesti ją tarptautinei kontrolei.

LFB konferencijos nutarimų komisija

"Pabūk, varnėne, svečiuose"

Ketvirtoji ir paskutinė J. Minelgos eilėraščių knyga

A. ABROMAITIENĖ

Džiugus reiškinys, kad po Lietuvos atgimimo, kultūrinių ryšių plotmėje, vis dažniau grįžta išeivių kūryba į Tėvynę. Šiais metais Vilniuje "Džiugo" leidykloje išvydo šviesą čikagiečio poeto Jono Minelgos eilėraščių knygutė "Pabūk, varnėne, svečiuose".

J. Minelga pradėjo spausdinti eilėraščius Lietuvoje, būdamas 16-kos metų. Amerikoje jis praturtino negausią vaikų literatūrą eilėraščių knygutėmis: "Labas rytas, vovere", "Kiškio pyragai", "Žiogas muzikantas". Be to, jo eilėraščius buvo galima užtikti mokyklos vadovėliuose, "Draugo" skyriuje "Tėvynės žvaigždutė", "Eglutėje". Ši ketvirtoji knygutė išleista jau po jo mirties (1914-1990). Be to, leidykla "Vyturys" Vilniuje dar yra išleidusi nedidelę J. Minelgos rinktinę "Šaukia tėviškės laukai" 1992 m.

Knygutė "Pabūk, varnėne, svečiuose", 64 psl., minkštais viršeliais apima 67 eilėraščius. Ją iliustravo dailininkas Vilius Jurkūnas. Viršelyje, po knygutės pavadinimo, saulės spindulių fone iliustracija: tarp žvėrelių susikibę du vaikučiai ir skrendantis paukštis. Mergaitė rankos iškėlimu (ir žvėreliai) rodo atsisveikinimo mostą. Aplanke — autoriaus atvaizdas ir trumpi biografiniai bruožai.

J. Minelgos eilėraščių tematikoj vyrauja nepriklausomos Lietuvos kaimo aplinka: "Rūksta kaminai", "Dėdės Tomo ūky", "Varnėnui", "Žibuoklei", "Riešutautojai", "Lietuviškas kaimas" ir kiti. Tarp jų įpinti universalūs ir patriotiniai eilėraščiai, kuriuose išreikšta išeivių vaikų meilė ir ilgesys gimtojo tėvų krašto, kaip pvz. "Tenai Lietuva", "Kukū", "Mylėsiu Lietuvą iš tolo".

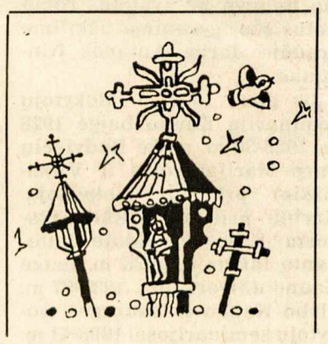

Iliustracija J. Minelgos eilėraščiui "Mylėsiu Lietuvą iš tolo"

Atiduosiu širdį
Tau senuolių žeme,
Atiduosiu saulę
Naktį, kai sutemę.

Ar žinai, Atlante,
Ko žvalgaus nuo molo?
Myliu ir mylėsiu
Lietuvą iš tolo.

Kai kurie eilėraščiai tinka priešmokyklinio amžiaus vaikams, kaip pvz. "Bitutė", "Rudis", "Du ožiai", "Velykų margučiai", "Gandras".

— Gandrai! Gandrai!
— Ką ką ką?
— Vakarienei

Lydeka!

Paskutiniame 63 psl. — knygos viršelio iliustracija ir eilėraštis "Sudie". Tai poeto atsisveikinimas.

Sudie, mažasis mano broli!
Tave mylėjau — pats žinai,
Kai nešė mus į žydrą tolį
Auksinės pasakos sparnai.

Širdim tau kūriau naują dainą
Apie pavasarius žalius,
Kur saulužėlė gulti eina,
Kur laumės girdo žirgelius.

(Nukelta į 7-tą psl.)

Išeivijos rašytojai grįžta į Lietuvą

Įspūdžiai, mintys ir pamąstymai išeivijos rašytojų autobiografijų knygą paskaičius

BERNARDAS BRAZDŽIONIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Toje Lietuvoje savo veiksmingą vietą turėjo ir lietuvis rašytojas, iš savo žemės pasitraukęs, išauginęs kelias naujas kartas, kurių pirmoji dar ir "žemininkų" karta galėjo pasivadinti.

Lietuvos skaitytojui knyga įdomi, naujų, anksčiau uždraustų žinoti pasaulių ir žmonių atradimo atrakcija. Ten knyga eina iš rankų į rankas.

Entuziastingai ją sutiko spauda, dauguma dienraščių ir žurnalų. Jie džiaugiasi tuo, ką rado, ką pamatė, nes knygoje yra, jie nepasigenda, ko nėra, nes nežino. O iš tikrųjų, būtų geriau, kad būtume, "grįžę" visi, be atrankos ir be tendencijos, nes pvz. Barono ir Ramono palikimo "už durų" kitaip nepavadinsi.

Kaip reikalą pataisyti? Išeivių spaudoje jau pasirodė balsų, kad reiktų papildomo tomo. Reiktų ne vien autobiografijų, bet ir papildomų duomenų apie rašytojų organizacinę veiklą, apie atkurtą ir veikiančią rašytojų draugiją, kuri, mano manymu, yra anosios, nepriklausomoje Lietuvoje (1932 m.) įkurtos draugijos, 1940 m. komunistų panaikintos, vėliau atsikūrusios, tęstinumo išlaikytoja.

Reikia žinių apie rašytojų veiklą išeivijoje, literatūros šventes, minėjimus, autorių populiarius literatūros vakarus, premijas, konkursus, apskritai literatūrinį veikimą ir daug daug kito, kas palaikė ryšį tarp rašytojo ir visuomenės, kas rašytoją skatino kurti ir nepaleisti plunksnos iš rankų, savo profesijai tolimą darbą dirbant, nesitikint ne tik riebių, bet ir jokių honorarų, išskyrus didžiausią honorarą – ištikimą skaitytoją.

Išeivijos skaitytojui šis autobiografijų rinkinys, kad ir daugelį autorių žinant, o nemažai ir asmeniškai pažįstant, bus taip pat įdomus, nes toks žanras duoda progos "įlįsti" į žmogaus vidų. "Autobiografiją parašyti tai beveik tas pat, kas atlikti viso gyvenimo išpažintį. Skirtumas tik tas, kad čia galima kai ką nuslėpti bei interpretuoti savo nuožiūra" (A. P. Bagdonas). Taip. Knygoje vienų autobiografijos yra pilnai atskleidžiančios autoriaus asmenybę, jo gyvenimo datas ir faktus, jo mintijimą, jo įsitikinimus, jo pasaulėžiūrą, požiūrį į pasaulį, politinius įsitikinimus, religiją, santykius su žmonėmis, su tauta; matai, kaip vienas naiviai kuklinasi, kad jis rašytojas, kitas išdidžiai giriasi, dar kitas atvirai meluoja arba, Bagdono žodžiais, "interpretuoja savo nuožiūra".

Praeis kiek laiko, nebebus liudininkų, ir visa liks ne kaip iš tikrųjų buvo, bet kaip autorius "interpretavo". Vienas pasakoja apie save iki smulkmenų, iš to padarydamas beletristiką (P. Andriušis; jo ir tie "autobiografijos apmatai" neproporcingai ilgi, paimti iš "rinktinių raštų" knygos), kitas mini tik keletą plikų faktų, skubėdamas padėti tašką, kad ko nereikia neprasitartų.

Labai gaila seno klasiko, vieno iš reikšmingiausių atgimstančios ir atgimusios Lietuvos kūrėjų, Šarūno autoriaus, skurdžiai besijaučiančio svetur; juokas ima iš kito, palyginus su juo, jaunuolio, kuris dramas pradėjo kurti būdamas septynerių metų, o Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę tik jis vienas, prieš 20 metų (1972), išpranašavęs.

Žodžiu, skaityk ir grožėkis, ir stebėkis, ir pamatyk, kad ne šventieji puodus lipdo; visi esam iš to paties molio, o manom, kad iš kitokio; tik puodynės ant pečių gana nevienodos.

Baigiant šiuos įspūdžius tiktų tart žodį dėl sąvokos "egzodas", kuris ne vieną išeivijos rašytoją bei skaitytoją šokiruoja. Iki šiol jis nevartotas, neįprastas ir primena dabartinį angliškų ir šiaip svetimžodžių tvaną, užplūdusį posovietinę Lietuvą.

Tarptautinių žodžių žodyne (Vilnius, 1969) rašoma:

"Egzodas (lot.gr.) 1) (biblijoje) penkiaknygės antrosios knygos pavadinimas, 2) išvykimas, išėjimas, išeivija".

Egzodo terminu vadinamas žydų tautos išėjimas iš Egipto nelaisvės. Tam tikra prasme ir mūsų, lietuvių, tautos masinis išbėgimas nuo komunizmo, nuo 1940 m. pradėto tautos naikinimo – išvežimo į Sibirą.

Žydai tyruose klajojo 40 metų, mūsų klajonės svetur trunka jau 50 metų. Gimsta naujos kartos, bet ir jos turės egzodo žymę.

Į "egzodo" knygą teko surinkti visus už Lietuvos ribų gyvenusius ir gyvenančius rašytojus.

"Egzodo rašytojų" autobiografijų knygoje ne visi dalyviai būtų tikslu vadinti "egzodo rašytojais". Vienų emigracija siekia net prieš I-jį pasaulinį karą (Nada, Rastenis, M. Aukštaitė, Kl. Jurgelionis), kiti pokarinės nepriklausomos Lietuvos išeiviai (J. Tysliava, Marija Sims, S. Pipiraitė-Tomarienė), dar kiti – sovietų Lietuvos produktas, jos disidentai (T. Venclova, E. Nazaraitė, A. M. Sluckaitė-Jurašienė); o toks J. Kėkštas – po visą pasaulį išsiblaškęs, vis ir visur "kovojęs" už komunizmą, pagaliau parvyksta "Liaudies Lenkijon", ten 1961 m. jam paskiriama pensija, ir jis apgyvendinamas Revoliucinio judėjimo veteranų namuose... Ten ir autobiografija parašyta. Nelaimingas žmogus.

Ne egzodo (ne bėgliai iš Lietuvos nuo artėjančio sovietų fronto) rašytojai J. Baltrušaitis, J. Savickis, A. Vaičiulaitis (diplomatinės tarnybos žmonės), ne lietuvių egzodo J. Eretas ar George Matore, lietuvių bičiuliai, vienas grįžęs į gimtinę Šveicariją, kitas gyvenęs namie, Paryžiuje.

Į tėvynę, Izraelį, parvyko sovietinėje Lietuvoje gyvenęs ir rašęs Ic. Meras. Apie jį nedaug ką sužinos skaitytojas ir 1990 m. redakcijai atsiųstoje kalboje, tartoje 1922 m. Čikagoje, kur, tarp kitko, sakoma, kad... kai rašau apie žydą, galvoju apie rusą, latvį ar čeką, o kai rašau knygą apie žydą ir lietuvį, galvoju apie žmogų". Mįslinga. Bet vienas sovietinio internacionalizmo atmosferos dar veikiamas recenzentas Lietuvoje šioje lietuvių egzodo rašytojų knygoje lyg ir pasigedo dar vieno autoriaus, žydo, rašančio rusiškai, verčiamo į lietuvių kalbą, dabar gyvenančio Izraelyje. Atrodo, kad į "egzodo" rašytojų tarpą norėtų įsijungti vis daugiau to "egzodo" visai nepatyrę. Kai kurie, kaip R. Lankauskas, ir niekur iš Lietuvos neišvykęs, geriau jaustųsi išeivijoje, negu namie, niekad čia prie "tarybinės literatūros" kūrėjų nepritapęs.

EGZODO RAŠYTOJAI. Autobiografijos. Lietuvių rašytojų sąjungos leidykla, Vilnius, 1994. Parengėjai: A. T. Antanaitis ir A. Mickienė (redaktorė). Tiražas – 5000. Kaina sutartinė.

"Pabūk, varnėne, svečiuose

(Atkelta iš 6-to psl.)

Sudie! Eiliuos tau Nemunėlis,
Sukurs Žitkevičius dainų,
Kol susitiksim mudu vėlei
Anapus tolių mėlynų.

J. Minelga sugebėjo įsijausti į mažo vaiko psichologiją, jo pomėgius. Jo eilėraščiai pasižymi sklandumu, išbalansuotu ritmu, kuris palengvina juos įsisavinti. Jie trumpi, nuotaikingi, humoristiniai, juose daug lakios fantazijos. Eilėraščiai turi didaktinę ir auklėjamą vertę — jie teigiamai veiks skaitytojų jausmus.

Dailininko V. Jurkūno iliustracijos realistinės, patrauklios, dvelkia lietuviškumu ir darniai rišasi su tekstu. Eilėraščiai skoningai išdėstyti, duota erdvės, kiekvienas puslapis meniškai iliustruotas, kelių spalvų. Jo gražios iliustracijos padaro knygutę patrauklią ir artimą.

J. Minelga, PABŪK, VARNĖNE, SVEČIUOSE. Eilėraščiai, 64 psl. Tiražas–5.000 egz. Iliustravo dailininkas Vilius Jurkūnas. Leidykla–"Džiugas", 1995 m., Vilnius.

Vasario 16-tosios gimnazijos mokiniai savo bibliotekoje domisi pauda; kieme Joninių šventėje šoka "Išėjo tėvelis į mišką" Nuotr. M. Šmitienės

Paminklas Lietuvos kankiniams Panevėžio katedros šventoriuje, pastatytas mons. J. ANTANAVIČIAUS rūpesčiu ir lėšomis. Pašventintas vyskupo J. PREIKŠO 1945 m. birželio 14 d. Paminklo skulptorius – A. VITĖNAS, architektas – A. ŠIRONAS

Prarastą ir atgimusią tėvynę apdainuojant

Romualdo Kisieliaus eilėraščių rinkinys "Žiedlapiai"

A. TYRUOLIS

Jau nuo 1951 m. niujorkietis poetas Romualdas Kisielius savo eiles pradėjo spausdinti lietuvių išeivijos periodikoj, daugiausia "Ateityje". 1960 m. išleido rinkinį "Pirmoji pėda". Studijavęs literatūrą, muziką, reiškėsi ir kaip foto korespondentas. Dėl to ir dabartinio rinkinio gale pridėtas pluoštas įvairaus turinio nuotraukų, taipgi ir autoriaus portretas, tuo lyg ir papildant tai, kas eilėse pasakyta. O eilėse, pradedant 1951 m. ir baigiant 1993 m., lyg ir chronologiškai pavaizduoti įvairūs kone penkdešimtmečio pergyvenimai. Kukliomis, į poetines aukštumas nepretenduojančiomis eilėmis čia išreikšti gan įvairūs jausmai, pradedant paliktos tėvynės ilgesiu ir baigiant naujuoju Lietuvos atgimimu 1990 m. Daugiausia vietos skirta patriotinio pobūdžio eilėms, prisimenant 1944 m. paliktą tėvynę ir jos neužmirštamą gamtą. Nestinga čia ir šiaipjau asmeninio pobūdžio, filosofinio pamąstymo bei religinės nuotaikos ir gana gero pluošto humoristinių eilių. Apie prarastą tėvynę kalbant, būdingas optimistinis nusiteikimas, kad ji kada nors bus laisva:

Ir aidės mūs dainos tėviškės
arimuos,
Artojėlis dirvon aukso
grūdą bers.
Partizano kapą apsodins
žolynais,
O papuoš nekaltos ašaros
sesers. ("Grįšim", p.4)

Šio rinkinio eilėraščiai sudėti chronologiškai pagal jų parašymo datą ir nepaskirstyti atskirais skyreliais. Dėl to kartojasi to paties motyvo eilėraščiai įvairiose knygos vietose.

ROMUALDAS KISIELIUS, eilėraščių rinkinio "Žiedlapiai" autorius

Pastaruoju metu rašytose eilėse užgriebiama padėtis tiek gimtojoje tėvynėje, tiek už jos ribų. Humoras bei satyra bus viena iš stipresniųjų šio poeto savybių. Kai kur jis vejasi, kad ir švelnesniu nusiteikimu, A. Gustaitį, kai kur pasigirsta jo kaimyno L. Žitkevičiaus aidas, ypač antraštėse, pvz. "Apie kraują ir partiją naują", "Apie žodyną – angliškai gryną". Pastarajame eilėraštyje randame ir tokių posmų:

Grynina kalbą jaunas ir
senas,
Jiems vietoj batų šiūšiai
vaidenas.
Trobeliais virto mūs visos
bėdos,
Gėlėtom dresėm moterys
rėdos...

Namuos kiekvienas aisbaksius
turi,
Kuriuose laiko: balonę, sūrį,
Beikenus, sodes, kendes ir
keikus,
Tomeites, džiūsus, čikenus,
steikus...

Nemaža šio rinkinio eilėraščių parašyta tradiciniais ketureiliais, bet yra kiek ir kitokio sukirpimo eilių, šiek tiek ir verlibrų, bet šie gerokai atitolę nuo modernistinės poezijos laisvųjų ritmų. Tai lyg ir viso gyvenimo kūryba, kuriai neieškota naujesnių formų ar išraiškos priemonių, įvaizdžių. Nuoširdumas čia siejasi su paprastu, kartais kasdieniškų pasisakymu. Į poetinės išraiškos eilutes ne kartą įsibrauna prozinis išsireiškimas. Tačiau apskritai Romualdo Kisieliaus eilėraščiams netrūksta tikro nuoširdumo, artimo net liaudies dainai.

Nors rinkinio eilėraščiai nepaskirstyti skyriais, vis dėlto pridėti jų turinį būtų buvę naudinga.

Romualdas Kisielius, ŽIEDLAPIAI. Vilnius, "Austėja", 1994 m., 128 psl. (135 eilėraščiai). Tiražas – 1000 egz.

ROMUALDAS KISIELIUS

Gintaro lašai

Gintaro lašais nutiško
Ašaros nuo tavo veido,
Ir tada visi galvojom,
Kad jau saulė nusileido...

Bet nauja diena vėl švito,
Ir nauja viltis jau degė,
Laiko rankos akmeninės
Tau gyvybės žiedus segė...

Supleveno čia Trispalvė
Pilies bokšte ir krūtinėj...
Kėlėsi laisvai alsuoti
Mūsų žemė gintarinė...

Tautos kraujas

Kad nesikartotų
Praeitis skaudi,
Būkime vieningi,
Būkime tvirti...

Sibire kentėjom,
Praradom namus,
Ieškokim, kas kaltas
Ir kas žudė mus...

Mes visi žinojom
Ir tikėjom tuo,
Kad lietuvių kraujas
Tai ne koks vanduo...

Lai pasaulis mato,
Kad mūs tauta
Istorijos lapuos
Yra nekalta...

Ratas

Laikas keičia savo veidą,
Ratas sukas pamažu,
Saulė kyla, saulė leidžias,
Kaip čia žemėje gražu...

Čia pavasaris ateina,
Bręsta dirvoje grūdai,
Rudenį raudoni lapai,
Žiemą pūgos ir ledai...

Ir eini žmogus per viską,
Ir džiaugiesi likimu,
Vėjas glosto rugių lauką, –
Širdyje ramu ramu...

Taip gyvenimas praeina –
Vis tik žemėje gražu.
Laikas keičia savo veidą,
Ratas sukas pamažu...

Čečėnija

Iššudė visą tautą,
Sudegino miestus,
Kaip gyvulius išpjovė
Čia žmones nekaltus...

Visa čečėnų žemė
Aplaistyta krauju.
Kodėl pasaulis tyli,
Suprasti negaliu.

Čečėnija, Čečėnija,
Ar nujauti kas bus!
Jei tavo visas viltis
Suguldė į kapus...

Ar tavo narsūs sūnūs,
Ir jūs visa tauta,
Praradus laisvės kovą
Liks čia žemėj užmiršta?...

1995

• **Rašau todėl, kad be rašymo lyg ko trūktų, kad jis yra lyg gyvenimo atrama, kad nerašymas būtų tam tikras nusikaltimas.**

(J. Augustaitytė-Vaičiūnienė)

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Prel. Antanas Rubšys, Šv. Rašto profesorius Manhattano kolegijoje, Riverdale, NY, baigė versti lietuvių kalbon Šv. Rašto Senąjį Testamentą. Jį viena knyga išeivijoje išleis Lietuvių sielovados taryba. Prof. prel. A. Rubšys, baigęs vertimą, išskrido Lietuvon dėstyti kondensuoto Šv. Rašto kurso Vilniaus ir Telšių kunigų seminarijose.

Rašytojo Antano Vaičiulaičio (1906-1992), palaidoto Cedar Hill kapinėse prie Vašingtono, literatūrinę premiją Lietuvos rašytojams, vykdydama velionies pageidavimą, yra įsteigusi jo našlė Joana Vaičiulaitienė. Tūkstančio dolerių premija kas antri metai paskiriama rašytojui už Lietuvos spaudoj paskelbtą geriausią apsakymą. Vertintojų komisija, vadovaujama prof. dr. Alberto Zalatoriaus, pirmąją A. Vaičiulaičio premiją paskyrė jaunesniosios kartos rašytojui, knygų "Jaučio aukojimas" ir "Gyvenimas po klevu" autoriui Romualdui Granauskui už apysaką "Su peteliške ant lūpų", išspausdintą Lietuvos rašytojų sąjungos pernykščio "Metų" mėnraščio paskutiniame numeryje. Premija buvo įteikta Vilniaus pedagoginio instituto lituanistikos fakultete birželio 23 d., prisiminant A. Vaičiulaičio aštuoniasdešimt devintąjį gimtadienį. Pirmosios premijos laureatą tada pasveikino dvi iš JAV Vilniun atskridusios Joanos — premiją įsteigusi Joana Vaičiulaitienė ir dukra Joana Vaičiulaitytė-Slavikienė.

Filosofas dr. Juozas Girnius, gimęs 1915 m. gegužės 23 d. Sudeikiuose, dabartiniame Utenos rajone, mirė Bostone 1994 m. rugsėjo 13 d. Ten įvyko pirmoji velionies laidotuvių dalis, skirta išeivijos lietuvių atsisveikinimui su žymiuoju bendrakeleiviu jų klajonėse po svetimu dangumi. Jau tada buvo pranešta, kad antroji laidotuvių dalis įvyks Lietuvoje. Ten velionis norėjo būti palaidotas ir ten prašė nukreipti atsisveikinimo gėles pakeitusius dolerius, kurių reikia Lietuvos ateitininkams, daug nukentėjusiems Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos nariams. Urną su velionies palaikais tėviškėn atvežė jo žmona Ona Penkauskaitė. Juos su Mišiomis sutiko uteniškiai Kristaus Įžengimo Dangun šventovėje. Iš ten urna buvo nunešta naujon Marijos Kankinių koplyčion, kurią pastatė iš JAV atvykęs A. Žemaitis su šeima. Jis pats staiga mirė koplyčios šventinimo iškilmėje ir ji dabar yra priglaudusi jo palaikus.

Atsisveikinimui su dr. J. Girniumi buvo skirta mokslinė konferencija. Ją Kultūros rūmuose surengė Lietuvos katalikų mokslo akademijos Utenos skyrius, katalikiškoji "Saulės" gimnazija, Utenos krikščionys demokratai birželio 30 d. Pranešimus skaitė: dr. Aldona Vasiliauskienė — "Dr. Girniaus gyvenimo ir veiklos apžvalga", prof. dr. Algirdas Gaižutis — "Žmogaus pašaukimas ir likimas Juozo Girniaus filosofijoje", Katalikų mokslo akademijos Utenos skyriaus narė mokytoja Nijolė Zabukienė — "Dr. J. Girniaus kultūrinio palikimo reikšmė Utenai ir Lietuvai". Konferencijos dalyvius su neseniai išleista dr. A. Vasiliauskienės knyga "Žvilgsnis į Juozą Girnių" supažindino Lietuvos katalikų mokslo akademijos sekr. dr. Antanė Kučinskaitė. Baritonas Danielius Sadauskas, kompozitorius Vytautas Juozapaitis ir aktorius R. Vilkaitis atliko paties vysk. Antano Baranausko liaudiška melodija jo poemas "Dievo rykštė ir malonė" ir "Anykščių šilelis". Lietuvai grąžinti dr. J. Girniaus palaikai liepos 1 d. iš velionies gimtųjų Sudeikių Švč. Mergelės Marijos šventovės buvo palaidoti jos šventoriuje, kur jau ilsisi ilgametis šios parapijos zakristijonas. Mišias su kan. B. Antanaičiu ir mons. J. Juodeliu koncelebravo Panevėžio vysk. Juozas Preikšas, pašventinęs ir antkapinį paminklą su prasmingu įrašu: "Negalėjęs gyventi Lietuvoje, gyveno Lietuvai . . ." Apie Lietuvon pelenais sugrįžusį velionį šventovėje kalbėjo Mišių koncelebrantai ir Vilniaus universiteto prof. R. Plečkaitis. Prie kapo duobės su juo atsisveikino sūnus Kęstutis, Lietuvos ateitininkų federacijos vadas V. Rastenis, Utenos savivaldybės ir krikščionių demokratų atstovai, išeivijos vardu kalbėjęs dr. A. Šmulkštys. Giedojo P. Driuko vadovaujamas choras "Aukštaitis".

Šiaulių dramos teatras metinį sezoną užbaigė penktąja premjera — J. B. Moliero komedija "Šykštuolis". Ją režisavo J. Miltinio dramos teatro Panevėžyje aktorius ir rež. Rimantas Teresas. Tai buvo jau šeštasis R. Tereso režisuotas J. B. Moliero kūrinys.

Klaipėdos kalvystės muziejų praturtino granito plokštė. Joje su iškaltu vokiečių kariuomenės ženklu ir vainiku apjuostu kareivio šalmu yra šešiolikos 1914-18 m. žuvusių Klaipėdos mokytojų seminarijos auklėtinių pavardės. Tarp jų, atrodo, esama ir lietuvių kilmės karių — Albert Grigat, Max Klimkus, Wilhelm Kybelka, Michel Milkoweit . . . Plokštę rado Palangoje kabeliui griovį kasęs kraštotyrininkas Vytautas Tamošiūnas.

Paminklą dr. Jonui Basanavičiui nuo 1989 m. ruošiamasi pastatyti Vilkaviškio centre esančioje atgimimo aikštelėje. Jį, kainuosiantį apie 170.000 litų, yra įsipareigojęs iškalti iš akmens skulptorius A. Žukauskas. Monolitinis akmuo, tik dabar atvežtas iš Ukrainos į Vilniaus geležinkelio stotį, sveria beveik 40 tonų. Suvėlinta paminklo statyba turėtų būti užbaigta per dvejus sekančius metus.

Dail. Antano Žmuidzinavičiaus (1876-1966) memorialinis muziejus 1981 m. buvo įrengtas Balkūnų kaime sutvarkytoje gimtojoje sodyboje prie Seirijų. Muziejų su tėviškės sodyba dabar Alytaus rajono valdybai atidavė teatro istorikas Vytautas Maknys, dail. A. Žmuidzinavičiaus sesers sūnus. Tėviškės dovanojimo akto iškilmėse dalyvavo ir velionies dukra Giedrė Žmuidzinavičiūtė-Gučienė. Sodyboje su dabar atnaujintais pastatais bei įrengtu memorialiniu muziejumi yra prabėgusi būsimo žymaus dail. A. Žmuidzinavičiaus vaikystė.

Metinį dr. J. Basanavičiaus ir dr. V. Kudirkos vardo publicistikos konkursą "Istorija ir kultūra" įsteigė Lietuvos kultūros ministerijos ir Vilkaviškio krašto laikraščio "Santaka" darbuotojai, norintys pagerbti šių dviejų iš Suvalkijos kilusių didžiavyrių atminimą. "Lietuvos aide" paskelbtame pranešime rašoma: "Kviečiame dalyvauti visus istorijos ir kultūros tyrinėtojus, literatus, ieškančius archyvuose ir senknygėse naujų faktų. Viliamės sulaukti publikacijų, kuriuose objektyviai atsispindėtų kultūros raida, būtų ryškinami vienuokie ar kitokie jos akcentai, nagrinėjamos šiandieninės kultūros problemos, rašoma apie žmones. Konkursui priimami įvairių žanrų publicistikos kūriniai — esė, apybraižos, dokumentinės novelės, reportažai, korespondencijos, interviu, fotonuotraukos. Laureatus paskelbsime, įteiksime premijas (pirmoji iki 1500 litų) ir diplomus kiekvienų metų balandžio 1-mąjį šeštadienį J. Basanavičiaus gimtinėje Ožkabaliuose, pažymint ąžuolų sodinimo dieną. Rašinius su nuoroda 'Konkursui' siųskite: 'Santakos' redakcija, Vilniaus g. 23, Vilkaviškis".

Šiemet minimas profesinio Lietuvos baleto septyniasdešimtmetis vėl sugrąžino scenon anksti mirusio talentingo kompozitoriaus Eduardo Balsio (1919-1984) tautinį baletą "Eglė žalčių karalienė". Kurdamas muziką ir libretą, jis rėmėsi Salomėjos Nėries lietuvių liaudies pasakos poema. Šio baleto premjera įvyko 1960 m. (baletmeisteris Č. Krivickas), antrasis pastatymas teatro scenoje — 1976 m. (baletmeisteris E. Bukaitis), baleto filmas — 1965 m. (baletmeisteris V. Grivickas). Dabartinį pastatymą, kurio premjera Lietuvos operos ir baleto teatre Vilniuje įvyko birželio 15 d., paruošė dirigentas Jonas Aleksa, choreografas Egidijus Domeika, scenografė Dalia Mataitienė, Eglės ir Žilvino pagrindinius vaidmenis sukūrusios trys šokėjų poros — Loreta Bartusevičiūtė ir Aleksandras Molodovas, Eglė Špokaitė ir Edvardas Smalakys, Živilė Baikštytė ir Mindaugas Baužys. Šis E. Balsio "Eglės žalčių karalienės" grąžinimas teatro scenon yra skirtas Lietuvos baleto septyniasdešimtmečio sukakčiai. Jos minėjimai bus užbaigti š. m. gruodžio 4 d. Ši data yra susieta su pirmuoju Lietuvos profesinio baleto spektakliu 1925 m. gruodžio 4 d. L. Delibo "Kopeliją" tada pastatė iš Petrapilio pakviestas rusas baletmeisteris Pavelas Petrovas.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

Anapilyje telefonas: (905) 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.
SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

MOKA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	6.13%
180-364 d. term. ind.	6.13%
1 metų term. indėlius	6.13%
2 metų term. indėlius	6.25%
3 metų term. indėlius	6.25%
4 metų term. indėlius	6.25%
5 metų term. indėlius	6.50%
1 metų GIC-mėn.palūk.	6.00%
1 metų GIC-met. palūk.	6.25%
2 metų GIC-met. palūk.	6.50%
3 metų GIC-met. palūk.	6.50%
4 metų GIC-met. palūk.	6.50%
5 metų GIC-met. palūk.	6.75%
RRSP, RRIF ir OHOSP	4.25%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	6.25%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	6.50%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	6.50%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	6.50%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	6.75%
Taupomąją sąskaitą	3.75%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	4.50%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	2.25%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	4.00%

IMA UŽ:	
Asmenines paskolas nuo	8.50%
Sutarties paskolas nuo	8.50%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	8.00%
2 metų	8.00%
3 metų	8.25%
Su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ir 3 metų	7.50%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 58 milijonus dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:

• ELEKTROS INSTALIACIJAS • VĖSINIMO SISTEMAS

Taisau visų rūšių

• ŠALDYTUVUS • SKALBIMO MAŠINAS • ELEKTRINES PLYTELES • DŽIOVINTUVUS • KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti **Vytui tel. 200-8960** arba **236-9071**, Toronte.

Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & HEATING

Taisau ir įvedu

- Centrines šildymo ir A/C sistemas
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Šaldymo sistemas, šaldytuvus
- Skalbimo mašinas, džiovintuvus
- Indų plovimo mašinas, viryklas

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.

Skambinti **R. Jareckui**

tel. 416-370-3539Toronte

(Nemokamai atvažiuoju įkainoti).

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 416-251-4864, 416-251-4025, 416-251-4824

Namų: 905-277-0814

2334 Lakeshore Boulevard West, antras aukštas

Toronto, Ontario M8V 1B6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA ▪ 35 METŲ PATIRTIS ▪ ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ ▪

Countrywide

WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

4889 Dundas Street West, Suite 102, Etobicoke, Ontario M9A 1B2

Tel. 416 767-9000 FAX 416 239-6228

DRAUDA

Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)

Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite

JUOZUI EIMIUI RAMUI

tel. 239-7733

namų 766-5857 FAX 234-5187

CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED

3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

SPORTAS

RANAS BERNECKAS (antras iš kairės) perduoda Kanados lietuvių sporto fondo pirmininko pareigas R. SONDAI, stebint ilgamečiams bendradarbiams M. EMPAKERIUI (kairėje) ir J. NEŠUKAIČIUI

Atsisveikinant su sporto veikėju

Ilgametis Toronto visuomeninkas ir sporto veikėjas Pr. Berneckas su žmona Elena išvyko į Vankuverį, BC nuolatiniam apsigyvenimui pas dukterį Andreją. Jau prieš daugelį metų jis atėjo dirbti į Toronto sporto klubą "Vytis". Jam vadovaujant 1954 m. "Vyčio" krepšininkai laimėjo čempionatą. Ilgus metus buvo šio klubo pirmininkas, vėliau 1976 m. ir 1984 m. dvi kadencijas vadovavo Sporto sąjungai JAV ir Kanadoje. Jo iniciatyva atlikti du dižiuliai darbai: išleista Išeivijos lietuvių sporto istorija, kainavusi daugiau kaip $40,000, ir po 1978 m. I-jų Pasaulio lietuvių sporto žaidynių įsteigtas Kanados lietuvių sporto fondas, šiuo metu turintis daugiau kaip $55,000 kapitalo ir finansuojantis Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos (ŠALFASS) veiklą. Reikia paminėti ir "Vyčio" klubo 25 m. veiklai skirtą puošnų leidinį, kuris pasirodė Pr. Bernecko dėka.

Jo sugebėjimas ramiai, įtikinančiai ir kruopščiai dirbti bei pasirinkti tinkamus bendradarbius atnešė didelių laimėjimų ne tik sportui, bet aplamai ir lietuvių visuomeninei veiklai. Nuopelnas tenka ir šeimai, kuri turėjo nešti papildomą naštą, Pranui užsiėmus visuomenine veikla.

Visai Berneckų šeimai Vankuveryje linkime gero, ramaus poilsio ir – nepamiršti Toronto **St.D.**

Darbštaus vadovo netekus

Po sunkios ligos ir sudėtingos operacijos a.a. br. **Vytautas Turūta** netikėtai mirė. Liepos 10 d. laidotuvių namuose susirinko jo giminės, pažįstami ir dauguma skautų-čių. Stovint skautininkų-kių garbės sargybai, atsisveikinimo maldas kalbėjo kun. E. Putrimas, o atsisveikinimo žodį tarė v.s. F. Mockus. Skautai-tės, suėję į ratą, sugiedojo vakarinę maldą "Ateina naktis". Gedulines Mišias koncelebravo s. kun. A. Simanavičius, OFM, su kitais dviem kunigais. Pamoksle kun. L. Januška, OFM, apibūdino trapų žmogaus gyvenimą. Ps. I. Punkrienė skaitė skaitinius.

Po Mišių ilgoka automobilių vilkstinė palydėjo velionį į Šv. Jono lietuvių kapines Mississaugoje. Prie kapo paskutines maldas atliko kun. L. Januška, OFM. Sugiedota "Marija, Marija", "Lietuva brangi" ir "Ateina naktis". Visi laidotuvių dalyviai buvo pakviesti pusryčiams, kurių metu knygai "Lietuviškoji skautybė" velionies įamžinimui buvo surinkta $220. Skautininkas V. Turūta, atvykęs iš Anglijos, šalia skautiškos veiklos vadovavo tautinių šokių grupei, išaugusiai į "Gintaro" ansamblį. Grupę perdavęs J. Karasiejui, pats perėmė "Rambyno" sk. tuntą. Vadovaudamas tuntui, talkino "Romuvos" stovyklavietės darbuose, vadovavo kelioms stovykloms, buvo Kanados skautų rajono vadu. 1983 m. jubiliejinėj stovykloj (Aurora, Ont.) ėjo adjutanto pareigas. Išrinktas į LSS tarybą, kurį laiką buvo jos nariu, priklausė Toronto skautininkų draugovei.

Velionis su žmona sese Irena išaugino gražią šeimą: dukrą Vidą, sūnus Raimundą ir Paulių. Visi perėjo skautišką mokyklą, visi išsimoksliną, sukūrę šeimas. Velionis Vytautas ėjo Dievo, Tėvynės ir artimo keliu. Būdamas ramaus būdo, mokėjo su visais bendrauti ir gražiai sugyveno. Liūdesyje paliko žmoną Ireną, vaikus, pažįstamus. Toronto skautija ilgai jį prisimins. **M.**

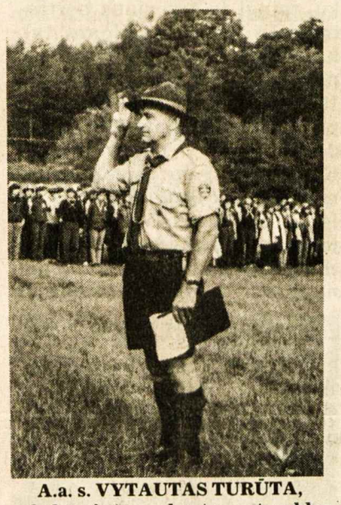

A.a. s. VYTAUTAS TURŪTA, sukaktuvinės skautų stovyklos adjutantas, 1983 m. Aurora, Ontario
Nuotr. J. Tamulaičio

Skautų veikla

• "Romuvos" stovyklos, įvyksiančios liepos 30–rugpjūčio 12 d.d., instruktoriai: s. M. Rusinas, I. Tarvydienė, v.s. R. Otto, s.fil. dr. A. Dailydė; ūkio vedėjai: K. Pajaujis, R. Paškauskas; šeimininkės: O. Narušienė, J. Batūrienė, K. Batūra, D. Valaitienė, L. Kaminskienė, R. Yčienė, V. Tirilienė, p. Bražukienė; sporto vadovai: A. Batūra, L. Underys; meno – R. Birgiolienė, R. Uspaltytė. Draugininkai: A. Paškus, s. N. Simonavičienė, ps. A. Simonavičius, I. Viskontaitė, D. Gulbinaitė, V. Underytė, E. Skrinskaitė, R. Slapšytė, L. Von Braun, M. Bijūnas, R. Kalendra, E. Birgiolas, A. Pacevičius, V. Kulikauskas, A. Šileika. Pirmos savaitės stovyklautojai galės likti ir antrai. Stovyklavietės tel. 1-705-789-5032.

• Knygai "Lietuviškoji skautybė" a.a. s. Vytauto Turūtos atminimui aukojo: $50 – G. A. Tarvydai; $20 – Gačionių šeima, D. A. Keršiai, I. Meiklejohn, F. Mockus, V. Skrinskas; $10 – S. A. Draugeliai, A. Bražys, I. Punkrienė, P. A. Skilandžiūnai, H. L. Sukauskai, P. Saplienė, D. V. Karosai, R. O. Berentai. **M.**

SOLD

COLDWELL BANKER RESIDENTIAL REAL ESTATE Expect the best.

DAIVA DALINDA, BBA, Broker

Tel. 416 231-5000

FAX 416 233-2713

Amerikos didžiausia namų pardavimo įstaiga Kanadoje!

Islington-Kingsway Realty Inc.

Prezidentė, turinti 16 metų patyrimą, jums sąžiningai patarnaus.

Nemokamas namo įvertinimas.

2908 Bloor Street West, Etobicoke, Ont. M8X 1B6

Lietuvių ir baltiečių lengvosios atletikos pirmenybės

1995 m. Š. Amerikos baltiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks 1995 m. rugsėjo 9-10 d.d, Cuyahoga Community College, Western Campus, 11000 W. Pleasant Valley Rd., Parma, Ohio (Vakarinis Klivlando priemiestis). Varžybas vykdo Klivlando LSK "Žaibas". Jos vyks šiose klasėse: vyrų (20-34 m. imtinai), moterų (17-34 m.), jaunių A (17-19 m.), jaunių ir mergaičių B (15-16 m.); berniukų ir mergaičių C (13-14 m.), D (11-12 m.), E. (9-10 m.) ir F (8 m. ir jaunesnių); vyrų ir moterų Sub-masters (35-39 m.) visų klasių Masters – (40-44 m.), (45-49 m.) ir t.t. kas 5 metai.

Prieaugio klasifikacija – pagal dalyvio amžių 1995 m. gruodžio 31 d. Sub-masters ir masters – pagal dalyvio amžių varžybų dieną. Dalyvių skaičius neapribotas visose klasėse.

Varžybų pradžia šeštadienį, rugsėjo 9 d., 1.30 v.p.p. Registracija nuo 12 val. Sekmadienį varžybos tęsis nuo 10 val. ryto.

Dalyvių registracija pageidaujama **iki 1995 m. rugsėjo 5 d.** (imtinai) šiuo adresu:

Algirdas Bielskus, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122, tel. **216 486-0889,** faksas **216 943-4485.** Papildomi ryšiai: **Eglė Laniauskienė 216 731-7464, Irena Wilkinson 905 822-0302, Danguolė Alderdice 905 639-7711.**

Lietuvių 1995 m. pirmenybės bus išvestos iš baltiečių. Smulkios informacijos bus praneštos visiems ŠALFASS-gos vienetams. Klubams nepriklausantieji dėl informacijų gali kreiptis į A. Bielskų bei kitus aukščiau nurodytus asmenis ar į bet kurį lietuvių sporto klubą.

ŠALFASS centro valdyba

ŠALFASS-gos lengvosios atletikos komitetas

Sporto veteranai iš Lietuvos

R. Musteikio iš Buffalo, NY pranešimu, XI-tosiose pasaulio veteranų sporto žaidynėse dalyvauja lietuviai, atskridę iš Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Panevėžio, Klaipėdos bei kitų vietovių: D. Čepanskienė, V. Kuckobas, R. Žalys, A. Ginevičienė, B. Kalėdienė, A. Kamblevičius, J. Pakšytė, J. Putinienė, A. Tumėnas, A. Vilčinskienė, J. Žilinskas, A. Vrubliauskienė, A. Stulpinas, P. Vadopolas, S. Cirba, R. Ilgūnaitienė, D. Kamblevičienė, A. Miltenis, M. Petrauskienė, V. Štaras, L. Varnas, K. Vislavičius, B. Keršulienė, G. Avižonienė.

Buvo varžomasi atletikoje – šokime į aukštį, trišuoliuose, diske, ieties, kūjo mėtymuose ir kt. Žaidynių uždarymas įvyko sekmadienį, liepos 23 d. tarp 8 ir 11 val. vak., dalyvaujant šimtams įspūdingos programos atlikėjų.

Medaliai lietuvėms

Vienuoliktosios pasaulio veteranų žaidynės Buffalo, NY, pasibaigė liepos 23 d. Baigminėse varžybose lietuvės laimėjo vieną aukso, tris sidabro ir vieną bronzos medalius. Birutė Keršulienė, nustūmusi rutulį 12.25 m, laimėjo pirmą vietą ir gavo aukso medalį. Ieties mėtytojos Birutė Kaledienė, Janina Pakšytė ir Jadvyga Putinienė gavo sidabro medalius. Pastaroji už rutulio stūmimą pelnė dar ir bronzos medalį. Vyrų grupėje Rimgaudas Žalys pasižymėjo šuoliais į aukštį ir užėmė penktą vietą; Alfonsas Tumėnas 10 km lauko bėgime laimėjo 10-tą vietą.

Visi šiose žaidynėse dalyvavę Lietuvos sportininkai-veteranai liepos 25 d. iš Niujorko per Helsinkį išskrido namo. Apie šiuos laimėjimus faksu iš Buffalo, NY, "TŽ" pranešė Rimas Musteikis.

Paieškojimai

Jadvyga Slivinskaitė-Rokuižienė, 60 m. amžiaus, ieško giminių – **Petro ir Stasio Slivinskų,** gimusių Ukmergės valsčiuje, Gaižūnų kaime, išvažiavusių iš Lietuvos apie 1930-uosius metus. Juos ar jų vaikus prašo atsiliepti šiuo adresu: Savanorių 314-2, 3042 Kaunas, Lithuania.

All Province Financial Ltd., Suite 209, 1324 – 11 Avenue S. W., Calgary, Alberta, T3C 0M6, ieško **Alekso Baryso,** gyvenusio Thunder Bay, Ont. Žinantys ką nors apie šį paieškomąjį asmenį yra prašomi susisiekti aukščiau nurodytu adresu ar telefonu 403-541-1002 su Harold Green.

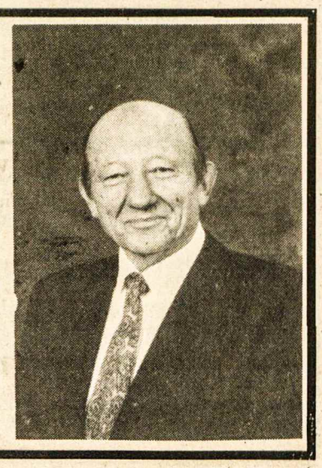

Parduodant ar perkant nekilnojamo turto nuosavybę, visais atvejais prašau kreiptis į mane, skambinant bet kuriuo metu.

TEODORAS STANULIS

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A9 (2 blokai į vakarus nuo Lietuvių namų)

tel. **416 769-1616,** namų tel. **416 231-4937,** nešioj. tel. **416 802-1029,** FAX **416 769-1524.**

EGLINTON-CALEDONIA rajone parduodamas atskiras 3 vienetų-butų namas. Idealus viengungiui išnuomojant 2 butus už $1500 mėnesiui. Įmokėjimas $10,950.

SCARLETT-LAMBTON rajone turiu keletą savininkų, norinčių parduoti 2-3 miegamųjų butus (condominiums). Prašau teirautis pas mane.

SĄŽININGAS, GREITAS IR GARANTUOTAI MALONUS VISAPUSIŠKAS PATARNAVIMAS VISAIS PARDAVIMO-PIRKIMO REIKALAIS. NEMOKAMAS NAMŲ ĮVERTINIMAS

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	
6.13% už 90-179 dienų term. indėlius	
6.13% už 180-364 dienų term. indėlius	
6.13% už 1 m. term. indėlius	
6.25% už 2 m. term. indėlius	
6.25% už 3 m. term. indėlius	
6.25% už 4 m. term. indėlius	
6.50% už 5 m. term. indėlius	
6.00% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
6.25% už 1 m. GIC invest. pažym.	
6.50% už 2 m. GIC invest. pažym.	
6.50% už 3 m. GIC invest. pažym.	
6.50% už 4 m. GIC invest. pažym.	
6.75% už 5 m. GIC invest. pažym.	
4.25% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
6.25% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
6.50% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
6.50% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
6.50% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
6.75% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
4.00% už OHOSP (variable rate)	
3.75% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)	
4.50% kasd. pal čekių sąsk. virš 10.000	
5.00% už Amerikos dol. 1 m. GIC	
4.00% už Amerikos dol.kasd.pal.sąsk. (US dol.Sav.Acc.).	

IMA:	
už asmenines paskolas nuo	8.25%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	7.50%
2 metų	7.50%
3 metų	8.00%
4 metų	8.00%
5 metų (fixed rate)	8.25%
su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ar 3 metų (variable rate)	7.50%

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 101 milijoną dolerių

MasterCard ***Kredito kortelė***

*Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santaupų dydį iki **$2,000** ir asmeninių paskolų draudą iki **$30.000.** Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.*

*Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų (The Co-operators & Blue Cross). Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire Transfer) į **LIETUVĄ** ir į kitus kraštus.*

KASOS VALANDOS:

- **Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r.-3.30 v.p.p.**
- **Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r.-8 v.v.**
- **Šeštadieniais nuo 9 v.r.-1 v.p.p.**

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 416 532-1149

SPAUSTUVĖ PRINTING NET

Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.

Prieinamos kainos, aukšta kokybė.

TEL. (416) 252-6741

66 Mimico Ave. Toronto Ont.

Savininkas Jurgis Kuliešius

'SAMOGITIA'

Knygų rišykla "SAMOGITIA"

meniškai įrišа knygas bei žurnalus.

A. Plenys

3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel.(905) 625-2412

Tony Genys **Sutton GROUP**

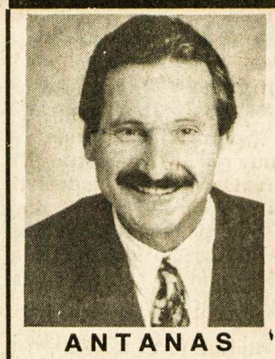

ANTANAS GENYS

PAŽADU JUMS

24 valandų

tarnybines paslaugas, greitą dėmesį, sąžiningumą, išsamią informaciją.

Prašau skambinti šiandien

tel. **416 236-6000**

pirkimo ar pardavimo klausimais

sutton group – assurance realty inc. realtor

5415 Dundas St[illegible], Etobicoke, Ont. M9B 1B5

MEDELIS CONSULTING

1407 Sarcee St., Oshawa, Ont. L1G 4N2

Tel. 1-905-436-9903 FAX 1-905-728-5745

ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atsikviečiant jūsų gimines iš Lietuvos. **Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius. Reikalui esant atvažiuojame į namus. Per 7 darbo dienas jūsų giminėms Lietuvoje tiesiai į rankas perduodam amerikietiškus dolerius.**

KELIONĖS Į LIETUVĄ

visuomet geriausiomis kainomis per Amsterdamą, Berlyną, Frankfurtą, Helsinkį, Kopenhagą, Londoną, Paryžių, Prahą, Varšuvą arba per kitus jūsų pageidaujamus miestus ir įvairias oro linijas. Didelis pasirinkimas. *Labai greitai parvežam viešnagei jūsų gimines iš Lietuvos.*

DĖMESIO! NUPIGINTA:

VILNIUS - per Kopenhagą.

Rugpjūčio 11, grįžimas rugsėjo 2, 16, 23 ar 30 d.d. – $899 plius mokesčiai.
Rugpjūčio 18, grįžimas rugsėjo 2, 16, 23 ar 30 d.d. – $999 plius mokesčiai.
Rugsėjo 8, grįžimas rugsėjo 16, 23 ir 30 d.d. – $819 plius mokesčiai.

KELIONĖS Į VISUS KITUS KRAŠTUS.

TEIRAUKITĖS APIE ĮVAIRIUS BILIETŲ IŠPARDAVIMUS.

Dėl smulkesnės informacijos kreipkitės trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 5 v.p.p. į Algį Medelį asmeniškai arba kasdien nuo 10 v.r. iki 6 v.v. į Mariją (angliškai, rusiškai arba lenkiškai).

UNITY TRAVEL, 1558 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A4

Tel. 416-538-6570 FAX 416-538-9657

ALGIS MEDELIS

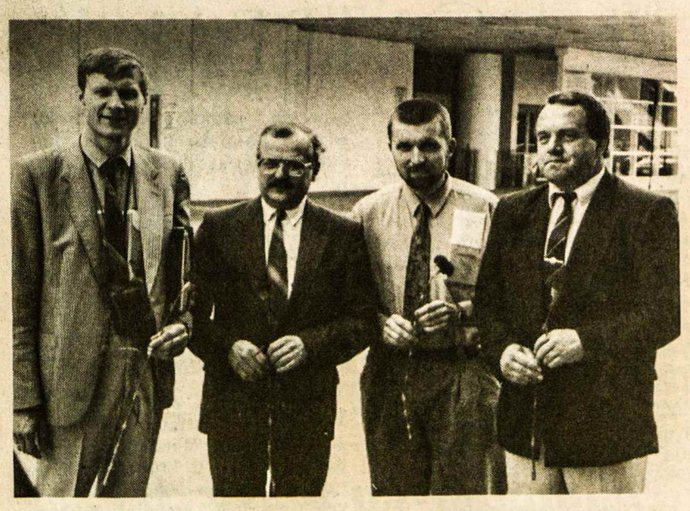

Lietuvos savivaldybių pareigūnai, aplankę keletą Kanados savivaldybių įstaigų, susipažindami su šio krašto savivaldybių veikla. Dabar jie Lietuvoje vadinami merais (seniau buvo burmistrai). Iš kairės: SAULIUS NEFAS – Anykščių, KĘSTUTIS JAKELIS – Kaišiadorių, GINTAUTAS GEGUŽINSKAS – Pasvalio, ALFREDAS LANKAUSKAS – Šiaulių

Sporto svarba laikraščiuose

LIUDA ŠILEIKIENĖ

Dažnai šeimose pastebima, kad daugelis jaunosios kartos pirma dienraščiuose (anglų kalba) išsitraukia sporto sekciją, ją perskaito pagrindinai, po to – pirmą dalį prabėgom, ir, tik jei skaitytojas domisi literatūra, filmais, skaito ir tą dalį.

Kaip su lietuviškais laikraščiais, pvz. "TŽ"? Kiek pastebėjau iš savo šeimos jaunosios kartos, pokalbių su kitais tėvais, seneliais, mūsų jaunimas "TŽ", jei juos atsiverčia, pirmiausia žiūri į sporto lapą, į lietuviškų sporto klubų žaidynių rezultatus Kanadoje, Lietuvoje, JAV ir kitose šalyse. Pavienių lietuvių laimėjimai sporto šakose pasaulyje. Juos domina Šiaurės Amerikos lietuvių sporto sąjungos (ŠALFASS) suvažiavimai, nutarimai, ruošiamos tarpvalstybinės žaidynės... ir nuotraukos. Pasižiūri ir į paskutinį "TŽ" puslapį, ar nėra jaunimui ruošiamų šokių ir pan.

Norėčiau dar pridurti, kad ir mūsų vyriausios kartos gana didelė dalis domisi sporto žiniomis. Pirmadienį buvau pensininkų namuose "Vilnius" ir ten skelbimų lentoje pastebėjau prisegtą mažą iškarpėlę – futbolo rungtynių laimėjimų rezultatus. Gal manote, kad jau pensininkams sportas nebeįdomu?!

Jaunuoliui jau nuo vaikystės dienų sportas yra labai naudinga šaka. Ji ne tik jį ar ją užgrūdina fiziškai, bet ir dvasiškai. Čia jis pajunta entuziazmą dėti visas pastangas laimėjimui už savo klubą, savo miestą, savo tautą – kraštą. Taip pat jis supranta, kad gyvenime yra ir pralaimėjimų – išmoksta juos pergyventi. Jaunuolis – sporto mėgėjas televizijoje ieško sporto žaidynių, o ne pigių filmų, kurie dažnai kenkia jo išsiauklėjimui. Savaitgalio popietėmis ar vakarais sporto mėgėjas geriau eina į sporto rungtynes, o ne kartais į betikslius draugų pobūvius.

Laikraščiui reikalingas sporto sąjungos korespondentas, per kurį suplaukia iš Kanados ir iš kitų įvairių pasaulio kraštų lietuvių sporto žinios, kuris ir pats dažnai važiuoja į sporto rungtynes, suvažiavimus, paruošia aprašymus. Tai didelis darbas, kurį gali atlikti sporto entuziastas. Toks asmuo Š. Amerikos lietuvių sporto sąjungos (ŠALFASS) yra Sigitas Krašauskas, daugelį metų kruopščiai vadovavęs sporto skyriui "TŽ". Tikimės, kad jis dar nepavargo ir tęs savo darbą toliau.

ŠALFASS yra didelis lietuvių Š. Amerikos sporto vienetas, kuris per sportą bendradarbiauja su visais lietuvių telkiniais pasauly, rengia įvairias sporto rungtynes ir tuo būdu ugdo ir jau nuo vaikystės naują sportininkų kartą.

Nereikia ilgų rašinių, užtenka trumpų apibūdinimų, gal kiek ir iš jaunimo kasdieninės veiklos humoro. Tuo "TŽ" jaunajai kartai (manau būtų įdomu ir vyresniajai) taps savi, artimi. Be to, ir mūsų visuomenė pajus, kad mūsų jaunoji ir jauniausioji karta yra organizuota, aktyvi savo pasirinktose organizacijose.

Toronte rengiamos šventės, minėjimai, paskaitos iš Lietuvos ir t.t. yra dažniausiai lankomi pensininkų. Jau susidaro įspūdis, kad lietuvių visuomenė susidaro tik iš pensininkų. "TŽ" turėtų būti pilnai lietuvių visuomenės ir jaunimo Kanadoje gyvavimo veidrodis. Nepamirškim, kad vien lietuvių šeštadieninė mokykla Toronte auklėja tautiškai susiprantančią (pagal prieš metus skelbtus duomenis) apie 200 mokinių iš kurių iškyla nauji sportininkų būreliai, skautų, ateitininkų, tautiškų šokių, dainų vienetai. Nedejuokime, kad jaunimas nepasireiškia veikloje – jie laukia savo eilės, ir tam mes turime jiems ruošti takus. Remkime "TŽ", kad juose pilnai turėtų vietos pasirodyti sportas, ir apskritai jaunimo organizacijų veikla.

SKAITYTOJAI PASISAKO

DĖKOJA UŽ PARAMĄ

Kanados lietuvių katalikų centras iš savo tautiečių gautomis aukomis remia Lietuvos tikinčiųjų institucijas. Čia spausdiname gautus laiškus. **Red.**

Šiuo laišku noriu Jums padėkoti už suteiktą piniginę paramą, kurios dėka galėjau studijuoti ir užbaigti Šv. Antano kolegijos pirmąjį kursą. Jūsų dosnumo dėka per Tėvą Astijų Kungį, OFM, galėjau užmokėti už mokslą. Džiaugiuosi, kad galiu kolegijoje studijuoti, nes čia aš gaunu reikalingų tikėjimo ir visuomeninių žinių, kurias vėliau galėsiu panaudoti darbui Lietuvoje.

Algirdas Malakanskis

* * *

Nuoširdžiai dėkoju už stipendiją. Šia dovana Jūs ištiesiat pagalbos ranką studentui, kurio padėtis Lietuvoje šiandien iš tiesų yra apverktina. Tiesą pasakius, Jūs statot mus ant kojų, nes be šios pagalbos būtų maža vilties sėkmingai studijuoti ir baigti mokslus kolegijoje.

Lina Pudžuivelytė,
Šv. Antano kolegija, Kretinga

* * *

Norime padėkoti už Jūsų rūpinimąsi atgimusios Lietuvos likimu ir norą prisidėti prie mūsų Šv. Juozapo parapijos žmonių dvasinio atgimimo. Nors ekonominė padėtis nelengva, bet pamažu kyla naujai statomos Šv. Juozapo Darbininko bažnyčios sienos. Labai laukiame savo naujos bažnyčios statybos pabaigos, bet dar svarbiau yra žmonių dvasios ugdymas. Todėl, Jums paremiant, įsteigtas Telšių vyskupijos dvasinės pagalbos jaunimui centras bus labai naudingas parapijai. Norime tikėti, kad centro veikla duos gerų rezultatų.

Jaunimo dvasinės pagalbos centro darbuotojai Klaipėdoje –

Asta Šiaulienė, Jurgita Šakalytė, sesuo Elvyra, Rimas Šiaulys, Audronė Gedgaudienė, Rima Zamkauskienė, Žieda Mažeikaitė

APIE NETIKSLUMUS

"TŽ" 1995 m. 24 nr. išspausdintame laiške "Netikslumai" E. J. Karosai rašo, kad surado netikslumų mano straipsnyje apie poetą Ant. Paulavičių.

Taip, 1940-41 mokslo metais klasėje turėjome 3 komjaunuolius: Petrą Skardžių, Vytautą Raubą ir trečią, kurio nei vardo, nei pavardės neatsimenu. Sėdėjo jis klasės kairėje pusėje — pačiame gale. Po 55 metų visų pavardžių atsiminti neįmanoma. Taigi faktas lieka faktu, kad komjaunuolių buvo trys.

E. Karosienė rašo: "Su L. Baltušiu nebuvau vienoje klasėje. Buvau viena klase aukščiau". Emilija (Vasiljev) sėdėjo netoli Elenos Dzevaltauskaitės, Pulkauninkaitės ir Bielevičiūtės. Pastarosios dvi — iš Anykščių miestelio. Mano a.a. tėvelis dėstė rusų kalbą ir buvo klasės auklėtojas. Abejoju, ar p. Emilija atsimena; buvau I-as mokinys ir amžiumi vienas iš jauniausių. 1941 m. man buvo tik 15 metų, kai visos klasėje buvusios "panos" buvo 17-18 m. amžiaus.

1940-41 mokslo metais mūsų klasė (VII) buvo aukščiausia klasė tada dar vadinamoje progimnazijoje. Tai kaip, miela Emilija, galėjai būti viena klase aukščiau? Aš baigiau Panevėžio 1-ją gimnaziją 1944 m. Mūsų klasės nuotrauka buvo įdėta "TŽ" 1986 m. 37 nr. Jūs baigėte 1944 m. pirmą laidą Anykščių gimnazijos. Tos klasės nuotrauka įdėta "TŽ" 1994 metų 49 nr. Mano archyve yra ir paskutinių 10 metų "TŽ" komplektas. Aš tai galiu įrodyti kiekvienu metu.

Leonas Baltušis, Minocqua, WI

Red. pastaba. Kad po 55 metų abiejų atsiminimai apie tuos pačius dalykus yra skirtingi, nieko nuostabaus. Manome, kad tuos skirtumus galima išsiaiškinti be spaudos pagalbos, pasitelkiant ir kitus ano meto liudininkus.

TORONTO ONT

Kaišiadorių burmistras Kęstutis Jakelis, lydimas Tėvynės sąjungos Toronto skyriaus pirmininko inž. Eugenijaus Čuplinsko, aplankė "TŽ" liepos 20 d.

Dosnus "TŽ" skaitytojas bei rėmėjas, spaudos bendradarbis, gyvenantis Vokietijoje, paaukojo "Tėviškės žiburiams" 5000 DM ir neleido skelbti jo pavardės. Ši dovana išreiškia jo rūpestį lietuviškos spaudos išlikimu išeivijoje. Už tai jam reiškiame nuoširdžiausią padėką, linkėdami geros sveikatos ir gausios Dievo palaimos.

Savaitraščio "Dienovidis" redaktorė Aldona Žemaitytė, gavusi Kanados lietuvių fondo paramą laikraščio leidybai, atsiuntė "TŽ" iš Vilniaus šias eilutes: "Nuoširdžiai dėkojame Kanados lietuvių fondui už paramą 'Dienovidžio' savaitraščiui. Jūsų parama — mūsų laikraščio išlikimas".

Dr. Vilius Pėteraitis, Mažosios Lietuvos fondo pirmininkas, gyvenantis Montrealyje, šią vasarą lankydamasis Lietuvoje, turėjo pokalbį su laikraščio "Dienovidis" bendradarbiu. Jam papasakojo apie Kanados lietuvių gyvenimą bei veiklą, turimas kultūrines, ekonomines institucijas ir parapijas, kurių esama Montrealyje, Toronte ir Hamiltone. Iš tikrųjų jų yra ir kitur. Anapilio parapija pavadinta Šv. Jono Krikštytojo. Tai netikslu. Jos pavadinimas yra Lietuvos kankinių (vardo) parapija. Jos šventovė yra ne Toronte, o Mississaugoje (Anapilio sodybos teritorijoje). Šv. Jono Kr. parapija ir šventovė liko Toronte. Seniau ja naudojosi lietuviai, dabar — ispanai. Šiuo metu Kanadoje yra 10 lietuvių katalikų parapijų ir pora misijų, evangelikų liuteronų — viena parapija. Šia proga pažymėtina, kad V. Pėteraitis aktyviai reiškiasi moksliniame ir visuomeniniame lietuvių gyvenime, yra pagerbtas Klaipėdos universiteto garbės doktoratu.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

sižymėjusiam žmogaus teisių pažeidimais. Advokatas Robert Riley nori apeliuoti šį imigracijos ir atbėgėlių tarybos nutarimą. Pasak jo, buvęs ambasadorius nėra padaręs jokio žmogaus teisių pažeidimo. Mat tuo metu, kai diktatorius S. Barras laužė žmogaus teises Somalijoje, ambasadoriaus M. Hassano ten nebuvo, jis tada dirbo diplomatinį darbą Kanadoje.

Apeliacija, atrodo, nebus leista. Mat Kanada laikosi principo, kad ambasadoriai bei kiti aukštieji pareigūnai yra atsakingi už savo krašto vadų vykdomus žmogaus teisių pažeidimus ir kitus karinius nusikaltimus. Iranan buvo ištremtas iranietis karys K. Bavis. Vengdamas karo su Iraku, jis persišovė koją ir buvo patekęs Irako nelaisvėn, o politinę globą tikėjosi rasti Kanadoje. Ja betgi greit nusivylė dėl nepakankamų lėšų ir su bičiulių gauja buvo pradėjęs plėšti krautuves. Du kartus atsidūręs kalėjime, dabar šis dezertyras jau grąžintas Irakan.

Kanados federaciniuose kalėjimuose jau ruošiamasi sustabdyti rūkymą kaliniams. Lig šiol rūkymas nebuvo varžomas. Su valdžios pagalba kaliniams netgi būdavo parūpinama pigiau parduodamų cigarečių. Dabar norima nuo 1998 m. pradžios sustabdyti rūkymą ir Kanados kalėjimuose kaip ir kitose valdinėse įstaigose. Problemą betgi sudaro galimas stiprus kalinių pasipriešinimas, pasibaigiantis milijonus dolerių atnešančiomis riaušėmis. 1989 m. rūkymą savo kalėjimuose bandė suvaržyti New Brunswicko provincinė vyriausybė. Rūkyti tada buvo leidžiama tik lauke, kalėjimų aikštėse ir kiemuose. Po metų šį suvaržymą teko atšaukti dėl kalinių riaušių padarytos didelės žalos vidinei kalėjimų patalpų daliai.

Dabar pirmiausia bus bandoma suvaržyti rūkymą federaciniuose moterų kalėjimuose. Tik tada bus ieškoma laimės didesniu žiaurumu pasižyminčiuose vyrų kalėjimuose. Nesėkmingi bandymai turbūt baigsis spekuliacija cigaretėmis, jon įsijungus kalėjimo sargams bei kitiems tarnautojams. **V. Kst.**

Registruota masažo terapeutė
Ramona Girdauskaitė, B.Sc., R.M.T.
20 High Park Blvd., Toronte.
Gydomasis masažas ("Craniosacral Therapy")
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 416 536-5437
Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydomąjį masažą padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.
1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: (905) 271-7171**
Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių namus) **Tel.: 416 530-1070**

Dantų gydytojai
Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.
Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.
Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)
2373 Bloor Street West (Prie Jane St.) Telefonas **416 763-5677**

Šeimos gydytojas,
dr. Aleksandras Spudas
šiuo metu priima naujus pacientus.
1448 Lawrence Avenue East, Suite 210,
(prie Victoria Park Avenue)
Victoria Terrace Medical Centre, North York, Ont. M4A 2V6
Tel. 416 751-0082

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.
27 John St., Second Floor
Weston, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence ir Weston Rd.)
Tel. 416 240-0594 (24 valandas)
FAX 416 248-5922

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.
2 Jane St., Suite 500
(Bloor ir Jane gatvių kampas)
Toronto, Ontario M6S 4W3
Tel. (416) 762-7393
Fax (416) 763-0674
Atstovybės Lietuvoje naujas adresas: Goštauto 4-78
(kitoje Neries upės pusėje nuo "Lietuvos" viešbučio)
Vilnius
Tel. (3702) 22 78 97
Fax (3702) 22 63 68

HOMELIFE
HomeLife/Realty One Ltd.
Realtor-Member
FAX 416 763-5097
2261 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6S 1N8
Visais namų pirkimo-pardavimo reikalais jus informuos ir maloniai patarnaus
NIJOLĖ B. BATES
tel. 416 763-5161
(24 val. pager)

AUDRA travel & CRUISES CORPORATION
Vienintelis Kanadoje lietuviškas kelionių biuras kviečia keliauti kartu!
N A U J O V Ė S!!!
Bendradarbiaujame su valstybine Lietuvos oro linija LAL. Parduodame bilietus visiems LAL skrydžiams. Kviečiame naudotis LAL ir AUDRA TRAVEL paslaugomis!
Naujas, patogus ir greitas skridimas į Vilnių per Paryžių arba Londoną su **AIR CANADA** ir **LAL** arba **CANADIAN** ir **LAL** kaina **$950** (kan.) + mokesčiai. Vasaros metu – **$1200** (kan.) + mokesčiai. Trys skrydžiai per savaitę, 140 svarų nemokamo svorio.
* * * * * * * * * * * * * * * *
* Mūsų įstaigoje galite įsigyti bilietus skridimams su FINNAIR, LUFTHANSOS, KLM, ČEKOSLOVAKŲ, LOT bei kitų planinių bendrovių lėktuvais
* Parduodame ir neplaninius (charterinius) skridimus, kaina į Vilnių gegužės mėnesį pradedant nuo **$699** (kan.)
* Sutvarkome iškvietimus
* Parūpiname vizas
* Parduodame pramogines keliones į šiltus kraštus ir laivais
Kviečiame naudotis mūsų lietuviško biuro paslaugomis
Telefonas 416 533-8443
FAX 416 533-6279
1605 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A6, Canada
Kelionių verslo registracijos nr. 2559030 (retail), nr. 2475066 (wholesale)

RE/MAX Above the Crowd!
Juozas (Joseph) NORKUS
#1 KANADOJE
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas.
Daugiau kaip 10 metų turintis pardavimo bei daugiau kaip 20 metų statybos ir remonto patirtį.
Mielai atsakysiu į namų pirkimo, pardavimo ar remonto klausimus.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel. 416 769-1616 namų 416 532-5893
Nemokamas namų įvertinimas

AMBER GLOBUS LTD.
/GINTARAS EXPRESS/
2230 Lakeshore Boulevard West
Etobicoke, Ontario M8V 1A5 *(Humber Bay Plaza)*
Tel: (416) 255-8603 Fax: (416) 255-8220
Vasaros darbo laikas:
pirm. - penkt. **9 v.r. - 6 v.v.,** šešt. **10 v.r. - 4 v.p.p.**
Mūsų atstovai:
Hamiltone – Alfredas Zorkus, tel. (905) 522-9966
Montrealyje – Žaklina, Maris Kemzane, tel. (514) 637-9495
Siuntiniai laivu:
1 kubinė pėda - $7.00 plius $14 pristatymas
arba
1 kg - $1.50 plius $14 pristatymas
Siuntiniai lėktuvu:
1 kg - $5.50 plius $14 pristatymas
Siuntiniai išsiunčiami kas antrą savaitę.
Siuntiniai **nemuituojami.**
UŽSAKOME KELIONES Į LIETUVĄ IR IŠ LIETUVOS: nuo $1050
Pervedame pinigus – JAV arba Kanados $ $: 5% plius $14 pristatymas.
Pigiausiomis kainomis persiunčiame automobilius ir kitus stambius krovinius į Baltijos šalis.
Siūlome paruoštus Kanados ir Vakarų Europos šalių produktų maisto siuntinius.

DRESHER
DRAUDA
Visi draudos patarnavimai. Lietuvių kalba patarnauja V. Drešeris ir Rima (Petkutė) Drešerienė.
Nekilnojamas turtas
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valterį ar Rick Drešerius
Nekilnojamo turto įkainojimas
– mortgičių
– mokesčių
– turto ir kt.
Kreiptis į Rick Drešerį
3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8
Tel. 416-233-3334, 416-231-2661
FAX 416-233-0285
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!
V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS*
*GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA - INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416 762-4232 FAX 416 762-5588

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Pradedant rugpjūčio 6, sekmadieniu, Mišios sekmadieniais Wasagos Gerojo Ganytojo šventovėje bus 11 v.r.

— Liepos 16, sekmadienį, pakrikštytas Eric ir Renatos (Kaminskaitės) Lobbe sūnus Romanas.

— Liepos 18, antradienį, įvyko Mišios laidotuvių a.a. Vandos Kralikauskienės, 77 m. amžiaus. Velionės palaikai išgabenti laidojimui Lietuvoje.

— Lietuvių pamaldos Midlande, Kanados kankinių šventovėje, bus rugpjūčio 6, sekmadienį. 2.30 v.p.p bus einami Kryžiaus keliai, 3 v.p.p. — Mišios. Autobusas į pamaldas važiuos iš Toronto nuo Prisikėlimo parapijos patalpų 12 val., o sugrįš apie 7 v.v. Kelionės kaina į abi puses — $17. Registracija Prisikėlimo parapijos klebonijoje tel (416) 533-0621.

— Mišios liepos 30, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. seselę Perpetuą Alseikaitę, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 10 v.r. už Monkevičių šeimos mirusius.

Lietuvių namų žinios

— Sekmadienio, liepos 23, popietėje dalyvavo 205 asmenys. Svečių knygoje pasirašė Lina ir Kęstutis Maksimavičiai bei dukros Edita ir Rasa iš Kauno; Eugenija Prišmantienė iš Kalifornijos; Sonia Willemse, Esther Willemse ir Lea Van Gijsel (Ludmilos Pikytės dukros) iš Belgijos. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino LN valdybos narys J. V. Šimkus.

— LN valdybos posėdis — rugpjūčio 3 d., 7.30 v.v.

— Poilsio stovykla "Kretingoje" rugpjūčio 5-13 d.d. Dėl informacijų skambinti J. V. Šimkui 416 231-9425.

— "Lokio" svetainėje muzikinė vakaronė — liepos 28, penktadienį, 9.30 v.v. Muzikinę programą atliks Vaclovas ir Valdas.

— Š. m. liepos 18 d. LN slaugos namų k-tas gavo laišką iš Ontario sveikatos ministerijos. Pranešama, kad pagal naujus potvarkius ministerija gali paremti nepelno siekiančias slaugos namų statybas. Tokiu būdu ir mūsų slaugos namai bus remiami. Projektai yra patvirtinami kasmet atsižvelgiant į projekto pripažinimą, kad turi ilgalaikės priežiūros pirmenybę; finansų suorganizavimą visam projektui; projekto paruošimą statybos vykdymui. Provincijos parama ilgalaikei priežiūrai gali būti teikiama 50% projekto kainos. Tokiu būdu mūsų organizacija turės sutelkti kitus 50%. Laiškas užbaigiamas įsitikinimu, kad ministerijos prisidėjimas pagelbės toliau organizuoti finansus. Ministerija taip pat pagiria LN valdybą už įsipareigojimą pagelbėti lietuvių kilmės žmonėms. Aukos slaugos namams priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog: Labdaros fondas, LN slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Telšių seminarijai aukojo: $50 — J. Staškevičius.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $100 — B. Vaičiūnienė.

Kanados lietuvių muziejaus-archyvo vajui aukojo: p. Plioplys, M. Vasiliauskienė.

A. a. Vandos Kralikauskienės atminimui Vladas Šaltmiras "Tėviškės žiburiams" aukojo $10.

Mylimos žmonos a.a. Janinos Paketurienės mirties metinių proga, Stasys Paketuras "Tėviškės žiburiams" aukojo $100.

Trisdešimt šeštojoje tarptautinėje matematikų olimpiadoje liepos 13-25 d.d. York universitete, Toronte, dalyvavo ir šeši gimnazijų mokiniai iš Lietuvos: V. Paškūnas, V. Pažemys, Ig. Krasuckis, R. Jodelis, H. Gadeikis ir G. Alkauskas. Į Kanadą, kuri apmokėjo jų kelionės išlaidas, juos lydėjo J. Mačys ir V. Paulauskas. Toronte juos globojo Daiva Baršauskienė. Svečiai, lydimi KLB krašto valdybos pirm. A. Vaičiūno, liepos 20 d. aplankė "Tėviškės žiburius" ir Kanados lietuvių muziejų-archyvą. Liepos 25 d. ši matematikų komanda išskrido atgal į Lietuvą.

Toronto "The Globe and Mail" liepos 24 d. laidoje pranešė, kad daugiausia aukso medalių gavusi Kinijos komanda. Kanadiečiai iš 73 dalyvavusių šalių pasitenkino 19-tąja vieta. Apie lietuvius nieko nerašoma. **Inf.**

Prisikėlimo parapijos žinios

— "Kretingos" stovyklavietėj šiuo metu vyksta lietuvių kilmės lietuviškai nekalbantiems vaikams stovykla. Komendantas Andrius Kaknevičius, kapelionas kun. Edis Putrimas, stovyklos gydytojas dr. Edis Bekeris, slaugė Kristina Juskey, muzikos vadovė Rasa Paskočimienė, su jais 27 vadovai ir 115 vaikų. Stovykla baigsis liepos 29 d.

— Ruošiasi tuoktis Renata Reliukaitė ir Vaclovas Povilonis.

— Susituokė Mykolas Slapšys ir Nida Gedgaudaitė.

— Liepos 24 d. palaidota a.a. Monika Razgaitienė, 82 m.

— Kelionei į Midlando Kanados kankinių šventovę rugpjūčio 6 d. autobusu registruotis parapijos raštinėje. Autobusas išvažiuos nuo mūsų parapijos 12 v., o grįš apie 7 v.v. Kaina $17.

— Burmistrams iš Lietuvos at sisveikinimo pobūvis įvyks mūsų Parodų salėje liepos 25 d., 7 v.v.

— Juostelė (kasetė) kurioje yra lietuviškai įgiedotos 29 psalmės, pardavinėjama po 10.15 v.r. Mišių parapijos salėje. Juostelę įgiedojo "Gyvųjų akmenų" bendruomenė Kaune. Auka $10, skiriama "Gyvųjų akmenų" evangelizacijos veiklai paremti.

— Liepos 19 d., lietuvių pranciškonų vienuolyne Kennebunkport, Maine, mirė brolis Hortulanas Sodeika, OFM, sulaukęs 74 metų amžiaus. Palaidotas Niujorke Šv. Jono kapinėse, lietuvių pranciškonų sekcijoje. Brolis Hortulanas nuo Prisikėlimo parapijos Toronte įsteigimo 1953 metais iki 1973 metų buvo parapijos zakristijonas, o visą laiką ir visos pranciškonų provincijos abitų siuvėjas. Vienuolyne išgyveno 48 metus.

— Mišios liepos 30, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Danutę Beresnevičienę; 9.20 v.r. — už a.a. Joną Baltrušaitį; 10.15 v.r. — už a.a. Tomą ir Anelę Žilius, a.a. Barborą ir Julių Štendelius, a.a. Kazį ir Karoliną Balaišius; 11.30 v.r. už Medininkuose žuvusius lietuvius.

A.a. Adolfui Vanagui mirus, užjausdami žmoną Jadvygą, sūnus Ramūną ir Algį su šeimomis, seseris Stefą, Stasę, Bronę ir Zitą su šeimomis, A. ir I. Jurcevičiai ir K. K. Stonkai *Tremtinių grįžimo fondui* paaukojo $50.

Už auką nuoširdžiai dėkoja –

KLK moterų dr-jos centro valdyba

A.a. V. Turūtos atminimui *Tremtinių grįžimo fondui* aukojo: $30 I. Meiklejohn; $20 – M. Regina, H. Stepaitis, J. O. Balsiai, B. V. Saulėnas, V. G. Morkūnas, L. V. Sendžikai, P. Br. Sapliai, St. R. Valickis; $10 M. E. Kazakevičius, A. Bražys; $4 – N.N.; $2 – N.N. Aukas rinko A. Bražys.

Visiems aukotojams ir rinkėjui nuoširdžiai dėkoja –

KLK moterų dr-jos centro valdyba

Daugiakultūrį vasaros festivalį rugpjūčio 12 d. rengia Dixie Bloor Neighbourhood Centre, kartu su Peel Social Service agentūra bei Mississaugos Parks and Recreation skyriumi. Mugėje, kuri įvyks Burnhamthorpe Community Centre, bus galima pirkti įvairių kultūrų prekių, maisto, pasiklausyti koncertų, pamatyti tautinių šokių.

Vida Alėjūnaitė, "Kauno dienos" reklamos skyriaus vedėja, baigdama savo viešnagę Hamiltone pas giminaičius, aplankė "TŽ" redakciją ir spaustuvę.

Anykščių rajono meras Saulius Nefas ir Pasvalio rajono meras Gintautas Gegužinskas, atvykę Kanadon jos valdžios kvietimu susipažinti su savivaldybių veikla, aplankė Anapilį ir kitas lietuvių įstaigas, domėjosi "TŽ" ir paliko Anykščių mėnraštį "Žiburys". Wasagoje jiedu turėjo susitikimą su būriu tautiečių, ten dalyvavusių pamaldose liepos 23 d.

Dail. Jurgio Račkaus nuo 1979 m. vadovaujama, dabar 80 narių turinti, menininkų grupė "Colour and Form Society" liepos 15-16 d.d. buvo surengusi parodą po atviru dangumi, pavadintą "Art by the Lake" Port Credit, Ont. Saddington parke. Kasdien ją žiūrovai lankė nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p. Įdomu tai, kad draugijos nariai skaitė poezijos, pasirodė kiniečių šokėjų grupė ir gitaristas Jurgis Kairys.

"Clarkson News" liepos 12 d. laidoje įsidėjo didelę dail. J. Račkaus nuotrauką ir išspausdino dalį pasikalbėjimo su dailininku, kuris apibūdino jų dr-jos veiklą, įskaitant ir panašius renginius.

1995 metų Toronto Lietuvių namų

POILSIO STOVYKLA

rengiama Tėvų pranciškonų vasarvietėje "Kretinga" Wasagoje.

Atidaroma – rugpjūčio 5, šeštadienį, 12 v.r. Uždaroma – rugpjūčio 13, sekmadienį.

Stovyklos užbaigimo GEGUŽINĖ su "Linksmaisiais broliais" įvyks **rugpjūčio 12, šeštadienį, 7 valandą vakaro.**

Stovyklos kaina – $115 vienai šeimai savaitei; $70 – vienam asmeniui, $20 dienai vienam asmeniui.

Informacija ir registracija – J. V. Šimkus tel. **416 231-9425.**

Rengia – Toronto Lietuvių namų vyrų būrelis

ŠIS "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" numeris yra paskutinis prieš atostogas. Poatostoginis numeris išeis rugpjūčio 15 d. Atostogų metu neveiks redakcija ir spaustuvė. Administracija dirbs visas dienas, išskyrus šventes ir savaitgalius. Redakcija ir spaustuvė po atostogų pradės dirbti rugpjūčio 8 d.

Dr. Marija Malcienė, Vilniaus dramos akademijos, teatro ir kino fakulteto profesorė liepos 30, sekmadienį, 2.30 v.p.p. Lietuvių namuose kalbės tema "Lietuvos teatro ir kino praeitis, dabartis ir perspektyvos". Paskaitoje bus paliesta Lietuvos kino ir teatro raida sovietmečiu, nepriklausomybės penkmetyje ir ateityje. Visi kviečiami dalyvauti.

Ruošiamas Kanados lietuvių veiklos dokumentacijos projektas. Turintys informacijų apie buvusius ir dabartinius kultūrinius bei politinius vienetus, galintys paskolinti leidinius arba nuotraukas prašomi rašyti Kanados lietuvių archyvui "TŽ" adresu. **R.M.**

Lietuvos valstybinio radijo žurnalistė Jūratė Grabytė, kun. Juozo Grabio (Amsterdam, NY) giminaitė, liepos 20 d. lankėsi "TŽ" su teta, torontiete Irena Punkriene.

Į Penktąsias pasaulio lietuvių sporto žaidynes liepos 21 d. iš Toronto išskrido apie 50 Kanados lietuvių sportininkų ir apie 20 su jais vykstančių rėmėjų. Sportininkai pasiruošę žaidynėse dalyvauti krepšinio, ledo ritulio, teniso, buriavimo, šaudymo ir lengvosios atletikos varžybose. Pirmą kartą tokio masto žaidynėse dalyvaus jaunučių (14-16 m.) krepšinio komanda, vadovaujama Stepo Ignatavičiaus ir dr. Gailiaus Skrinsko. Vyrų krepšininkams vadovauja R. Miečius. Visą Kanados lietuvių sportininkų išvyką globoja Mindaugas Leknickas. Veikiančių Kanadoje sporto klubų atstovavime vyrauja Toronto "Aušra" ir Hamiltono "Kovas". Šią savaitę į žaidynes dar išvyksta daugiau dalyvių, jų tarpe ir ŠALFASS pirm. Audrius Šileika. Žaidynių atidarymas Vilniuje liepos 30 d. **Inf.**

PADĖKA

Vieną gražią gegužės dieną man buvo suruoštas puikus ir neužmirštamas mergvakaris. Kai atėjau į salę, buvau labai sužavėta tokiu gausiu viešnių atsilankymu, gražiai išdėstytomis gausiomis dovanomis, salės papuošimu ir labai skaniu maistu. Visa popietė buvo kaip sapno išsipildymas.

Suruošti tokį mergvakarį pareikalauja daug darbo bei pastangų. Už visą koordinavimą ir pašvęstą laiką bei darbą norėčiau pareikšti ypatingą padėką Aro krikšto mamytei G. Paulionienei, Aro tetai R. Tamulionytei ir savo sesutei D. Gurklytei.

Ačiū visom rengėjom, kurios pašventė tiek daug laiko suruošti man mergvakarį ir papuošti salę. Dėkoju ir visom viešniom už atsilankymą.

Didelę padėką norėčiau pareikšti J. Bubulienei, B. Stanulienei ir jų padėjėjom už taip gražiai ir skaniai paruoštas vaišes. Ačiū ir visom poniom už suneštus pyragus. Dėkoju V. Siminkevičienei už nepaprastai gražias gėles, kurios papuošė visus stalus ir salę.

Nuoširdus ačiū mano draugėm J. Tolvaišaitei ir I. Pivoriūtei už gražius žodžius ir puikų mergvakario pravedimą. Dėkoju visoms už gražius asmeninius linkėjimus bei dovanas.

Dar kartą labai dėkoju visom rengėjom ir viešniom, kurios suruošė ar kaip nors prisidėjo prie tokio šaunaus mergvakario. Visos dovanos man ir Arui yra labai reikalingos. Jūs mums tikrai suteikėte gerą gyvenimo pradžią. Niekada neužmiršim jūsų visų nuoširdumo bei pasišventimo tą neužmirštamą gegužės 7 dieną.

Nuoširdžiai dėkojame —

Zita (Gurklytė) ir Aras Nausėdai

Reiškiame nuoširdžią užuojautą gerbiamajam rašytojui, ilgamečiam "Tėviškės žiburių" bendradarbiui bei rėmėjui JUOZUI KRALIKAUSKUI, liūdinčiam savo žmonos

a. a. VANDOS,

atsiskyrusios su šiuo pasauliu ir iškeliavusios amžinojon tėvynėn –

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"

Aktyviai KL žurnalistų sąjungos narei

A†A

VANDAI KRALIKAUSKIENEI

atsiskyrus su šiuo pasauliu, jos vyrą rašytoją JUOZĄ bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

Kanados lietuvių žurnalistų sąjunga

MYLIMAI ŽMONAI

A†A

VANDAI KRALIKAUSKIENEI

mirus,

rašytoją, istoriką, kultūrininką JUOZĄ KRALIKAUSKĄ nuoširdžiai užjaučiame –

Angelika ir Juozas Sungailos

MIRTIES PRANEŠIMAS

A†A

STASĖ NORKIENĖ-KALŪZIENĖ

mirė 1995 m. liepos 21 d., sulaukusi 78 m. amžiaus. Velionė gimė Lietuvoje, Žagarės mieste, gyveno Čikagoje, IL, JAV-bėse; paskutiniu metu Mississaugoje, Kanadoje.

Nuliūdę liko vyras Aleksandras Kalūza, sūnus Algirdas Norkus su žmona Kristina, vaikaičiai — Diana, Krista ir Michael, seserys – Liuda Martin, Angelė Lešinskienė su šeimomis Kanadoje, Ada Rudienė su šeima Lietuvoje, a.a. brolio Kazimiero Palčiausko šeima JAV-se, a.a. vyro sesuo Elena Purtulienė su sūnum Floridoje.

Po gedulinių Mišių Lietuvos kankinių šventovėje Mississaugoje, velionė buvo pervežta ir palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Čikagoje.

DĖKOJAME JUMS,

kurie,

mirus a.a. JUOZUI L. NORVAIŠAI-GIRINIUI

1995 metų birželio 6 dieną,

apsupote mus savo gerumu ir užuojauta per šermenis ir laidotuves, pamokslais ir maldomis guodėte mirusįjį išlydinčius. Jūs užjautėte mus laiškais, gėlėmis, per spaudą ar mintimis.

Ačiū už žodžius, liudijančius mirusiojo reikšmę Jums.

Esame dėkingi už Jūsų dosnumą, skiriant aukas savo pasirinktoms organizacijoms Juozo L. Norvaišos-Girinio vardu.

Norvaišų šeima,
giminės Lietuvoje ir Amerikoje

• **Ar jau parėmei Kanados lietuvių kultūros muziejų?**

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 626-2099, fax (416) 626-4770 Toronte.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei pataisymų bendrovė, atlieka įvairius staliaus, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkiui, tel. 416 760-7181.

MONTREALQUE

"Baltijos" stovyklavietė yra gražiuose Laurinijos kalnuose prie Sidabrinio ežero, apie 100 km į šiaurę nuo Montrealio. Talkininkai jau spėjo po žiemos stovyklavietę sutvarkyti ir kai kuriuos namelius paremontuoti. Dabar laukia stovyklautojų. Sudaryta darbšti stovyklos vadovybė. Stovykla prasidės rugpjūčio 12 d. ir baigsis rupgjūčio 19 d. Jaunesniems stovyklautojams (vilkiukams ir paukštytėms) stovykla tęsis nuo rugpjūčio 16 d. iki rugpjūčio 19 d. Į stovyklą priimami ir ne skautai. Smulkesnę informaciją teikia Romas Otto, sn., tel. 514 453-1526.

Sol. Gina Čapkauskienė atliks koncertą, uždarant Ateitininkų savaitę Kennebunkporte rugpjūčio 18 d. Jai akompanuos dr. Saulius Cibas.

Sandra Simpson (Staniulių dukraitė) susituokė su Sean Anderson liepos 15 d. Aušros Vartų šventovėje. Jaunoji ilgus metus dainavo "Pavasario" mergaičių chore, o vėliau perėjo į Aušros Vartų parapijos chorą, kuris sutuoktuvių metu įspūdingai pagiedojo.

A.a. Veronika Zavišienė (Klimkaitė), 97 m. amžiaus, mirė liepos 13 d. Palaidota Mount Royal kapinėse liepos 17 d. Liūdi dvi dukterys, keturi vaikaičiai, aštuoni provaikaičiai ir kiti artimieji. B.S.

40 LITAS

Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Seve, Montreal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai - Automobiliai - Prekyba - Atsakomybė

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

Tel. 514 722-3545 **FAX 514 722-3546**

JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. *DONNA SVRAKA, A.I.B.*

PETRAS ADAMONIS, C.I.B. **Res. 514 256-5355**

Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

EUROPARCEL

APTARNAUJAME LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

Mes ir toliau su malonumu teiksime aukščiausios klasės patarnavimus bendruomenei. Todėl prašome naudotis mūsų bendrovės paslaugomis. Laukiame paskambinimo dėl siuntinių paėmimo iš jūsų namų.

Naujos kainos nuo š.m. balandžio 15 d. – $5.10 už kg plius $10 pristatymas.

VASAROS LAIKOTARPIU MES PRIIMAME SIUNTINIUS TIK VIENĄ TREČIADIENĮ PER MĖNESĮ.

Nuo š.m. gegužės 31 d. mes priimame siuntinius šiomis dienomis: **birželio 28, liepos 26, rugpjūčio 30 nuo 9 v.r. iki 6 v.v.**

Nuo rugsėjo 6 d. siuntiniai bus priimami įprasta tvarka kas savaitę.

MONTREALYJE **1450 DE SEVE LASALLE, QUE.**

937-9898 Vytas Gruodis Jr.

SKAMBINKITE INFORMACIJOS IR APTARNAVIMO REIKALAIS BET KADA - 7 DIENAS

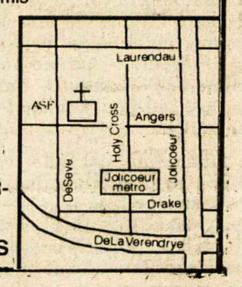

PICK YOUR OWN

RASPBERRIES

$ 1.85/LB

WHITTAMORE'S FARM

PEAS, BEANS, BLACK–RED CURRANTS

Located at 8100 Steeles Ave. E.
4 Miles East of Markham Rd. (Highway 48)

905–294–3275

ŠEIMA, atvykusi iš Lietuvos, susidedanti iš 4 asmenų, ieško išsinuomoti butą. Siūlyti tel. 416-665-1026.

ATVYKUSI iš Lietuvos Maksimavičių šeima su 2 paauglėm mergaitėm ieško išsinuomoti mažą butelį. Siūlyti skambinant į Lietuvių namus tel. 416 532-3311.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas). Skambinti Algiui tel. 905 272-8323.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku. tel. 503-1687.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

"PUNIA"

Atliekame visus lauko ir vidaus remonto darbus: • sienų • vandentiekio • elektros • keramikos plytelių • stiklo blokų • langų • dažymo ir kt. Įrengiame rūsius • vonias • pirtis • lauko verandas • įvažiavimo keliukus (driveways) iš susikabinusių (interlocking) plytų. Dengiame stogus. Skambinti Alvydui tel. 905-848-9628, 416-609-5108 (pager).

Dr. Gina J. Gincauskaitė
optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

BALTIC CONSTRUCTION

Remontas ir nauja statyba gyvenamųjų namų, parduotuvių, restoranų, įstaigų ir vasarnamių

• staliaus darbai • vidaus sienų įdėjimas • dažymas • elektros įvedimai • vandentiekio sistemos įvedimas • stogai • įvairūs cemento darbai • kiemų sutvarkymas • prieplaukos • garažai • tvoros • židiniai • virtuvės, vonios remontas ir apdaila • rūsių įrengimas • šildymo ir vėsinimo sistemų įvedimas • plytelių įdėjimas • pataisymai ir pritaikymai pagal invalidų ir senelių poreikius • nuosavybių priežiūra. • **18 metų patirtis** • **Nemokamas įkainavimas** • **Speciali kaina rudens ir žiemos laikotarpiui. Skambinti Pauliui Stanevičiui tel. (416) 604-1871 Toronte.**